

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ÅRHUSGÅRD
OG ÅKÆR LENS
JORDEBOG
1544

Udgivet af

UDVALGET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL
LANDBEFOLKNINGENS HISTORIE

Ved

POUL RASMUSSEN

Under tilsyn af

TROELS DAHLERUP

I KOMMISSION HOS
DANSK VIDENSKABS FORLAG
KØBENHAVN 1960

Udvalget for udgivelse af kilder til landbefolkningens historie.

Udvalget er stiftet i 1952 af yngre historikere og sprogvidenskabsmænd for at fremme studiet af den danske landbefolkningens historie efter år 1500 ved udgivelse af vigtige rækker af historisk kildemateriale.

Udvalgets præsidium:

Civilingeniør, fhv. højskoleforstander J. Th. Arnfred.
Rigsbibliotekar Palle Birkelund.
Socialminister Julius Bomholt, MF.
Rigsantikvar, professor, dr. phil. Johannes Brøndsted.
Fhv. rigsarkivar, dr. phil. Axel Lindvald.
Forstander Johs. Petersen-Dalum.
Professor, dr. phil. Peter Skautrup.
Fhv. landbrugsminister Jens Sønderup, MF.
Hofjærgermester, godsejer Edward Tesdorpf.
Rigsarkivar, dr. phil. Svend Aakjær.

Udvalgets medlemmer:

Professor, dr. phil. Aksel E. Christensen. – Arkivar Troels Dahlerup. – Generalkonsul, dr. phil. Troels Fink. – Bibliotekar Svend Gissel. – Professor, dr. phil. Kr. Hald. – Overarkivar C. Rise Hansen. – Arkivar Jens Holmgaard. – Museumsinspektør Ole Højrup. – Landsarkivar Johan Hvidtfeldt. – Landsarkivar Peter Kr. Iversen. – Stadsarkivar, dr. phil. Sigurd Jensen. – Ordbogsredaktør Christian Lisse. – Professor, dr. jur. Poul Meyer. – Landsarkivar Carl Lindberg Nielsen. – Arkivar, dr. phil. Gunnar Olsen. – Cand. mag. Karen Marie Olsen. – Arkivar Ole Karup Pedersen. – Overinspektør ved Nationalmuseet Holger Rasmussen. – Lokalhistorikeren Poul Rasmussen. – Universitetslektor, dr. phil. Fridlev Skrubbeltrang. – Professor, dr. phil. Axel Steensberg. – Universitetslektor, dr. phil. Ole Widding.

I udvalgets styrelse er f. t.:

Aksel E. Christensen, formand. – C. Rise Hansen, næstformand. – Christian Lisse, kasserer. – Johan Hvidtfeldt. – Sigurd Jensen.

Udvalget for udgivelse af kilder til landbefolkningens historie har under udgivelse:

ÆLDRE DANSKE TINGBØGER

Herlufsholm birks tingbøger 1616–19, 1630–33. (Udgiver: Karen Marie Olsen. Tilsyn: C. Rise Hansen). Heraf er udkommet 1616–19 (Pris: 15.75 kr.) og 1630–33 (Pris 36.00 kr.).
Aasum herreds tingbøger 1640–48 (Udgivere: Aksel E. Christensen og Troels Dahlerup. Tilsyn: Chr. Lisse). Heraf er udkommet 1640–43 (Pris 33.00 kr.), 1643–45 (Pris 27.00 kr.) og 1645–48, 1.–3. hefte (Pris pr. hefte: 6.00 kr.).
Skast herreds tingbøger 1636–40 (Udgiver: Poul Rasmussen. Tilsyn: C. Rise Hansen og Johan Hvidtfeldt). Heraf er udkommet 1636 (Pris 24.00 kr.), 1637 (Pris 25.50 kr.), 1638 (Pris 24.00 kr.) og 1639, 1.–2. hefte (Pris pr. hefte: 6.00 kr.).
Sokkelund herreds tingbøger 1621–22, 1625–30 (Udgiver: Ole Karup Pedersen. Tilsyn: C. Rise Hansen). Heraf er udkommet 1621–22, 1625–28 (Pris 33.00 kr.) og 1628–30 (Pris 30.00 kr.).

ÅRHUSGÅRD OG ÅKÆR LENS
JORDEBOG 1544

ÅRHUSGÅRD
OG ÅKÆR LENS
JORDEBOG
1544

Udgivet af

UDVALGET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL
LANDBEFOLKNINGENS HISTORIE

Ved

POUL RASMUSSEN

Under tilsyn af

TROELS DAHLERUP

I KOMMISSION HOS
DANSK VIDENSKABS FORLAG
KØBENHAVN 1960

FORORD

På sit møde den 5. september 1958 besluttede Udvalget til Udgivelse af Kilder til Landbefolkningens Historie at udgive Århusgård og Åkær lens Jordebog 1544 med forfatteren Poul Rasmussen som udgiver og arkivar Troels Dahlerup som tilsynsførende.

Udgaven har sin forhistorie. Under sine mangeårige studier over godsbesiddelse og landboforhold i Århusegnen havde Poul Rasmussen foretaget en indgående undersøgelse af jordebogen af 1544 i forbindelse med de middelalderlige adkomstdokumenter. Det viste sig herved, at jordebogen 1544 næsten udelukkende omfattede stiftsgodset, og at det var muligt at bestemme Århusbispens middelalderlige ejendoms- og pantegods indenfor området, hvad Kr. Erslev i sin tid havde betvivlet. Et forslag fra Poul Rasmussen om at lade undersøgelsen, til hvis trykning han havde opnået et tilskud fra Carlsbergfondet, udkomme i Udvalgets serie Bol og By blev efter behandling i et udvalg, bestående af arkivar T. Dahlerup, bibliotekar Sv. Gissel og professor Kr. Hald, udvidet, således at undersøgelsen indgik som en kommentar til en fuldstændig udgivelse af jordebogen.

Ved en ny bevilling fra Carlsbergfondet, for hvilken Udvalget herved bringer det sin ærbødige tak, blev det muligt at realisere planen, og jordebogen af 1544 med kommentar fremkommer nu som et nyt bind i Udvalgets serie Kilder til Kirke- og Præstegodsets Historie.

Frederiksberg i juli 1960.

AKSEL E. CHRISTENSEN

INDHOLDSFORTEGNELSE

<i>Forkortelsesliste. Benyttede arkivalier</i>	VIII
<i>Indledning</i>	IX
(Jordebogens beskrivelse s. IX. Skriverhænder s. IX. Skrive- og sammentællingsfejl i jordebogens opgivelser s. X. Udgivelsesprincipper s. XIV).	
<i>Århusgård og Åkær lens jordebog 1544</i>	1
(Iorbogh thill Aarhus:r och Aakier anno 1544 s. 1. Iorbog paa landgiilde tiill Aakier anno dominj 1544 s. 55. Noter, til hvilke der henvises ved stjerner i teksten, s. 87).	
<i>Kommentar: Århusgård og Åkær lens jordegods 1544 og dets historie</i>	89
(De oplysninger, jordebogen 1544 giver om Århusgård og Åkær lens jordegods, s. 91. Ekskurs: Jordebogens oplysninger om forholdet mellem forskellige mål-, vægt- og møntenheder s. 97. Gods, der var fravendt lenene og derfor ikke omtales i jordebogen 1544, s. 98. Århusgård og Åkær lens bispegods og kron-gods i 1544 s. 99. Århusgård og Åkær lens ladegårde s. 102. Den administrative inddeling af det bispegods, der efter re-formationen udgjorde Århusgård og Åkær len, s. 104. Ekskurs: Herreds- og sogneinddelingen i jordebogen 1544 s. 110. Kron-gods, som kom i bispestolens besiddelse, s. 111. Gods, som bispestolen havde erhvervet af gejstlige embeder og institutio-ner og af privatpersoner, s. 117. Herlighedsafgifter af sogne-kirker og præstekald samt af deres og domkapitlets fæstere s. 145).	
<i>Tillæg</i>	151
(Holbækgård lens jordegods 1544 s. 153).	
<i>Stednavneregister</i>	157

FORKORTELSLISTE

Dipl. Dan. = Diplomatarium Danicum 1. og 2. rk. (1957 ff., 1938 ff.). Herreklostrenes godshistorie = Poul Rasmussen: Den katolske kirkes jordegods i Århus stift III, Herreklostrenes jordegods i det 16. århundrede og dets historie (1957). S.R.D. VI = Scriptorum rerum Danicarum VI (1786). Æ.D.A. II og V = De ældste danske Arkivregistraturer II (1860) og V (1910).

I selve jordebogsteksten betyder alb. albus (albi), d. v. s. hvid(e), d. og d:e denarius (denarii), d. v. s. penning(e), for:ne forskrevne, f:r fjerding(er), g:r gård, g:ri gæsteri, hr. og haffr. havre, ind:e inde, inding, kongst:t kongestud, kongestød, landg:e landgilde, led:e leding, mck. og mk. mark, ort. og ort:e ørtug, p:e, pend:e og pen:e penge, pd. pund, ß skilling, -s., -ß., -ss. og -sß. -søn, -sen, sk:e skæppe, sk:er og sk:r skæpper, t:e tønde, t:er og t:r tønder, ø:re, ørt. og ørt:e ørtug.

BENYTTED E ARKIVALIER

Rigsarkivet: Århusgård og Åkær lens jordebog 1544 (se indledningen). Jordebog over biskop Niels Clausens pantegods i Hads herred, på Endelave og i Farre ca. 1525 (Reg. 108 A, nr. 27). Claus Gjordsens register på kgl. gods og rente i Jylland ca. 1525, bl. a. Århusbispens pantegods i Onsild, Nørhald, Støvring og Hads herreder samt på Endelave (Danske Kancelli B, nr. 46, diverse C, nr. 50e). Jordebøger over forskelligt stiftsgods, bl. a. Århusbispens gods i Hads herred 1534 (Reg. 108 A, nr. 49). Fortegnelse på indtægt af lenene i Nørrejylland 1541–42 (Danske Kancelli B, nr. 177, diverse kammersager, nr. 4). Register på stiftsgods i Jylland, som kongen har solgt i 1544 (Danske Kancelli B, nr. 177, diverse kammersager, nr. 32). Århusgård lens regnskaber 1545–46 (Reg. 108 A, nr. 64). Jordebøger for Århusgård, Åkær og Dronningborg len fra tiden 1570–90. Landsarkivet for Nørrejylland: Kongens skøde på Holbækgård lens jordegods 1544 (se tillægget).

INDLEDNING

Jordebogens beskrivelse.

Århusgård og Åkær lens jordebog 1544 ligger i Rigsarkivet og har signaturen Reg. 108 A, nr. 63. Statsbiblioteket i Århus ejer et fotografi af jordebogen, og en afskrift af siderne 1–115 tilhører Det kgl. Bibliotek og har signaturen Add. 384c I, 4 4°. Den er skrevet i 1836 af registrator ved Gehejmearkivet Hans Knudsen antagelig med en udgivelse for øje. Jordebogen har 21½ cm højde og ca. 15½ cm brede sider. Den består af 7 læg, et på 22 blade, af hvilke dog det sidste er skåret bort, et på 16, to på 12, et på 20, et på 16 og et på 4 blade. Det første blad er upagineret, medens de resterende 100 blade i nyere tid er forsynet med sidetal.

Skriverhænder.

Jordebogen er udarbejdet af to skrivere, af hvilke den ene har skrevet titlen, siderne 1–84 og siderne 198–199. Desuden har han revideret og foretaget enkelte rettelser i resten af jordebogen. Når siderne 85–197 er skrevet med en anden hånd, står det utvivlsomt i forbindelse med, at de ejendomme, der beskrives på disse sider, udgjorde Åkær lens jordegods eller indtil for nylig havde været en del af dette lens jordegods (se nærmere s. 105 f.).

I 1544 havde kongen en embedsmand i Århus, der kaldtes gårdskriveren, regnskabsskriveren eller kongens skriver (Danske Kancelliregistranter 27. november 1541, s. 210 f., og 20. november 1550, s. 461). Gårdskriveren, som i 1545 hed Niels Jensen (regnskabet over lenets uvisse indtægter 1545–46), havde til opgave at modtage og føre regnskab over, opbevare og videresende kongens oppebørsler af Århusgård, Åkær og Isgård len, som lensmanden skulle aflevere til ham (lensmandens instruks af 27. november

1541 § 4 og 10, Danske Kancelliregistranter, s. 210 f.)¹⁾). Som bilag til den bevarede ekstrakt af lenets hovedregnskab for 1545–46, der giver oplysninger om oppebørslernes anvendelse og altså må være gårdskriverens regnskab for dette år, ligger et regnskab over de uvisse indtægter, der antagelig er det register over disse indtægter, som gårdskriveren skulle »have« (omtalte instruks § 10). Dette regnskab er vistnok skrevet med samme hånd som de første sider af jordebogen 1544. Ganske vist er der afvigelser med hensyn til navneformer og enkelte forkortelser; men de kan hidrøre fra de benyttede forlæg.

*Skrive- og sammentællingsfejl
i jordebogens opgivelser.*

Fejl i jordebøgers landgildeopgivelser kan man undertiden påvise ved at jævnføre dem med landgildeopgivelserne i skøder og andre jordebøger, som er få år ældre eller yngre og omhandler de samme ejendomme. I Christian III's tid blev der imidlertid ikke bortskødet mange af Århusgård og Åkær lens ejendomme, og de ældste jordebøger fra tiden efter 1544, der beskriver kronens gods i de herreder, i hvilke de to len havde ejendomme i 1544, stammer først fra årene efter 1570. Det sammenligningsmateriale, der snarest kommer på tale, bliver derfor Claus Gjordsens register på kgl. gods og rente i Jylland ca. 1525, som bl. a. beskriver bispens pantegods i Støvring, Onsild, Nørhald og Hads herreder samt på Endelave, en samtidig jordebog over biskop Niels Clausens pantegods i Hads herred og på Endelave og jordebøger over forskelligt stiftsgods, deriblandt bispegodset i Hads herred i 1534. I noter til teksten, hvortil der henvises ved stjerner, anføres de afvigelser mellem jordebogen 1544's og jordebøgerne 1525 og 1534's landgildeopgivelser, der i alt fald kan være fremkommet ved skrivefejl i jordebogen 1544. I 1544 skulle der ikke svares 6 (eller 3) mark smør af nogle gårde, hvis fæstere i 1534 skulle betale denne

1) I tiden umiddelbart efter reformationen havde kongen ikke blot en gårdskriver, men også en rentemester, der boede i Århus. Rentemesteren, som hed Hans Hjort, omtages i Danske Magasin 3. rk. VI, s. 345, 4. rk. I, s. 262, og II, s. 90, samt i Danske Kancelliregistranter, s. 44, s. 244 og utvivlsomt også s. 211.

afgift foruden almindelig smørlandgilde. Til gengæld skulle der i 1544 svares 20 læs brændevad, 1 mark smørpenge og 1 eller $\frac{1}{2}$ brændsvin af adskillige gårde, hvis fæstere ikke skulle betale disse afgifter i 1525 og 1534. De pågældende forskelle på landgildeopgivelserne skyldes formodentlig ændringer af landgilden, ikke skrivefejl. De er derfor ikke medtaget i noterne. Heller ikke afvigelser i oplysningerne om gæsteri og inding, gåsehavre, høns og æg medtages. Som påvist s. 92 f. var gæsteriet og indingen kongen og altså også gårdskriverens regnskabsaflæggelse uvedkommende i 1544. Da oplysninger om de to ydelser således kunne gives efter for-godtbefindende, er dette forhold snarere end skrivefejl årsag til afvigelserne. Noget lignende gælder gåsehavren, hønsene og æggene, der ikke tælles med i sidesummerne og åbenbart var afgifter, man ikke rigtigt regnede med.

Når man vil bestemme fejlene i en jordebogs opgivelser, kan man ikke blot drage nytte af sammenligninger med skøder og andre jordebøger, men også af jævnføringer mellem de afgifter, der svaredes af gårdene i de forskellige byer. Det var nemlig meget almindeligt, at der skulle betales samme landgilde af flere gårde i en by. Var der kun en enkelt mindre afvigelse mellem de afgifter, der ifølge jordebogen skulle svares af en række gårde i en by, er der derfor en mulighed for, at den afvigende landgildeopgivelse er forkert. De grupper af gårde, hvis afgifter var lige store fraset en enkelt mindre afvigelse, kan man finde ved hjælp af selve udgavens tekst.

Et tredje korrektiv til jordebøgers landgildeopgivelser er sammenligninger mellem jordebøgernes sidesummer (summæ laterum) og summerne af de på siderne anførte afgifter. Rent umiddelbart vil man være tilbøjelig til at mene, at uoverensstemmelser mellem sidesummer og afgiftssummer kun kan fremkomme ved regne- eller skrivefejl i sidesummerne. Det må imidlertid erindres, at alle bevarede lensjordebøger er skrevet af efter ældre ajourførte jordebøger. Var stoffets fordeling på de enkelte sider den samme i de gamle og de nye jordebøger, og var gods og afgifter hverken blevet større eller mindre, kunne sidesummerne overføres uændrede fra forlæggene. Overså skriveren ændringer i afgifterne eller

skrivefejl, han havde begået, og overførte han forlæggets sidesummer, blev resultatet, at sidesummerne afveg fra summerne af de på siderne anførte afgifter. På s. 53 i jordebogen 1544 har skriveren under Christernn Grønn fejlagtigt skrevet Niels Orm og overstreget dette navn. Da Christernn Grønn er det første navn i en spalte, og Niels Orm er det første navn i en spalte en side længere fremme, ligger det nær at formode, at side- og spalteskifterne i jordebogen 1544 følger forlæggets, og at skriveren efter en afbrydelse har genoptaget afskrivningen en side for langt fremme. Der skulle således virkelig være mulighed for, at jordebogens sidesummer er overført fra forlægget. Jordebogens sidesummer er ikke medtaget i udgavens tekst; men i noter til teksten, hvortil der henvises ved hjælp af stjerner efter sidernes pagineringsnumre, anføres alle afvigelser mellem sidesummerne og summerne af de afgifter, der står på siderne. I mange tilfælde er afvigelse utvivlsomt foranlediget af skrive- eller regnefejl i sidesummerne, hvad enten disse nu er overført fra forlæggen eller ikke. Når sidesummen s. 34 er 1 fjerding smør større og 1 pund smør mindre end summen af afgifterne, kan det således skyldes, at 1 pund smør ved sammentællingen er behandlet som en fjerding smør, og når sidesummen af rede penge s. 102 er 9 mark, summen af afgifterne 9 skilling, må det formodes, at sidesummens mark er skrivefejl for skilling (9 skilling = 1 skilling grot). Grund til at regne med, at skriveren har overført sidesummerne fra forlægget uden at lægge mærke til, at nogle af afgifterne var ændret eller skrevet forkert af, har man kun, når forskellen på sidesummerne og afgifternes summer modsvares af forskelle på jordebogens og de ældre jordebøgers afgiftsopgivelser eller af afvigelser i rækker af ejendommens i øvrigt ensartede afgifter. I noterne gøres der opmærksom på, når sådanne afvigelser foreligger.

Jordebøgerne 1534 og 1525 er så få år ældre end jordebogen 1544, at ejendommens brugere i jordebogen 1544 ofte er de samme som deres brugere i jordebogen 1534 og undertiden er de samme som deres brugere i jordebogen 1525. Ved at sammenholde jordebogen 1544 med jordebøgerne 1534 og 1525 kan men derfor rette nogle af de fejl, der forekommer i gengivelserne af fæsternes

og selvejerbøndernes navne. Også fejl i navnene på gårde og ubebyggede jorder kan undertiden rettes ved sammenligninger med de ældre jordebøger.²⁾

Ligesom sidesummerne således er de afsluttende totalsummer i nogle jordebøger overført direkte fra ældre forlæg uden, at der er taget hensyn til forandringer i landgildeopgivelserne. For jordebogen 1544's vedkommende er totalsummerne, summerne af sidesummerne og summerne af de på siderne anførte afgifter henholdsvis 40 læster $\frac{1}{2}$ skp., 39 læster 22 ørtug $\frac{1}{2}$ skp. og 39 læster 21 ørtug 6 skpr. rug (rugen af Stensmark medregnet), 43 læster 8 ørtug 5 skpr., 43 læster 8 ørtug 4 skpr. og 43 læster 4 ørtug $10\frac{1}{2}$ skp. byg (byggen af Stensmark medregnet), 30 læster 3 ørtug $8\frac{1}{2}$ skp., 30 læster 3 ørtug 16 skpr. og 30 læster 8 ørtug 11 skpr. havre (havren af Stensmark medregnet), 11 læster $\frac{1}{2}$ fjerding $2\frac{1}{8}$ pd., 11 læster $\frac{1}{2}$ fjerding $2\frac{1}{8}$ pd. og 10 læster 47 fjerding $3\frac{1}{8}$ pd. smør, $2\frac{1}{2}$ læst 7 stobe, $2\frac{1}{2}$ læst 7 stobe og $2\frac{1}{2}$ læst 7 stobe honning, $743\frac{1}{2}$, 746 og $716\frac{1}{2}$ får og lam, 126, 0 og 0 får og lam af Stensmark, 33, 33 og 34 køer, 10, 10 og 10 okser, 389, 389 og 394 gæs og 706 mark 2 skilling 1 albus 5 penning, 708 mark 1 albus 1 penning og 695 mark 3 skilling 1 albus. Hvad svinene angår, oplyser totalsummerne, at der blev ydet 1046 brændsvin. I sidesummerne er brændsvinene som regel ikke talt med, og i specifikationerne af de enkelte gårdes afgifter opgives antallet af de brændsvin, gårdenes brugere skulle svare, ikke altid. Flere end 600 brændsvin kan der dog ikke være svaret af de bønder, der ifølge jordebøgerne skulle præstere denne ydelse. Alene en sammenligning mellem summerne af afgifterne brændsvin og får og lam af Stensmark er tilstrækkelig til at bevise, at jordebøgernes totalsummer ikke er fremgået af sammentællinger af jordebøgernes af-

2) Det er meget almindeligt, at jordebøger anfører de gamle brugeres navne lang tid efter, at ejendommene havde skiftet ejere eller fæstere. Ved hjælp af det regnskab over lenets uvisse indtægter (sagefald, indfæstning og husbondhold), der ligger som bilag ved lensregnskabet 1545-46, skulle man kunne konstatere, om sådanne fejl også forekommer i jordebogen 1544. Benyttelsen af regnskabet til dette formål vanskeligergøres imidlertid derved, at kongen havde herlighedsretten til en del kirkegods og kapitelgods. Når f. eks. hverken de nye eller de hidtidige fæstere af gårde, af hvilke der ifølge regnskabet var svaret indfæstning, omtales i jordebogen, kan det altså skyldes, at de pågældende gårde tilhørte sognekirkerne eller domkapitlet.

gifter eller sidesummer, men må være overført fra en ældre jordebog eller et regnskab. Totalsummerne afviger mindre fra summen af sidesummerne end fra summerne af de på siderne anførte afgifter. Bedst stemmer de imidlertid overens med de landgildeindkomster, lensregnskabet 1545–46 opgiver. Snarest må man derfor regne med, at de er overført fra lensregnskabet 1544–45.³⁾

Udgivelsesprincipper.

Teksten gengives principielt bogstavret. Den anden af de to skriverhænder i jordebogen 1544 er tydelig og gør det ikke vanskeligt at følge denne regel. Den første hånd anvender derimod en del pyntekrøller, der ligner forkortelsestegn til forveksling, ligesom den ofte skriver a og o, r og t og undertiden n og u, e og o, i og e således, at det ene bogstav ikke kan holdes ude fra det andet. Hvis to læsemåder er mulige, og det skønnes fornødent, anføres den læsemåde, der ikke benyttes, i skarp parentes.

Skriverne skelner ikke mellem I og J; men da de altid benytter lille i til at betegne j i forlyd, gengives de pågældende bogstaver ved i eller I. Medens ß bibeholdes, er tekstens romertal erstattet med arabertal, og dens anvendelse af store bogstaver er ændret, så den stemmer overens med den sidst udkomne retskrivningsordbogs regler. Erhvervsbetegnelser anvendes undertiden som tilnavne. De opfattes i så fald som egennavne og skrives med stort begyndelsesbogstav.

Hvis et ord, der forekommer i forkortet form, tillige skrives helt ud flere gange med samme hånd og altid eller praktisk talt altid på samme måde, opløses forkortelsen uden videre, og ordet gengives, som når det ikke er forkortet. Må man, når hensyn tages såvel til det forkortede ords stavemåde i andre tekster som til det anvendte forkortelsestegns sædvanlige betydning, regne med, at en forkortelse kun kan gengives på én måde, opløses den ligeledes uden videre. For de forkortelsers vedkommende, hvis rette gen-

3) Selv når hensyn tages til ændringer af lenenes omfang, afviger jordebogens totalsummer en del fra opgivelserne i fortegnelsen på indtægterne af lenene i Nørrejylland 1541–42. Dette skyldes antagelig, at fortegnelsen ikke angiver lenenes landgildeindkomster, men deres samlede indtægter, hvortil efter datidens regnskabsførelse hørte beholdninger overførte fra sidste regnskabsår m. m.

givelse kan diskuteres, følges nedennævnte fremgangsmåde. Landgildeopgivelsernes forkortelser og enkelte andre forkortelser, der forekommer hyppigt, gengives, som de står, og forklares i forkortelseslisten. De øvrige forkortelser opløses i overensstemmelse med skik og brug i andre udgaver og efter bedste skøn. Eventuelt tilføjes en af de andre opløsninger, der er mulige, i skarp parentes.

Teksten følges så vidt muligt med hensyn til orddeling, ligesom dens overskrifter bibeholdes. Tegnsætningen er derimod lempet efter vore dages regler. I jordebogen er ejendommenes afgifter opført under hinanden. I udgaven erstattes alle linieskifter i de afsnit, der behandler samme ejendom eller skattelægd, med punktum eller komma.⁴⁾ Sideskifte i teksten angives ved den nye sides pagineringsnummer anbragt mellem lodrette streger.

En enkelt gang har skriveren ladet plads stå åben til senere indførelser. Disse åbne pladser udfyldes i udgaven, og det udfyldte sættes i skarp parentes. Oplysninger om rettelse og tilføjelse anbringes ligeledes i skarp parentes. Enkelte manglende bogstaver tilføjes og sættes i skarp parentes, hvis der kan herske tvivl om rettelsens rigtighed. Andre skrivefejl rettes ikke i teksten.

Sidesummerne (summæ laterum) medtages ikke, men i noter efter teksten gives der oplysninger om alle afvigelser mellem sidesummerne og summerne af de på siderne anførte afgifter, og i afsnittet om mønt, mål og vægt s. 97 er de tilfælde udnyttet, hvor størrelsesforholdet mellem forskellige mål-, vægt- og møntenheder fremgår af sidesummerne sammenholdte med summerne af sidernes afgifter. Bortset fra sidesummerne udgives jordebogens tekst in extenso.

Efter teksten følger en række noter, til hvilke der henvises ved hjælp af stjerner. I disse noter anføres alle afvigelser mellem sidesummerne og summerne af sidernes afgifter, og de afvigelser mellem den udgivne jordebogs og de ældre jordebøgers oplysninger om afgifterne, der *kan* skyldes skrivefejl i jordebogen 1544 (se nærmere ovenfor). Alle forslag til rettelser i teksten gives derimod i fodnoter, til hvilke der henvises ved hjælp af tal.

4) Linieskifternes erstatning med punktummer og kommaer medfører, at det ikke fremgår af udgaven, at gåschavren, d.v.s. den havreafgift, der anføres umiddelbart efter persillen gæs, i jordebogen står i samme linie som denne.

Udgiveren takker Udvalget for Udgivelse af Kilder til Landbefolkningens Historie, som har betroet ham udgivelsen af jordebogen, og d'hr. arkivar, cand.mag. Troels Dahlerup, bibliotekar, cand.mag. Svend Gissel og professor, dr.phil. Kristian Hald, der som særligt sagkyndige har gennemlæst manuskriptet og indstillet det til udgivelse. Ligeledes takker han den tilsynsførende arkivar Troels Dahlerup, som har læst en korrektur på teksten efter jordebogen og foretaget et kritisk gennemsyn af indledningen og kommentaren. Arkivar Dahlerups fortrolighed med det 16. århundredes skrift og intime kendskab til kirkeadministrationen er i mange tilfælde kommet udgaven til nytte. Specielt har de sat sig spor i udformningen af udgivelsesprincipperne og af kommentarens afsnit om herlighedsafgifterne.

Poul Rasmussen.

IORBOGH THILL AARHUSG:R
OCH AAKIER
ANNO 1544

YDRUP.

Nils Sørrenßen. 2^{1/2} sk:e rough, 3 sk:r biigh, 3 sk:r kongst:t biigh, 2 grotte, 2 lam, 1 gos, 10 lesuedt.

Lauris Matzenn. 2^{1/2} sk:r rough, 3 sk:r biigh, 3 sk:r kongst:t-biigh, 4 grotte, 2 lam, 1 gos, 10 lesuedt.

Clemen Sørrenßen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr.

TRUE.

Mogens Mortenßen. 1/2 ør:e rough, 1/2 ør:e biigh, 1/2 ør:e biigh kongst:t, 8 grotte, 1 mck. p:e, 2 lam, 1 goos, 10 lesuedt, 2 t:r quoll.

Mickell Bertelßen. 3 sk:r biigh, 2^{1/2} sk:e rough, 3 sk:r biigh kongst:t, 4 grotte, 2 lam, 1 gos, 10 lesuedt, 2 t:r quoll.

1 grot aff Pillg:r.

|2| Lauris Sørrensen. 1^{1/2} sk:e rough, 2 sk:e biigh, 2 sk:e biigh kongst:t, 2 grote.

Sørren Mikelßen. 2^{1/2} sk:e rough, 3 sk:e biigh, 3 sk:r biigh kongst:t, 2 grote, 2 lam, 1 gos, 5 lesuedt, 2 t:r quoll.

Aff Brydeg:r 2 grote.

Iens Esbernsen. 4 grote.

Lauris Maßen. 1/2 t:e smør, 1/2 ør:e biigh, 8 grote.

Olluff Perßen. 1 mck. p:e.

Iens Symensen. 2^{1/2} sk:e rough, 3 sk:e biigh, 3 sk:e kongst:t biigh, 4 grotte, 2 lam, 1 gos, 5 lesuedt, 2 t:r quoll.

Nils Ollußen. 2^{1/2} sk:e rough, 3 sk:r biigh, 3 sk:r kongst:t biigh, 4 grot, 2 lam, 1 goes, 10 lesuidt, 2 t:r quoll.

Aff Pallisg:r 2^{1/2} sk:e rough, 3 sk:e bigh, 2 grote.

|3| Symen Tomisen. 2^{1/2} sk:e rough, 3 sk:r biigh, 3 sk:e kongst:t biigh, 8 grot, 1 lam, 1 gos, 10 lesuedt, 2 t:r quoll.

AABY.

Tøgher Matzen. $\frac{1}{2}$ t:e honingh, 4 grot.

TILST.

Nils Nilsen. $2\frac{1}{2}$ sk:e rough, 4 sk:e biigh, 4 sk:e kongst:t biigh, 8 grott, 1 lam, 1 gos, 10 lesuedt, 2 t:r quoll.

Nils Bundhe. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 3 sk:er biigh, 4 grott.

Tøgher Sørrensen. $2\frac{1}{2}$ sk:e rough, 3 sk:e biigh, 4 sk:e bigh kongst:t, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 t:er quoll, 10 lesuedt.

Iens Sørrensen. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 4 grote, 4 sk:e biigh.

Nils [rettet fra $\frac{1}{2}$] Kelßen. $2\frac{1}{2}$ sk:e rough, 3 sk:e biigh, 2 sk:e kongst:t biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 10 lesuedt, 2 t:r quoll.

[4|*) Nils Cristeßen. $2\frac{1}{2}$ sk:e rough, 3 sk:e biigh, 4 sk:e bigh kongst:t, 4 grotte, 2 lam, 1 gos, 10 lesuedt, 2 t:r quoll.

Aff Skyttensg:r 1 lam, 4 grote.

Sørren Iensen. 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 lam.

Nils Ibßen. $2\frac{1}{2}$ sk:e rough, 3 sk:e biigh, 2 sk:e kongst:t bigh, 2 grotte, 2 lam, 1 gos, 2 t:r quoll, 10 lesuedt.

BRENDSTRUP.

Morthen Pelber. 3 sk:e rough, 3 sk:e biigh, 2 grotte, 1 lam.

SKEYBBY.

Morthen Sørrenßenn. 3 sk:e rough, $3\frac{1}{2}$ sk:e biigh, 2 sk:e biigh kongst:t, 2 grotte, 2 lam, 1 gos, 10 lesuedt, 2 t:r quoll.

Nils Perßen. 3 sk:e rough, $3\frac{1}{2}$ [eller $2\frac{1}{2}$] sk:e biigh, 2 sk:er biigh, 2 grotte, 2 lam, 1 gos, 10 lesuedt, 2 t:r quoll.

[5| Sørren Perßen. 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 2 grote.

Nils Velby. 3 sk:r rough, 3 sk:r biigh, 2 sk:r biigh kongst:t, 2 grotte, 1 lam, 1 gos.

Sørren Nilsen. 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr.

Sørren Lyingh. 1 ør:e biigh.

WELBY.

Symen Offueßen. 3 sk:r rough, $3\frac{1}{2}$ sk:r biigh, 4 sk:r biigh kongst:t, 4 grotte, 1 lam, 1 gos, 1 sk:e bønne, 5 lesuedt, 2 t:r quoll.

Aff ien tofft 1 grott.

Lauris Iensen. 3 sk:r rough, 3^{1/2} sk:r biigh, 4 sk:r biigh kongst:t, 4 grotte, 1 lam, 1 gos, 5 lesuedt, 2 t:r quoll.

Aff Iens¹⁾ toff[t] 1 grott.

Iens Perßenn. 4 sk:r rough, 3^{1/2} sk:r biigh, 4 sk:r biigh, 2 lam, 1 gos, 4 grote, 1 sk:e bøne, 10 lesuedt, 2 t:r quoll.

|6| Nils Iensen. ^{1/2} t:e honingh, 2 mck. p:e, 4 grotte, 2 sk:r biigh kongst:t.

Sørren Matzen. 3 sk:r rough, 3^{1/2} sk:r biigh, 4 sk:r biigh, 1 mck. p:e, 4 grotte, 2 lam, 1 gos, 2 t:r quoll.

Symen Poske. 1 ß grott.

Skatt foor och lam Valburgis [*el.* Valburgs] dagh 34, redhe p:e 5 mck.

True legh. ^{1/2} t:e smør.

Tilst legh. ^{1/2} t:e smør.

Skeby legh. ^{1/2} t:e smør.

Welby legh. ^{1/2} t:e smør.

Gyffuer for:ne mend thill samen 2 køør Valburgis [*el.* Valburgs], 2 øxenn fiedhe.

KADSTET.

Iens Perßen. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1 f:r smør, 1 lam, 1 gos, 2 høns.

HASLØFF.

Iens Mortensen. 1^{1/2} ør:e biigh, 1^{1/2} ør:e hr., ^{1/2} sk:e smør.

Iens Masen. 1^{1/2} ør:e biigh, 1^{1/2} ør:e hr., ^{1/2} sk:e smør.

TRUE.

Rassmus Mortensen. 3 ß grot, 2 grot.

Mickell Iensen. 1 ør:e rough, 1 pd. biigh, 1 ør:e hr.

Groo mølle. 12 ør:e mill.

1) Måske fejl for ien. Jævnf. »Aff ien tofft« to linier ovenfor.

VELBY.

Rassmus Nilsen. 2 pd. biigh, 2 pd. hr., 10 lesuedt, 2 t:r quoll.
|8|*) Sørren Nilsen. 3 ør:e biigh, 3 ør:e hr., 10 les uedt, 2 sk:e
bønne, 2 t:r quoll.

Ioghén Kelsen. 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 10 lessuedt, 2 t:r quoll,
1 sk:e bønne.

Olluff Palsen. 1½ ør:e biigh, 1½ ør:e hr.

Tordt Nilsen. 1½ ør:e biigh, 1½ ør:e hr.

|9| VESTHER LYSBERIGHERRT

LYSBERIGH.

Nils Mikelsen. ½ ør:e rugh, ½ ør:e biigh, 4 grotte, 2 lam, 1
gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Paall Perßenn. ½ ør:e rugh, ½ ør:e biigh, 4 grotte, 2 lam, 1
goos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Cristen Perßen. ½ ør:e rugh, ½ ør:e biigh, 8 grotte, 1 lam,
1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Per Perßen. ½ ør:e rugh, ½ ør:e biigh, 8 grote, 1 lam, 1 gos,
2 høns, 3 t:r quoll, 20 lessuedt.

Iens Perßen. 2½ sk:e rugh, 3 sk:r biigh, 4 grotte, 1 lam, 1 gos,
2 høns, 10 lesuedt.

|10|*) Idhem aff ien g:r ibidem 2½ sk:e rugh, 3 sk:r biigh,
2 grote, 10 lesuedt.

Groffuers Ibsen. ½ ør:e rugh, ½ ør:e biigh, 6¹) grote, 2 lam,
1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

ØLSTET.

Cristern Eskyßenn. ½ ør:e rugh, ½ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam,
1 gos, 2 høns, 20 lessuedt.

Iens Lasßen. ½ t:e smør, 2 grote.

Rassmus Perßen. ½ ør:e rugh, ½ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam,
1 gos, 2 høns, 20 lessuedt.

Sørren Iensen. 2½ sk:r rugh, 3 sk:r biigh, 2 grotte, 2 lam, 1
gos, 2 høns, 10 lesuedt.

1) Måske fejl for 4. Se noten til sidetallet.

|11| TRYGHY.

Sørren Tomißen. $\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Aff Kockisg:r [el. Kocksg:r] $2\frac{1}{2}$ sk:r rugh, 3 sk:r biigh, 2 grote.

Rassmus Groffuersen. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 4 grotte.

Rassmus Persen. $\frac{1}{2}$ t:e honingh, 8 grotte.

Lauris Iensen. $\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 10 lesuedt.

Nils Cristesen. $\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Mikell Andhersen. 4 sk:r rugh, 4 sk:e biigh, 4 grotte, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

|12| Nils Perßen. $\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 2 grote, 2 lam, 1 goos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Aff Lillereb 2 grote.

Lauris Iellosen. 4 grote, 10 lessuedt.

SØFFTHEN.

Dinus Ibsen. $\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Welatz Sørrensen. $2\frac{1}{2}$ sk:e rugh, 3 sk:e biigh, 4 grotte, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 10 lesuedt, 3 t:r quoll.

Symen Persen. $\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grotte, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Matz Mikelsen. 1 t:e salt, 2 grotte.

|13| Cristen Ibsen. $\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Rassmus Cristersen. $\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 2 grote, 2 lam, 1 gos, 10 lessuedt, 3 t:r quoll.

Anders Hellisen. 1 mck., 2 grotte.

HERST.

Nils Folby. $\frac{1}{2}$ t:e honingh, 4 grote.

Anders Tonisen. $\frac{1}{2}$ t:e honingh, 8 grote.

Poffuell Iensen. $\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Iens Ollusen. 3 sk:r rough, 4 sk:r biigh, 2 grote, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 10 lessuedt, 3 t:r quoll.

|14| Iens Knudtzen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e [biigh], 4 grote, 2 lam, 1 goos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Palli Ibsen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Olluff Iensen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Aff Hendriks g:r 2 grote.

Mikell Perßen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Aff Brendeg:r 2 sk:e rough, 2 grote, 3 sk:r biigh.

PANDERUP.

Nils Todbiro. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 2 grote.

|15| Sørren Budhe [el. Bu[n]dhe]. 1 f:r smør, 1 ør:e biigh, $1\frac{1}{2}$ ør:e hr., 4 grote.

GRUNFØR.

Per Kop. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt.

Lille Nis [*måske søgt rettet til Iens*] Nilsen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 2 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Aff Lang He[n]dricks g:r 6 grote.

Poffuell Perßen. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 2 grote.

Mattis Sørensen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Esbern Nilsen. $2\frac{1}{2}$ sk:e rough, 3 sk:r biigh, 2 grote, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 10 lessuedt.

Iens Andhersen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

|16| Cristen Kopp. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 8 grote, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Iacob Andhersen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 8 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Iacob Iensen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 2 grote, 1 [*rettet fra*

2] lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Aff Kattens Toff[t] och gribe iordt 4 grote.

Iens Nilsen. 4 grote.

Iens Lyngh. 3 mck., 4 grote.

TOSTRUP.

Sørren Smedt. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 8 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Aff Nedher Tostrup idhem 4 grote.

|17|*) Sørren Kock. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

AMDRUP.

Sørren Sørensen. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 4 grote, 1 lam.

Mikell Mikelsen. 3 sk:r rough, 5 sk:r biigh, 2 grote, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 10 lessuedt, 3 t:r quoll.

Sørren Iensen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

SPØRRINGH.

Symen Ienßenn. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 8 grote, $1\frac{1}{2}$ mck., 1 lam, 1 gos.

Iens Palßen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

|18| Aff B[r]endeior 1 lam, 2 grote.

Cristern Perßenn. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lasuedt, 3 t:r quoll.

Knudt Monßenn. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 2 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Aff Aßersg:r 2 grote.

Sørren Palsen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Poffuell Iensen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 2 grote, 2 lam, 1 goos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Aff Welatzes iordt 4 grote.

|19| Tyrre Sørrens. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 2 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Knudt Mikelsen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 8 grote, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Per Nilsen. $3\frac{1}{2}$ sk:r rough, 4 sk:r biigh, 2 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 15 lesuedt, 3 t:r quoll.

Nils Laßen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 2 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Aff Brende ior 1 lam, 2 grotte.

EYLØFF.

Per Mikelsen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lessuedt, 3 t:r quoll.

Aff Iep Villomßens tofft 4 grote, 1 lam.

|20| Sørren Franßen. 4 sk:r rough, 4 sk:r biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Aff Skyndsnett 2 grote.

Iens Groffuersen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Aff Per Mikelsens¹⁾ g:r 2 grote.

Iens Nilsen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 8 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Aff A[n]ders Ienßens g:r 2 sk:r rough, 2 sk:e bigh, 4 grote.

Aff Lugis[?] tre [el. iie] 2 grote.

ELSTET.

Iens Iensen. 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 4 grote, 2 høns.

Aff Lystrup tofft 2 grote.

|21| Per Ollusen. 3 sk:r rough, 4 sk:r biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Nils Sørrensen. $\frac{1}{2}$ ør:e rough, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 4 grote, 2 lam, 1 gos, 2 høns, 20 lesuedt, 3 t:r quoll.

Gyffuer for:ne bøndher Valburgis [el. Valburgs] 138 foor och lam.

Spørringh legh. 2 t:r smør, 2 melckør, 2 øxen, 2 lødemck.

1) I Århusgård lens jordebog 1579(?) kaldes denne ejendom Per Nielsens gord. I det endnu ikke udkomne bind af Danmarks stednavne, som behandler Århus og Skanderborg amters stednavne, læses derfor ikke Per »mikelsens«, men Per »nickelsens«.

Grunfør legh. 1 t:e smør, 1 melckou, 1 øxe[!], 1 lødemck.
 Søffthen legh. 1 t:e smør, 1 melckou, 1 oxxe, 1 lødemck.
 Lysberigh legh. 1 t:e smør, 1 melckou, 1 ox, 1 lødemck.
 Eyløff legh. 1 t:e smør, 1 melckou, 1 ox, 1 lødemck.
 Herst legh. 1 t:e smør, 1 melckou, 1 ox, 1 lødemck.
 Trighy legh. 1 t:e smør, 1 melckoo, 1 ox, 1 lødemck.

|22| WORNINGHE GODTZ I FOR:NE HERETT

LYSBERIGH.

Lauris Perßen. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1 f:r smør,
 3 t:r quoll.

Per Mikellßen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1/2 sk:e
 smør.

Iep Perßen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1/2 sk:e smør.

Iens Iensen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr.

Matz Rughy. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 pd. hr., 1/2 sk:e smør.

Groffues Ibsen aff iett boll 1 ør:e biigh.

|23|*) SØFFTHEN.

Iens Nilzen. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1 f:r smør.

Mickell Masen. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 f:r smør.

Cristern Huas. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 f:r smør.

Anders Torßenn. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1/2 t:e smør.

Sue[n]d Iensen. 1/2 t:e smør.

Iens Ibsen. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 f:r smør.

TRYGHY.

Nils Vbistrup. 3 ør:e rugh, 3 ør:e biigh, 1 pd. hr.

Iens Matzenn. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1/2 t:e smør.

Sørren Ibßen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1/2 sk:e smør.

Aff Østrup Haffue 1 ør:e biigh.

|24| ANDRUP.

Anders Mortensen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr.

PANDERUP.

Nils Tomisen. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1 f:r smør.

ELSTET.

Anders Ibßen. 3 ør:e biigh, 3 ør:e hr., 1 f:r smør.

SPØRRI[N]GH.

Cristern Rooe. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr.

Per Iensen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr.

Sørren Iensen. 1 ør:e rough, 1 pd. biigh, 1 ør:e hr.

Tyrre Sørrens. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh.

TOSTRUP.

Lauris Sørrensen. 3 ør:e rough, 3 ør:e biigh, 3 ør:e hr., 1/2 t:e smør.

Palli Ibßenn y Herst. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1/2 sk:e smør.

|25| GRUNFFØR.

Iens Ibßenn. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1 f:r smør.

Iens Nilßenn. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1 f:r smør.

Nils Ibßenn. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1/2 t:e smør.

Cristern Andherßenn. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 f:r smør.

Geronimus. 1/2 ør:e rough, 1/2 ør:e biigh, 5 sk:r hr., 1/2 sk:e smør.

Anders Skeby. 1/2 ør:e rough, 1/2 ør:e biigh, 5 sk:r hr., 1/2 sk:e smør.

Gru[n]før Mølle. 24 ør:e mill.

Rødhe Mølle. 24 ør:e mill.

|26|

FRAMELØFFHERETT

FRAMELØFF.

Per Pallßenn. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1/2 sk:e smør.

SNAGSTRUP.

Tøgher Perßenn. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1 f:r smør.

Knudt Møller. 26 ør:e mill.

HERSKYNDT.

Iens Symensen. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1 f:r smør,
1 ß grot.

Sty Scriffuer. 1 pd. biigh.

Mikell Ibsen. 1 ß grot.

HØFFUER.

Anders Iensen. 2 pd. smør, 1 suin.

TOSTRUP.

Lauris Ollusen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 ß grot,
1 lam, 1 gos, 2 høns, 3 t:r quoll.

|27| Gregurs Iensen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 ß
grot, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 3 t:r quoll.

Iens Iehansen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 ß grot,
1 lam, 1 gos, 2 høns, 3 t:r quoll.

Iep Nilsen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 ß grott, 1
lam, 1 gos, 2 høns, 3 t:r quoll.

Iens Bundhe. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 ß grot, 1
lam, 1 gos, 2 høns, 3 t:r quoll.

Per Nilsen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 ß grot, 1 lam,
1 gos, 2 høns, 3 t:r quoll.

|28| Iens Ibßen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 ß grot,
1 lam, 1 gos, 2 høns, 3 t:r quoll.

Iens Iensen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 ß grot, 1
lam, 1 gos, 2 høns, 3 t:r quoll.

Sørren Ienßenn. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 ß grot,
1 lam, 1 gos, 2 høns, 3 t:r quoll.

Iehanne Palßen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 ß grot,
1 lam, 1 gos, 2 høns, 3 t:r quoll.

Giffuer for:ne me[n]dt orligen aff Tostrup Marck $\frac{1}{2}$ t:e smør.

Aff Heskyndt Marck.

Lauris Ollußenn. 1 ør:e hr.

Iens Iensen. 1 ør:e rugh.

Søren Iensen. 1 ør:e rugh.
 |29| Iens Iehansen. 1 ør:e biigh.
 Iehan Palsen. 1 ør:e biigh.

Aff Ielstrup Marck.
 Gregus Iensen. 1 ør:e biigh.
 Iep Nilßen. 1 ør:e biigh.
 Iens Ibßen. 1 ør:e rugh.
 Per Nilsen. 1 ør:e hr.
 Iens Bundhe. 1 ør:e rugh.

NYNGHERETT

MALLINBISG:R.

Per Matzen. 3 ør:e rugh, 3 ør:e biigh, 3 ør:e hr., 1/2 t:e smør.

SNOGDRUP.

Mikell Ibsen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 12 ß.
 Aff Hedeboll 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 12 ß.
 Per Skredher. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 12 ß.
 Boe Andhersen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 8 ß.

|30|*) NORDT.

Pedher Ibßenn. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 12 ß.
 Aff iett ødhe boll 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 12 ß.
 Sørren Mogenßenn. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 12 ß.

Gyffuer for:ne mendt 1/2 t:e smør.

FLØUSTRUP.

Iens Andhersen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 f:r smør.

PØLLE.

Lauris Claußen. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 2 ß grot.

LILLE FULDHEN.

Lauris Ienßenn. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 2 ß grot.

SELNERUP.

Hans Ollußenn. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 2 ß grot.

STAUPRUP [*Måske søgt rettet til STAUTRUP*].

Sørren Mikelßen. 2 pd. biigh, 1 gos, 2 høns.

|31| Sørren Nilsen. 1 pd. biigh, 1 ør:e hr., 12 ß.

ASTRUP.

Cristern Smedtz høstru. 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 goos, 2 høns.

Sørren Knudtzen. 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 gos, 2 høns.

Ib Ibßenn. 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 gos, 2 høns.

LONGBALLO.

Anders Iensen. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 2 ß grot.

HABELLAGHER.

Sørren Mickelßenn. 5 ør:e rough, 5 ør:e biigh, 6 ør:e hr., 1 t:e smør.

HOLME.

Iens Bentzenn. $1\frac{1}{2}$ ør:e biigh, $1\frac{1}{2}$ ør:e rough [*rettet fra hr.*], 1 ør:e hr., 12 ß.

GU[N]DESTRUP.

Matz Sørrensen. $2\frac{1}{2}$ ør:e biigh, $2\frac{1}{2}$ ør:e hr., 15 ß.

Morthen Clemeßen. $2\frac{1}{2}$ ør:e biigh, $2\frac{1}{2}$ ør:e hr., 15 ß.

|32| TYSUEDT.

Paall Iostzen. 1 pd. biigh, 1 ør:e hr., 2 ß grot.

Aff Edtzløff Mølle 12 ør:e mill.

HAFFUERBALLOG:R.

Offue Perßen $\frac{1}{2}$ t:e smør.

Gyffuer Haffuerbballo mendt orlighen till samen 4 mck. 6 ß.

HIELLMESLØFFHERETT

BLEGYNDT.

Knudt Allj. 1 ør:e rough, 2 ør:e biigh, 2 ør:e hr., 1 ß grot.

Sørren Mickelsen. 1½ ør:e rough, 1½ ør:e biigh, 1 ør:e hr., 12 ß.

Per Tolßenn. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 6 ß.

Rassmus Hannßen i Dyrup Mølle. 10 mck.

|33| DYRUP.

Iep Iensen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 9 ß.

Knudt Matzenn. 1½ ør:e rough, 1½ ør:e biigh, 1 ør:e hr., 12
[rettet fra 9] ß.

Iens Ibsen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 9 ß.

Nils Matzenn. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 9 ß.

Frans Sørrensen. 1 ør:e rough., 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 9 ß.

Lauris Ollußen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 9 ß.

FREDERSLØFF.

Olluff Palßenn. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr.

|34|*)

SAUBROHERETT

SANDBY.

Matz Mikelsen. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, ½ pd. hr., 1 pd. smør,
8 ß.

Iep Mikelsen. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 ør:e hr., 1 f:r smør,
8 ß.

Anders Groffuesen. 1 mck.

HARRE [el. HAERE].

Mikell Mikelsen. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1½ f:r
smør.

NORINGH.

Sørren Nilsen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 fiett suin.

Per Torßen. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1 fiet suin.

SUEYSTRUP.

Iesper Marquorßen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 12 ß.

Knudt Villomßenn. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 12 ß.

|35| Nils Nilßenn. 1 pd. rugh, 2 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 mck.
p:e.

Mickell Marquorsen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 12 ß.

Mickell Palßen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 12 ß.

GALTHENHERETT

WYNTESLØFF.

Nils Iensen. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 2 ß grot, 1 lam, 1 goos,
2 høns.

SELLINGH.

Iens Ionßenn. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1 f:r smør,
1 lam, 1 gos, 2 høns.

Frans Ionsen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e [*rettet fra pd.*] biigh, 1 ør:e
hr., 1 f:r smør, 1 lam, 1 gos, 2 høns.

Esbern Sørrensen. $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1
ør:e hr., 1 lam, 1 gos, 2 høns.

|36| ØSTHERLISBERIGHHERETT

ROSTUEDT.

Tomis Ienßen. $1\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $1\frac{1}{2}$ ør:e biigh.

Iep Ibßen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 9 ß.

HORNSLETT.

Per Ienßenn. $\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør.

Rassmus Sørrensen. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør.

Sørren Sørrenßen. 3 ør:e rugh, 3 ør:e biigh, 1 f:r smør.

KRAYBERIGH.

Tomis Esbernßen. $1\frac{1}{2}$ ør:e biigh.

Morthen Iostzenn. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 9 ß.

Iens Perßenn. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 9 ß.
 Sørren Ionsen. 1 ør:e biigh, 1 ør:e [hr.], 1/2 sk:e smør.
 Rasmus Mikelßenn. 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 mck. p:e.

|37|*) WOSNES.

Iørghen Knudtzen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 3 ß.
 Per Mikelßenn. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 3 ß.
 Per Iørghensen. 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., [*tilføjet mellem linierne*
 1 ør:e rough], 6 ß.
 Lauris Nilsen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 3 ß.
 Nils Heßelballo. 12 ß.

TERNDRUP.

Sørren Tomisen. 9 ß.
 Mickell Lauersen. 1 ør:e biigh.
 Per Inguorsen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1/2 sk:e
 smør.
 Tomis Mogensen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1/2 sk:e
 smør.
 Nils Ienßen. 1 ør:e biigh.
 Rasmus Ionßen. 1 ør:e biigh.
 Per Scriffuer.
 |38| Gregurs Iesperßen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr.,
 1/2 sk:e smør.
 Morthen Mikelsen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1/2 sk:e smør.
 Groffuers. 9 ß.

MØRCKE.

Iens Andhersen. 1/2 sk:e smør.
 Erick Mikelsen. 1 1/2 mck.
 Sørren Matzen. 12 ß.

OMISSTRUPG:R.

Nils Perßenn. 4 ør:e rough, 4 ør:e biigh, 4 ør:e hr., 1/2 t:e smør.

OMISSTRUP BY.

Lauris Mikelßenn. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 6 ß, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns.

Per Sørrensen. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 pd. hr., 6 ß, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns.

|39| Rasmus Perßen. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 6 ß.

Iens Persen. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 6 ß, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns.

Anders Ienßen. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 6 ß, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns.

Jørghen Mogenßen. 9 ß.

Iens Hellißenn. 12 [*rettet fra* 9] ß.

Rasmus Iongensen. 1 pd. rough. 1 pd. biigh, [*overstreget* 1 pd. hr.], $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 6 ß.

Per Hellißenn. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 6 ß.

Sørren Andhersen. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 6 ß, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns.

|40| Sørren Hellißenn. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 6 ß, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns.

SKØDSTRUP.

Mikell Nilßenn. 1 pd. biigh, 1 ør:e [*rettet fra* pd.] hr.

Moghens Sørrenßen. 6 ß.

Sørren Bertelßen. 15 ß.

HIELMEAGHER.

Sørren Mikellßen. 1 mck. p:e.

Aff Holme Mølle 15 ør:e mill.

Aff Holme Mølleg:r.

Iens Knudtzen. $1\frac{1}{2}$ ør:e rough, $1\frac{1}{2}$ ør:e biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør.

HOLMEG:R.

Moris Baßy. 9 ør:e rough, 9 ør:e biigh, 1 t:e smør.

SKOFFUELKER.

Lauris Nilßenn. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 9 ß, 1 lam, 1 goos, 2 høns.

|41| SØNDHERHALDHERETT

SUINHOLT.

Iens Mikelßen. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1 f:r smør, $1\frac{1}{2}$ mck., 1 goes, 2 høns.

DAGSTRUP.

Iørghen Ienßenn. $2\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $2\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 1 f:r smør, 1 for, 1 lam, 1 gos, 2 høns.

SØBBY.

Matz Offueßenn. 9 ß.

Sørren Marquorßen. 9 ß.

Per Hoffueßen i Kalby. 9 ß.

|42| NERREHERETT

RAMTHEENN.

Knudt Sørrenßenn. $1\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $1\frac{1}{2}$ ør:e biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, $3\frac{1}{2}$ stob honingh.

Sørren Ienßen. $1\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $1\frac{1}{2}$ ør:e biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, $3\frac{1}{2}$ stob honingh.

Per Gydtßenn. $1\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $1\frac{1}{2}$ ør:e biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 lam, 1 gos, 2 høns.

Esbern Ionsen. $1\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $1\frac{1}{2}$ ør:e biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 lam.

OULSTRUP.

Lauris Sørrenßenn. $2\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $2\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 1 f:r smør.

Maquor Andhersen. $2\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $2\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 1 f:r smør.

Sørren Ollußenn. $\frac{1}{2}$ ør:e rugh, $\frac{1}{2}$ ør:e biigh.

|43| DYSTRUP.

Lauris Sørrensen. 3 ør:e rugh, 3 ør:e biigh, 2 ß grot.

VEGERSLØFF.

Iens Perßenn. 1^{1/2} ør:e rugh, 1^{1/2} ør:e biigh.

TORßØØ.

Per Nilßenn. 3 ør:e rugh, 2 ør:e biigh, 1 ør:e hr.

DOLMER.

Per Iensen. 3 ør:e rugh, 3 ør:e biigh, 1 ß grot.

LANDHE.

Anders Fogh. 2^{1/2} ør:e rugh, 2^{1/2} ør:e biigh.

HAMELØFF.

Mo[r]then Vynther. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh.

|44| Lauris Sørrensen. 3 ør:e rugh, 3 ør:e biigh.

Nils Rødhoffuet. 3 ør:e rugh, 3 ør:e biigh.

Lauris Nilßenn. 20 sk:er biigh.

Sørren Cristesen. 3 ør:e rugh, 3 ør:e biigh.

GRYNDØO.

Per Ienßen. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh.

FIELLERUP.

Iens Perßen. 4 mck.

Rassmus Iensen. 4 mck.

Sørren Ienßen. 4 mck.

Iørghen Monsen. 4 mck.

Sørren Andherßen. 4 mck.

SKORRUPG:R.

Sørren Matzenn. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., ^{1/2} f:r [tilføjet over linien sk:e] smør, 1 ß grot, 1 mck. p:e, 1 bollegalt, 1 for, 2 lam, 1 gos, 5 høns.

HELLENES.

BORUP.

Iens Andhersen. 1^{1/2} ør:e rugh, 1^{1/2} ør:e biigh, 1 mck. p:e, 8 alb., 10 ß, 1 foor, 1 lam, 1 gos, 4 høns.

Iens Sørrensen. 1^{1/2} ør:e rugh, 1^{1/2} ør:e biigh, 1 mck., 8 alb., 10 ß, 1 foor, 1 lam, 1 gos, 4 høns.

|46| Storre Iens Matzenn. 1^{1/2} ør:e rugh, 1^{1/2} ør:e biigh, 1 mck. p:e, 8 alb., 10 ß, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns.

Sørren Nilsen. 1^{1/2} ør:e rugh, 1^{1/2} ør:e biigh, 1 mck., 8 alb., 10 ß, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns.

Per Nilßenn. 1^{1/2} ør:e rugh, 1^{1/2} ør:e biigh, 1 mck., 8 alb., 10 ß, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns.

Bertell Ollusen. 1^{1/2} ør:e rugh, 1^{1/2} ør:e biigh, 1 mck. p:e, 8 alb., 10 ß, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns.

Lille Iens Matzenn. 1^{1/2} ør:e rugh, 1^{1/2} ør:e biigh, 1 mck., 8 alb., 10 ß, 1 foor, 1 lam, 1 goos, 4 høns.

Hyns Styßenn. 1^{1/2} ør:e rugh, 1^{1/2} ør:e biigh, 1 mck. p:e, 8 alb., 10 ß, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns.

|47| STANDHE SUENE.

Rasmus Nilsen. 9 ß.

Per Andhersen. 9 ß.

Iens Styßen. 9 ß.

Iens Sørrensen. 9 ß.

Tomis Sørrensen. 9 ß.

Sørren Matzen. 9 ß.

|48|

OTTENSYLHERETT

OTTENSILL.

Poffuell Perßenn. 6 ß ledingh, scoffsuin, g:ri 8 heste.

Cristern Nilßenn. 6 ß ledingh, 1 scoffsuin, g:ri.

SKRØDSTRUP.

Per Knudtzenn. 3 ß ledingh, sco[ff]suin, g:ri.

Tolstrup Marck.

Per Buck i Amdrup. 3 ß ledingh, scoffsuin, g:ri.

Gyffuer for:ne mendt tilsamen $\frac{1}{2}$ t:e smør, $\frac{1}{2}$ t:e honingh.

NERE OTTENSILL.

Per Brøndum. 6 ß ledingh, 1 scoff[s]uin, g:ri.

Nils Yttesen. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Cristen Perßen. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Knudt Nilßen. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Anders Roxingh. 6 ß ledingh, g:ri, 1 suin.

|49| N[i]ls Andhersen aff too gordhe 9 ß ledingh, 2 suin, g:ri.

Anders Giorßen. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Iffuer Perßen. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne me[n]dt 1 t:e smør, 1 t:e honingh.

TUI[N]GSTRUP.

Cristern Andhersen. 6 ß ledingh, 1 suin, $\frac{1}{2}$ t:e smør, g:ri.

WLSTRUP.

Olluff Andhersen. 6 ß ledingh, 1 suin, $\frac{1}{2}$ t:e smør, g:ri.

Iens Nilßen. 6 ß ledingh, 1 suin, $\frac{1}{2}$ t:e smør, g:ri.

Aff Tuinstrup Marck 12 ß.

SKELLERUP.

Cristen Sørrenßen. $4\frac{1}{2}$ ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Lauris Iensen. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

|50| Mikell Nilßenn. $4\frac{1}{2}$ ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne mendt $\frac{1}{2}$ t:e smør, $\frac{1}{2}$ t:e honingh.

AMDRUP.

Per Andhersen. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Andhers Roxingh. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

SØNDHER OTTENSILL.

Rulpy Iensen. 6 ß ledingh, 1 f:r honingh, 1 suin, g:ri.

Cristern Ollußenn. 6 ß ledingh, 1 f:r honingh, 1 suin, g:ri.

BRØNDUM.

Mogens Iostzenn. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Matz Nilsen. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Morthen Cristerßenn. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Iens Symensen. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

|51| Cristiern Perßenn. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

SNEBANGH.

Tomis Ienßenn. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Mickell Tysk. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne mendt 1 t:e smør, 1 t:e honingh.

HORNUM.

Cristiern Nilßenn. 6 ß ledingh, 1 suin.

BRØNDUM.

Sørren Tranne. 6 ß, 1 suin.

Gyffuer for:ne mendt 1 f:r smør.

GIETTRUP.

Cristiern Knudtzen. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Andris Ienßenn. 6 ß ledingh, g:ri, 1 suin.

Nils Matzenn. 6 ß ledingh, 1 suin.

Gyffuer for:ne mendt 1/2 t:e smør, 1/2 t:e honingh.

GIETTRUP.

Cristiernn Nilßenn. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

|52| Anne Cristierns. 6 ß ledingh, g:ri, 1 suin.

Iens Braske. 2 grotte, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne too mendt 1 f:r smør*), 1 f:r honingh.

HOOFF.

Poffuell Bundhe. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Anders Knudtzenn. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Lauris Deghen i Ebdrup. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne mendt $\frac{1}{2}$ t:e smør, $\frac{1}{2}$ t:e honingh.

SØNDHER OTTENSILL.

Per Ienßenn. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Andris Fersløff [*el.* Fiersløff]. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Iens Clemißenn. 6 ß ledingh.

Frans Nilßenn. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne mendt $\frac{1}{2}$ t:e smør, $\frac{1}{2}$ t:e honi[n]gh.

Marine Nilßes. 6 ß ledingh, 24 ß sierskatt, 1 suin, g:ri.

|53| Tomis Nilßen. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Cristern Fask. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Matz Yffuerßen. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Anne Gyffuers. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne mendt $\frac{1}{2}$ *) t:e smør, $\frac{1}{2}$ *) t:e honingh.

HUORNUM.

Poffuell Laurißen. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Cristernn Grønn [*overstreget* Nils Orm¹]). 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Gierttrud Ieppis. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Gyffue for:ne mendt $\frac{1}{2}$ t:e smør, $\frac{1}{2}$ t:e honingh.

HEEM.

Matz Hendricßen. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Iens Nerreg:r. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

|54| Anders Styßenn. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne mendt $\frac{1}{2}$ t:e smør, $\frac{1}{2}$ t:e honingh.

1) Se afsnittet Skrive- og sammentællingsfejl i indledningen.

HEM.

Matz Ibßenn. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Per Iensen. 3 ß ledingh, g:ri, 1 suin.

Nils Nogensen [*el. Nogensen fejl for Mogensen*] i Skrødstrup.
3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne mendt $\frac{1}{2}$ t:e smør, $\frac{1}{2}$ t:e honingh.

SEEM.

Nils Sørrensen Orm. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Ion Cristersen. 3 ß ledingh, 1 f:r smør, 1 f:r honingh.

SKRØDSTRUP.

Sty Perßenn. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Matz Nilsen. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Matz Beck. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

|55| Cristen Vendelbo. 2 grote, 1 suin, g:ri.

Nils Ienßen. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Sørren Nilßenn. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Lauris Nilßenn. 2 grote, 1 suin, g:ri.

Gyffue for:ne too mendt 1 t:e smør, 1 t:e honingh.

HOFFBROO.

Cristern Huidt. 3 ß ledingh.

Nils Sørrensen. 3 ß ledingh.

Aarligh skatt aff Hoffbroo 18 mck.

KRONENS TIENNER Y FOR:NE HERRETT

HEM.

Iørghen Roxingh. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 4 pd. smør, 1 suin, g:ri.

Knudt Tomisen. 1 pd. rugh, 1 pd.)* biigh, 2*) ør:e hr., 1 pd. smør, 1 suin, g:ri.

Mask¹⁾) Fask. 1 ør:e rough, 1 pd. smør, 1 suin, g:ri.

|56| Nils Knudtzen i Skrødstrup. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 pd. smør, 1 suin, g:ri.

Nils Suendtzen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 pd. smør, 1 suin, g:ri.

FALSLØFF.

Tomis Mogenßen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 pd. smør, 1 suin, g:ri.

Aff iett booll ibidem 1 ß grott.

Cristen Deghen i Ebdrup. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 pd. smør, 1 suin, g:ri.

Sørren Bertelsen i Snebongh. 1 ør:e biigh.

SEM.

Tonis Cristeßenn. 1 pd. rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 gos, 2 høns, 1 suin, g:ri.

|57| Per Villomßenn. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 gos, 2 høns, 1 suin, g:ri.

Sørren Ienßenn. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 gos, 2 høns, 1 suin, g:ri.

Mickell Palßen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 gos, 2 høns, 1 suin, g:ri.

Sue[n]d Clockestøbers høstru. 9 ß.

Cristen Gregurßen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 gos, 2 høns, 1 suin, g:ri.

Anders Ionßenn. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 gos, 2 høns, 1 suin, g:ri.

Iens Poske. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 gos, 2 høns, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne mendt $\frac{1}{2}$ t:e smør.

1) I Claus Gjordsens register 1525 står der Mattis Fask. Mask er vel altså fejl for Mattis.

|58|

STØFFR[I]NGHERETT

HARISLØFF.

Knudt Cristerßenn. 1 f:r smør, 1 f:r honi[n]gh, 6 ß ledingh, 4 ß hønsp:e, 1 suin, 6 heste.

Cristiern Nilßen. 1 f:r smør, 1 f:r honingh, 3 ß ledingh, 4 ß hønsp:e, 1 suin, g:ri 4 heste.

Amdi Andhersen. 1 f:r smør, 1 f:r honingh, 3 ß ledingh, 4 ß hønsp:e, 1 suin, 4 heste.

Cristern Orm. 1 f:r smør, 1 f:r honingh, 4^{1/2} ß ledingh, 4 ß hønsp:e, 1 suin, 5 heste.

Iep Nilßenn. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 ør:e hr., 1 pd. smør, 3 heste, 1 suin.

BIERREBY.

Matz Baghy. 1 f:r smør, 1 f:r honingh, 6 ß ledingh, 4 ß hønsp:e, 1 suin, 8 heste.

|59| Nis Ienßenn. 1 f:r smør, 1 f:r honingh, 8^{1/2} ß ledingh, 4 ß hønsp:e, 1 suin, 8 heste.

BORUP.

Sørren Criste[n]sen. 1 f:r smør, 1 f:r honi[n]gh, 1 grot ledingh, 4 ß hønsp:e, 1 suin, 5 heste.

KOMDRUP.

Nils Ienßen. 1 f:r smør, 1 f:r honingh, 6 ß ledingh, 4 ß hønsp:e, 1 suin, 5 heste.

HIELSTET.

Enner Iensen. 1 f:r smør, 1 f:r honingh, 6 ß ledingh, 4 ß hønsp:e, 1 suin, 5 heste.

Cristern Bundhe. 1 f:r smør, 1 f:r honi[n]gh, 4^{1/2} ß ledingh, 4 ß hønsp:e, 1 suin, 5 heste.

Staffyn Laßens ßøn. 1 f:r smør, 1 f:r honi[n]gh, 6 ß ledingh, 4 ß hønsp:e, 1 suin, 5 heste.

|60|*) SUEYSTRUP.

Nis Palsen. 1 f:r smør, 1 f:r honi[n]gh, 12 ß ledingh, 4 ß hønsp:e, 1 suin, 5 heste.

Cristern Knudtzen. 1 f:r smør, 1 f:r honingh, 6 ß leding, 4 ß hønsp:e, 1 suin, 8 heste.

Knudt Nilßenn. 1 f:r smør, 1 f:r honingh, 12 ß ledingh, 4 ß hønsp:e, 1 suin, 4 heste.

BLEGUADT.

Staffyn Laßen. 1 f:r smør, 1 f:r honingh, 7½ ß ledingh, 4 ß hønsp:e, 8 heste.

Aff ien ødheg:r idem 12 ß.

KRONNE TIENNER

LIEM.

Sørren Matzen. 1 pd.*) rugh, 1 pd. biigh, 1 pd.*) hr., 2 pd.*) smør, 1*) lam, 1*) gos, 2 hønse, 1 suin, 6 heste.

Aff Offueste Mølle 24 mck.

NERREHÅLDHERETT

Cristiern Sørrenßenn. 6 ß ledingh*), 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Per Andhersen i Asferj. 6 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Olluff K[n]udtzen. 6 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

K[n]udt Bughy i True. 6 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne mendt 1 t:e smør, 1 t:e honingh.

Budj Laßen. 6 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Iens Andhersen. 6 ß ledingh, 8 ß forep:e.

Mickell Laßen. 6 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Cristen Clemisen. 6 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Idhem aff Smettofft 1 grot.

|62| Per Nilßen y Forrup. 12 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Iep Ienßen i Handlest. 3 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

K[n]udt i Terp aff ien ødheior poo Asferj Marck 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne me[n]dt 1 t:e smør, 1 t:e honingh.

K[n]udt i Terp. 6 ß ledingh, 1 f:r smør, 1 suin, g:ri.

Knudt Laßen i Asferj. 6 ß ledingh, 30 ß sierskatt, 1 suin, g:ri.

TRUE.

Cristen Andhersen. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

Anders Perßen i Ienum. 9 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Anders Nilsen. 6 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Mette Nißis. 6 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne me[n]dt 1 t:e smør, $\frac{1}{2}$ t:e honingh.

|63|*) Welatz K[n]udtzen i Asferj. 2 ß ledingh, 4 alb. hønsp:e, 1 suin, g:ri.

Store Iens. 2 ß ledingh, 4 alb. hønsp:e, 1 suin, g:ri.

Nils Ienßenn. 3¹⁾ ß ledingh, 4 alb. hønsp:e, 1 suin, g:ri.

Giffuer for:ne mendt $\frac{1}{2}$ t:e smør.

Cristen Nilsen i Stoby. 9 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Kell Tomißen. 3 ß ledingh, 4 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Tomis Bundhe. 9 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Ebby Ienßen. 3 ß ledingh, 4 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Iep Nilßen. 8 ß ledingh, 4 ß forep:e, g:ri.

Per Knudtzen i Hall. 8 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne me[n]dt 1 t:e smør, 1 t:e honingh.

1) Måske fejl for 2. Se noten til sidetallet.

Per Andhersen i Ilshøff. 6 ß ledingh, 1 suin, g:ri.

|64| Mickell Lauersen i Tøffløff[!] aff ien f:r iord poo Isløff
[vistnok rettet fra Ishøff] Marck 2 grotte.

HALD.

Cristen Skredher. 6 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Matz Villomsen. 6 ß ledingh, 8 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Morthen Andhersen. 6 ß ledingh, 4 ß forep:e, 1 suin, g:ri.

Gyffuer for:ne me[n]dt $\frac{1}{2}$ t:e smør, $\frac{1}{2}$ t:e honingh.

|65|

GIERLLOFFHERETT

TØRRINGH.

Iep Matzen. 24 sk:e rough, 3 ør:e biigh, 1 pd. hr., 2 pd. smør,
7 ß 2 alb.

Iost Perßen. 24 sk:e rough, 3 ør:e biigh, 1 pd. hr., 2 pd. smør,
7 ß 2 alb.

Sørren Iensen. 24 sk:e rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 2 pd. smør,
7 ß 2 alb.

Cristen Ionsen. 12 sk:e rough, 1 ør:e biigh, 1 pd. smør, 5 alb.

Sørren Villasen. 24 sk:e rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1 pd.
smør, 7 ß 2 alb.

TØSLØFF.

Iens Nybingh. 12 sk:e rough, 15 sk:r biigh, 1 ør:e hr., 1 pd.
smør, 7 ß 2 alb.

Olluff Nilsen. 12 sk:r rough, 15 sk:r biigh, 1 ør:e hr., 1 pd.
smør, 7 ß 2 alb.

|66|*) Nils Kalsen. 12 sk:e rough, 1 ør:e bigh, 1 ør:e hr., 1 pd.
smør, 7 ß 2 alb.

Lauris Styrema[n]dt. 24 sk:e rough, 1 pd. biigh, 1 pd. hr., 1
pd. smør, 7 ß 2 alb.

Cristen Solg:r. 9 sk:e rough, 9 sk:r biigh, 1 pd. smør, 5 alb.

Maren Palmis. 9 ß.

Karine Palnis. 9 ß.

|67| KYRCKE HAUFFRE OCH KIRCKE LAM THILL

AARHUSG:R.

NYNGHERETT.

Tysuedt k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Morslet k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Astrup k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ø:r:e hr.
Bedher k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Holme k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Trandbero k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ø:r:e hr.
Kolt k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Ormsløff k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ø:r:e hr.
Tulstrup k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ø:r:e hr.
Vybby k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ø:r:e hr.

HIELMESLØFFHERETT.

Hørningh k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Blegind k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ø:r:e hr.
Stillingh k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ø:r:e hr.
Atzløff k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Mefsingh k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ø:r:e hr.

|68| FRAMELØFFHERETT.

Frameløff k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Bordum k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Halløff k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Galthen k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ø:r:e hr.
Storringh k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ø:r:e hr.
Sello k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Skyholme k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Skørringh k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ø:r:e hr.
Stierdhe k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Skoffby k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Høffuer k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ø:r:e hr.

SAUBROHERETT.

Saubroo k.	1 lam,	1 ø:r:e hr.
Forrup k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ø:r:e hr.

Folby k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Haldum k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Hadsten k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Lyngoo k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Ladi[n]gh k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Norringh k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Vitten k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Skioldheløff k.	1 lam,	1 ør:e hr.

|69| HASSLØFFHERETT.

Hasløff k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Aaby k.	1 lam,	¹ / ₂ ør:e hr.
True k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Brabrund[?] k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Welby k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Tielst k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Aarsløff k.	1 lam,	1 ør:e hr.

WESTHERLYSBERIGHERETT.

Lysberigh k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Ølstet k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Tryghy k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Søffthen k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Eyløff k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Grunfør k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Spørringh k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Elstet k.	1 lam,	1 ør:e hr.

|70| SØNDHERHALLD HERETT.

Aarsløff k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Auffningh k.	1 lam,	¹ / ₂ ør:e hr.
Faxingh k.	1 lam,	¹ / ₂ ør:e hr.
Koott k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Kroxbeck k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Gießingh k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Hørningh k.	1 lam,	1 ør:e hr.

Mygynd k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Lyme k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Neragher k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Østher Alli[n]gh k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Westher Alli[n]gh k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Skadher k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Søby k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Welby k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Skyringh k.	1 lam,	$\frac{1}{2}$ ør:e hr.
Vyuill k.	1 lam,	$1\frac{1}{2}$ ør:e hr.
Cistrup k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Huilsagher k.	1 lam,	1 ør:e hr.

|71| ØSTHER LYSBERIGHERETT.

Eggo k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Hiorshøff k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Todtbero k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Skødstrup k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Melby k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Hornslett k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Mørcke k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Skarueßø k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Bregnet k.	1 lam,	1 ør:e hr.
Tordtzagher k.	1 lam,	1 ør:e hr.

|72|

LEGHERHOLL

Lauris Abßenn. 3 ør:e rough, 3 ør:e biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 6 ß, 1 suin, 1 less homelstengher, 1 mck. veygarn.

Anders Sørensen. 3 ør:e rough, 3 ør:e biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, g:ri.

LØNGOO.

Hyntz Mortensen. 3 ør:e rough, 3 ør:e biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 foor, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 3 ß, 1 les homelstengher, 1 mck. garn.

BOFFUENS.

Iens Esbernßenn. 3 ør:e rough, 1 ør:e biigh, 1 f:r smør, 1 f: sk:e smør, 1 suin, 1 less homelstengher, 1 mck. garn, g:ri.

Iens Be[n]tzen. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 f:r smør, 1 suin, 1 less homelstengher, 1 mck. garn, g:ri.

|73| Symen Hellißen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 suin, 1 less homelstengher, 1 mck. garn, g:ri.

Sørren Iensen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 suin, 1 less homelstengher, g:ri.

Anders Mogenßenn. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 suin, 1 less homelstengher, g:ri.

Iens Nilßen. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh, $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 suin, 1 less homelstengher, g:ri.

SKOFFG:R.

Sørren Ienßenn. $2\frac{1}{2}$ ør:e rough, $2\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 2 t:r salt, 1 suin, g:ri.

Mikell Iensen. $2\frac{1}{2}$ ør:e rough, $2\frac{1}{2}$ ør:e biigh, 2 t:r salt, 1 suin, g:ri.

HUITUEDTG:R.

Nils Perßen. 6 ør:e rough, 6 ør:e biigh, 1 f:r honingh, 1 fiedt galt.

|74|

SØND[HER]HERETT

FIELBALLOO.

Iørghen Styßenn. 12 sk:e rough, 1 ør:e biigh, 1 foor, 1 lam, 1 goos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Iep Scogßen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 foor, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Rassmus Sørensen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Søren Tuesen Mickelßen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 foor, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Matz Perßen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

|75| Sørren Iensen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Mogens Iensen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Søren Sørensen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Nils Iensen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Lauris Sørrensen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

BOLSMENDT.

Per Thueßen. 9 ß.

Iep Skredher. 9 ß.

Per Bøgh. 9 ß.

Sørren Nilsen. 9 ß.

Lille Ies Smedt [*el.* Snedt]. 9 ß.

|76|*) TOSTRUP.

Sørren Mickelsen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Iens Sue[n]dtzen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Iens Pallißen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Sørren Ollußenn. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Sørren Hendricsen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Iørghen Sørrensen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

|77| Loduigh Andherßen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Lauris Trogelsen. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Tyrckell Smedt. 12 sk:r rough, 1 ør:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Rassmus Sørensen. 12 sk:r rough, 1 ø:r:e biigh, 1 for, 1 lam, 1 gos, 4 høns, 11 alb., 1 suin.

Gyffuer for:ne me[n]d orlighen 1 t:e smør, 1 t:e honingh.

EBDRUP.

Mikell Perßen. 1^{1/2} ø:r:e rough, 1^{1/2} ø:r:e biigh, 1/2 sk:e smør, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 1 suin.

|78| Iens Tomißen. 1^{1/2} ø:r:e rough, 1^{1/2} ø:r:e biigh, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 1/2 sk:e smør, 1 suin.

Nils Perßen. 1^{1/2} ø:r:e rough, 1^{1/2} ø:r:e biigh, 1/2 sk:e smør, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 1 suin.

Søren Thueßen. 1^{1/2} ø:r:e rough, 1^{1/2} ø:r:e biigh, 1/2 sk:e smør, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 1 suin.

Iens Perßen. 1^{1/2} ø:r:e rough, 1^{1/2} ø:r:e biigh, 1/2 sk:e smør, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 1 suin.

Søren Tomißen. 1^{1/2} ø:r:e rough, 1^{1/2} ø:r:e biigh, 1/2 sk:e smør, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 1 suin.

Rassmus Iensen. 2^{1/2} ø:r:e rough, 2^{1/2} ø:r:e biigh.

Iens Sørensen. 1^{1/2} ø:r:e rough, 1^{1/2} ø:r:e biigh, 1/2 sk:e smør, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 1 suin.

|79| Iens Skredher. 1^{1/2} ø:r:e rough, 1^{1/2} ø:r:e biigh, 1/2 sk:e smør, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 1 suin.

Per Ibsen. 1^{1/2} ø:r:e rough, 1^{1/2} ø:r:e biigh, 1/2 sk:e smør, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 1 suin.

Rassmus Ienßen. 1^{1/2} ø:r:e rough, 1^{1/2} ø:r:e biigh, 1/2 sk:e smør, 1 lam, 1 gos, 2 høns, 1 suin.

SØBY.

Nils Sørensen. 1 ø:r:e rough, 1 ø:r:e biigh, 1 lam, 1 gos, 1 suin.

Matz Tomißen. 1 ø:r:e rough, 1 ø:r:e biigh, 1 lam, 1 gos, 1 suin.

[Tilføjet i margenen med en anden hånd Rasmus. 3^{1/2} ørt:e rug, 3^{1/2} ørt. byg, 1 swin].

OLSRODHE.

Søren Perßen. 3 ø:r:e rough, 3 ø:r:e biigh, 1 suin.

Mickell Staffenßen. 1 ø:r:e rough, 1^{1/2} ø:r:e biigh, 1 suin.

|80| REFFNE.

Iens Iensenn. 3 ør:e rough, 3 ør:e biigh, 1 suin.

Lauris Nilßen. 2¹/₂ ør:e 2 sk:r rough, 2¹/₂ ør:e 2 sk:r biigh, g:ri.

Iens Matzenn. 1 ør:e rough, 1 ør:e biigh.

Idhem aff ien feringh ior 1 ør:e 3 sk:r rough, 1 ør:e 4 sk:r biigh,
1 suin, g:ri.

WEDELBY.

Pallj Nilßenn. 1 pd. rough, 1 pd. biigh, 1 suin.

Ane Matzes. 12 ß.

Aff iett boll ibidem[?], ßom Nils Frys haffuer, 24 ß.

HYLLESTET.

Iens Nilsen. 1 pd. rough, 1¹/₂ ør:e biigh, 1 lam, 1 gos, 2 høns,
1 suin.

Anders Ericson. 1 pd. rough, 1¹/₂ ør:e biigh, 1 lam, 1 gos, 2
høns, 1 suin.

Iens Villaßen. 1 pd. rough, 1¹/₂ ør:e biigh, 1 lam, 1 gos, 2 høns,
1 suin.

Nils Morthenßen. 1 pd. rough, 1¹/₂ ør:e bigh, 1 lam, 1 gos, 2
høns, 1 suin.

|81|*) IORDSKYLD AFF EBBELTOFFT.

Per Iensen 14¹/₂ ß

Iens Sørensen 9 ß

Per Matzen 8 ß

Iens Ollusen 11 ß

Sørren Ollusen 11 ß

Sørren Burg:r 11 ß

Bent Iensen 11 ß

Olluff Perßenn 10¹/₂ ß

Moghens Skredher 10¹/₂ ß

Lauris Mortensen 11 ß

Sørren Ollusen 11 ß

Olluff Iensen 10¹/₂ ß

Per Tyreßen 6 ß

Søren Nilsen 4 ß

Kiell Mor[t]hensen 9 ß

Per Ionsen 4 ß

Mikell Knudtßen 6 ß

Lauris Offuesen 11 ß

Sørren Deghen 5 ß

Olluff Nilsen 6 ß

Sørren Tyreßen 15 ß

Per Deghen 6 ß

Bent Iensen 14¹/₂ ß

Idhem aff ien iordt 4 ß

Mickell Ionsen 4 ß

Tomis Kelsen 4 ß

Myckell Tyresen 10 ß	Iens Tyresen 10 ß
Aff ha[n]s eghen g:r 4 ß	Nils Laßen 8 ß
Moris Perßen 4 ß	Hans Perßen 4 ß
Iep M[i]ckelsen 4 ß	Søren Ollusen 9 ß
Iens Rudher 4 ß	

|82| SALT AFF EBBELTOFFT.

Mickell Tyresen $1\frac{1}{2}$ t:e	Søren Tyresen 1 t:e
Iens Mickelsen $1\frac{1}{2}$ t:e	Kell Sørensen $1\frac{1}{2}$ t:e
Per Matzen $1\frac{1}{2}$ t:e	Per Ionsen $\frac{1}{2}$ t:e
Hans Perßen 1 t:e	Moris Persen $\frac{1}{2}$ t:e
Bent Iensen 2 t:r	Per Iensen 1 t:e
Tomis Kelsen $\frac{1}{2}$ t:e	Mickell Ollusen $\frac{1}{2}$ t:e
Mickell Ionsen $\frac{1}{2}$ t:e	Kell $\frac{1}{2}$ t:e
Nils Laßen $1\frac{1}{2}$ t:e	Iep Mikelsen 2 t:r

|83| AARLIGH SKATT AFF GRYNDOO MARCK.

Søren Lauritßen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Søren Matzen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Ebßen Sørensen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Anders Aßersen. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh.
 Olluff Tack. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Terckell Nilsen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Inguor Iensen. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh.
 Troffuels Bentzen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Per Tiresen[?]. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Søren Torsen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Iørghen Ollusen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Per Cleinsmet. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Anders Eskilsen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Sørren Vdtzen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Per Købma[n]dt. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Per Torßen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 |84| Iens Laßen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Per sørensen. 1 ør:e rugh, 1 ør:e biigh.
 Olluff Perßen. 1 pd. rugh, 1 pd. biigh.

Iørghen i Kogsg:r [*el.* Kagsg:r]¹⁾. 5 ør:e rug, 5 ør:e biigh.
 Idhem aff ien engh kallis Kogs [*el.* Kags] Holm 2 pd. biigh.

Cristern Mikelsen aff ien aalleg:r $1/2$ t:e aall, 3 mck. p:e.
 Sangnis a[a]lleg:r. $1/2$ t:e aall.

Hr. for fedreffft aff Stens
 aff Bredstrup 40 sk:r,
 aff Hameløff 40 sk:r,
 aff Sangstrup 30 sk:r,
 aff Aastrup 12 sk:r.

|85|*)

BIERROHERRITT

SØNNDERBY.

Iens Pierssenn. 1 f:r smør, 12 ß, et brenndsuin, inding, giesterij.

STENWADTT.

Niels Iennssenn. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biigh, 1 ørt. hr.,
 brendsuin.

Benthe Iohannssenn. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biigh, 1
 ørt:e hr.

Iens Matsß. i Ensfordtt. 3 ørt:e rug, 4 ørt:e big, 3 ørt:e hr.

ØSTRUP.

Lauritz Andersß. $1/2$ f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biigh, 1 ørt:e
 hr., $15\frac{1}{2}$ ß, brendsuin.

Kyrstynne Matsses. $1/2$ f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biigh, 1
 ørt:e hr., $15\frac{1}{2}$ ß, brendsuin.

Iørgen Kellergordtt. $1/2$ t:e smør, 1 ørt:e rug, 1 pundt biigh, 1
 ørt:e hr., 13 ß, brendsuin.

|86| Raßmus Lassenn. $1/2$ f:r smør, $1\frac{1}{2}$ ørt:e biigh, $7\frac{1}{2}$ ß pend:e.

Søffren Knudsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 pundt biigh, 1 ørt:e
 hr., 17 ß, brendsuin.

1) Denne gård er antagelig identisk med den i Trap Danmark 4. udg. VI, s. 593, omtalte Kærsgård. Det er altså ikke udelukket, at navnet er skrevet forkert i jordebogen.

Hans Persß. 1 ørt:e rug, 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., 13 ß, brendsuin.

Annders Iennsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., brendsuin.

Knudt Terkelsß. 1 ørt:e rug, 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., 13 ß, brendsuin.

Iens Iehansß. 1 ørt:e biig, brendsuin.

NERBY.

Soren Iehansß. 15^{1/2} ß, ^{1/2} f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt. biig, 1 ørt:e hr., brendsuin.

Eddell Børrens. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, ^{1/2} f:r smør, brendsuin, 1 ørt:e hr.

|87|*) Matz Knudssenn. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt. biig, 1 ørt. hr., brendswin.

Frans Andersß. 1^{1/2} ørt:e biig, 8 ß, 1 brendsuin.

GLUDT.

Hans Henningsenn. ^{1/2} t:e smør, 1 ørt:e rug, 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., brendsuin.

Iørgen Iensß. i Biergordtt. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., 17 ß, 1 brendsuin.

Sørenn Bertelssenn. 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr.

Soren Piersßenn. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt. hr., 12^{1/2} ß, ^{1/2} f:r smør, brendswin.

Peder Sørensß. ^{1/2} f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 12^{1/2} ß, brendsuin.

Søren Matssenn. ^{1/2} f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 13¹) ß, brendsuin.

|88| NEFFS AGGER BØGEN.

HORNSSIILL.

Clemett Pierssønn. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 1 brendsuin.

Iørgen Kiels. oc Lauritz Skyt. 1 ørt:e rug, 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin.

1) Måske fejl for 12^{1/2} ß. Se noten til sidetallet.

RORRUP BOGEN.

Niels Sørenß. i Lynduedt. 1 f:r smør, 1 ørt:e biig, 1 brendsuin.

SKIOLDE BOGEN.

Søren Willasß. 1 f:r smør, 1 brendswin.

SEYDTT BOGENN.

Iens Degen Skreder. 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 brendswin.

KLACKERUNDT BOGEN.

Søren Iensß. 1^{1/2} ørt:e biig, 1 f:r smør, 8 ß, 1 brendsuin.

Søren Nielsßenn. 1^{1/2} ørt. biig, 1 f:r smør, 8 ß, 1 brendswin.

Iep Iensß. 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., 1 f:r smør, 8 ß, 1 brendsuin.

|89| Sørenn Clemettsß. 1 f:r smør, 1 pundt biig, 1 brendsuin.

Tøger Møller. 3 ørt:e biig, 3 ort:e hr., 1 f:r smør [*rettet fra brendsuin*].

Matz Dantz. 9 ß.

Niels Hansß. 1 lødmark.

BOUELSMENDT I GLUD.

Tøger Sørenß. 12 ß.

Bendt Nielß. 9 ß

Kyrstine Anderßes. 9 ß.

Per Børensß. 9 ß.

Anders Staffensß. 9 ß.

Matz Dautts. 9 ß.

Anders Schreder. 9 ß.

Lauritz Sørenß. 9 ß.

Søren Nielß. 9 ß.

HIERNØØ.

Iep Westergordtt. 3 ørt:e biigg, 3 ørt:e hr., 4 mk.

Bent Piersß. 3 ort:e biig, 3 ørt:e hr., 4 mk.

Mickell Andersß. 2^{1/2} ørt. biig, 2^{1/2} ørt. hr., 3 mk.

Anders Mickelsß. 1 pundt biig, 1 pundt hr., 4 sk:r biig, 5 sk:r hr., 3 mk.

Niels Suder. 1^{1/2} ørt. biig, 1^{1/2} ort:e hr., 3 mk.

|90| Iens Iogennsß. 1^{1/2} ørt:e biig, 1^{1/2} ørt:e hr., 3 mk.

Terkell Piersß. 1^{1/2} ørt. biig, 1^{1/2} ort:e hr., 1 mk.

Peder Prannß. 1^{1/2} ørt:e biig, 1^{1/2} ørt:e hr., 3 mark.

8 brendsuin aff landet.

KIØBBE GODTZ AFF IOHAN BIØRNS

Nils Hansß. i Bredt. 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 brendsuin.
 Søren Ibsß. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 1 ort:e biig, 1 brendsuin.
 Søren Knudsß. 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendswin.
 Frans Hendricksß. 1 ørt. biig, 1 ort. hr., 1 brendswin.
 Iørgen Ibsß. 1 f:r smør, 1 ørt. biig, 1 brendsuin.

BARRITT.

Per Matß. 1 f:r smør, 1 ørt:e biig, 1 sbrendswin[!].
 Rasmus Ibsß. 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendswin.
 |91| Per Knudsß. i Bentholbe.¹⁾ 1 ørt:e biig, 1 brendsuin.
 Iørgen Symensß. 9 ß.
 Gierløff. 6 ß.

RODE.

Kierstin Børens. 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 brendswin.
 Hans Iffuersß. 1 f:r smør, 1 brendswin.
 Hans Friis Clausß. 1 f:r smør, 1 brendswin.
 Matz Nielsß. 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin.
 Rasmus Olusß. 1 f:r smør.
 Iens Berthelsß. 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr.
 Denus Lasß. 1 f:r smør, 1 brendsuin.
 Iens Iffuersß. 1 mk.
 Hans Mogenß. 12 ß.
 Chresten Suder. 1 ørt. biig.
 Søren Iensß. 9 ß.
 Per Hansß. 1 f:r smør, 1 brendsuin.
 Tøger Høg. 1 mk.

|92| RORUP SOGEN.

RAFFNHOLT.

Søren Hannsß. 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 9 ß, 1 brendsuin.
 Per Olusß. 1 ørt. biig, 1 ort. hr., 1 brendsuin.
 Iens Lasß. 1 f:r smør, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin.

1) Fejl for Barretholle el. lign.

TYRSTEDT BOGEN.

Søren Lasß. i Diallerup. $\frac{1}{2}$ t:e smør.

Søren Ibsß. 1 f:r smør, 1 ørt. biig, 1 ørt. hr.

Peder Hansß. ibidem. 1 ørt. biig, $\frac{1}{2}$ ørt. hr.

|93| REGISTER PAA HATTING HERRITT

STENDERUP SOGENN.

Niels Iensß. $1\frac{1}{2}$ ß leding, 4 sk:r kongst:t hr., $22\frac{1}{2}$ ß smørpend:e, 1 ß grott suinpen:e, 11 ß 3 d:e katrine, giesterij.

Terkell i Aldum. $1\frac{1}{2}$ ß leding, 4 sk:r kongst:t hr., $22\frac{1}{2}$ ß smørpen:e, 1 ß grott suinpen:e, 11 ß 3 d:e katrine, giesterij.

Idem met ßine legs brødre. 1 t:e honing.

Oluff Nielsß. 3 ß leding, 8 sk:r hr. kongst:t, $22\frac{1}{2}$ ß smørpen:e, 1 ß grott suinpen:e, 11 ß 3 d:e, giesterij.

Lauritz Nielsß. $1\frac{1}{2}$ ß leding, 4 sk:r hr. kongst:t, 11 ß 3 d:e, 1 ß grott suinpen:e, $5\frac{1}{2}$ ß smørpen:e, giesterij.

|94|*) Frans Iørgennsß. $1\frac{1}{2}$ ß leding, 4 sk:r kongst:t hr., 11 ß 3 d., $5\frac{1}{2}$ ß smørpend:e, giesterij.

Matz Knudsß. $1\frac{1}{2}$ ß led:e, 4 sk:r kongst:t hr., 11 ß 3 d:e, 1 ß grott, $5\frac{1}{2}$ [ß] smør pend:e, giesterij.

Niels Willomsß. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 11 ß 3 d:e, $5\frac{1}{2}$ ß smørpen:e, giesterij.

DALBY BOGEN.

STEFFENBERG.

Hans Torsß. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 2 mk., giesterij.

Iacob Piersß. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr. kongst:t, 2 mk., giesterij.

Hendrick Ibsß. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., kongst:t, $22\frac{1}{2}$ ß smørpend:e, [*tilføjet mellem linierne med hånd* 1 1 ß grott], 11 ß 3 d:e, giesterij.

Pors Nielssenn. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 11 ß 3 d:e, $22\frac{1}{2}$ ß smørpend:e, 1 ß grott, giesterij.

|95| Frans Ienssß. $1\frac{1}{2}$ ß led:e, 4 sk:r hr., 11 ß 3 d:e, 17 ß 1 alb., 1 ß grott, 9 ß, giesterij.

DAUFFGORDTT BOGEN.

Oluff Sørennsß. 1 t:e honning met legsmendt, $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 1 mk., 1 ß grott, 8 ß katrine, giesterij.

Sørenn Ibssenn. $\frac{1}{2}$ t:e honing met sine legsmendt, 3 ß, 8 sk:r hr., 1 ß grott, 11 ß 3 d:e, giesterij.

Iørgenn Hannsß. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 1 mk., 8 ß, 1 ß grott, giesterij.

Iens Lassenn. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 1 mk., 1 ß grott, 8 ß katrine, giesterij.

Iep Thamissenn. 1 ledingg oc 4 sk:r hr.

Terckell Ibssenn. $1\frac{1}{2}$ ß leding, 4 sk:r hr., 1 mk., 1 ß grott, 8 ß, giesterij.

|96| Søren Knudsß. $1\frac{1}{2}$ ß leding, 4 sk:r hr., 1 mk., 1 ß grott, 8 ß, 1 ørt. rug, 1 ort:e big, giesterij.

Brixius Knudsß. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 1 mk., 1 ß grott, 8 ß, giesterij.

Pouell Mykelsß. $1\frac{1}{2}$ ß leding, 4 sk:r hr., 1 mk., 1 ß grott, 8 ß, giesterij.

Settings bugj. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr.

Et buoll i Hienstedt. 1 ß grott.

Kordhorns byghj. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr.

HIENSTEDT.

Ies Iennsß. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 11 ß [*tilføjet med hånd 1 3 p:e*], 1 ß grott, $5\frac{1}{2}$ ß smørpend:e, giesterij.

Tames Mickelsß. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., $22\frac{1}{2}$ ß, 1 ß grott, 11 ß 3 d., giesterij.

Søren Ebbiissenn. 3 ß leding, 8 sk:r hr., $22\frac{1}{2}$ ß smør pend:e, 1 ß grott, 11 ß 3 d., giesterij.

|97|*) Willum Nielsß. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 17 ß 1 alb., 1 ß grott, 9 ß 3 d., giesterij.

Willum Iffuersønn. $1\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 17 ß 1 alb., 1 ß grott, 9 ß 3 d., giesterij.

DOLBY.

Mogens Mogensß. 3 ß, 8 sk:r hr., $22\frac{1}{2}$ ß, 11 ß 3 d., giesterij.

Iep Thomisß. 1 $\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 11 ß 3 d:e, 1 ß grott, 5 $\frac{1}{2}$ ß, giesterij.

Iep Bunde ibidem. 1 $\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 22 $\frac{1}{2}$ ß, 1 ß grott, 11 ß 3 d:e, giesterij.

RYMMERSLUNDT.

Niels Sørennsß. 1 $\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r [hr.], 17 ß 1 alb., 1 ß grott, 9 ß, 1 grot tofft pend:e, giesterij.

Ion Bertelsß. 3 ß, 8 sk:r hr., 11 ß 3 d., 1 ß grott, 5 $\frac{1}{2}$ ß, giesterij.

Lauritz Bertelsß. 1 t:e honing.

|98|*) Søren Piersß. 1 $\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr.

Nis Groers. 1 $\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 11 ß 3 d., 1 ß grott, 5 $\frac{1}{2}$ ß katrine, giesterij.

Iens Skreder. 1 $\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr.

Lauritz Bertelsß. 1 $\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 11 ß 3 d., 1 ß grott, 5 $\frac{1}{2}$ ß.

Tuordtz Tofftt. 1 $\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr.

LØßNINGG ßOGEN.

STOBBERUP.

Søren Nielsß. 1 $\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 22 $\frac{1}{2}$ ß, 1 ß grott, 12¹) ß 3 d., giesterij.

ØLSTEDT ßOGEN.

Niels Nielsß. 1 $\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 22 $\frac{1}{2}$ ß, 1 ß grott, 11 ß 3 d., giesterij.

Sørenn Piersß. 1 $\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 22 $\frac{1}{2}$ ß, 1 ß grott, 11 ß 3 d., giesterij.

SPETTERUP.

Niels Polsß. 3 ß leding, 8 sk:r hr., 11 ß 3 d., 2 ß grott, 5 $\frac{1}{2}$ ß, giesterij.

|99| Hans Lodwiigsß. 1 $\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 22 $\frac{1}{2}$ ß, 1 ß grott, 11 ß 3 d.

Søndergordtt ibidem. 1 $\frac{1}{2}$ ß, 4 sk:r hr., 11 ß 3 d., 1 ß grott, 5 $\frac{1}{2}$ ß, giesterij.

1) Utvivlsomt fejl for 11. Se noten til sidetallet.

Mogennsses Bigj. 1^{1/2} ß, 4 sk:r hr.

Mickell Tordsß. 1^{1/2} ß, 4 sk:r hr., 11 ß 3 d., 1 ß grott, 5^{1/2} ß, giesterij.

Hans Iensß. 1^{1/2} ß, 4 sk:r hr., 11 ß 3 d., 1 ß grott, 5^{1/2} ß, giesterij.

Matz Groersß. 1^{1/2} ß, 4 sk:r hr., 11 ß 3 d., 1 ß grott, 5^{1/2} ß, giesterij.

Iørgen Christensß. 1^{1/2} ß, 4 sk:r hr., 11 ß 3 d., 1 ß grott, 5^{1/2} ß, giesterij.

|100| Søren Olusß. 1^{1/2} ß, 4 sk:r hr., 11 ß 3 d., 5^{1/2} ß, giesterij.

Muncke Mølle. 3 ort:e rug.

WORNINGS THIENER

DAUFFGORDTT ßOGEN.

Michell Reff. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ørt:e hr., 9 ß, 1 brendsuin, giesterij.

Wyllum Symensß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ørt. hr., 9 ß, 1 brendsuin, giesterij.

LØSSNING ßOGEN.

SEBBERUP.

Chresten Nielsß. 1/2 f:r smør, 1 ørt. rug [*rette fra* biig], 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin, giesterij.

Raßmus Nielsß. 1/2 t:e smør, 1 brendsuin, giesterij.

Michel Ebhiisß. 1/2 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ørt. hr.

Sørenn Rooby. $\frac{1}{2}$ f:r smør, 1 ort. rug, 1 ort. big, 1 ort. hr.,
giesterij.

Nils Iude. $\frac{1}{2}$ f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt. biig, 1 ort:e hr.,
giesterij.

SPARRE.

Symenn Alrødt. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt. biig, 1 ørt:e hr.,
brendsuin, giesterij.

Søren Rødt i Ioranfell. 1 f:r smør, 1 pundt biig, 1 lam, 1 goess.
2 høns, brendswin, giesterij.

|102|*) OONNSS.

Niels Nielsß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ort. hr.,
brendsuin, giesterij.

Lauritz Smidtt. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ort. hr.,
brendsuin, giesterij.

Peder Mickelsß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ort:e hr.,
et brendsuin, giesterij.

Peder Hommelmesther. 1 pundt big, 1 brendsuin, giesterij.

Mogens Wulff i Ølstedtt. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig,
1 ørt. hr., et brendsuin, giesterij.

TORSTEDT ßOGENN.

Niels Chrestensß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ort. hr.,
eth brendsuin, giesterij.

Niels Markorsß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. big, 1 ørt. hr.,
1 lam, 1 goess, 2 høns, et brendsuin, giesterij.

Item aff ett holl i Miengl) 9 R

Niels Lundt. 1 mk. wey pe[n]dinge, 9 ß 1 alb. kiopendinge¹⁾, 1 lam, 1 goess, 2 hønss, tredie parthen aff ett foer, 1 f:r smør, brendsuin, giesterij.

Matz Skøtt. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt:e big, 1 ørt. hr., brendsuin, giesterij.

Søren Skøtt. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e big, 1 ørt:e hr., brendsuin, giesterij.

Niels Schreder. 9 ß, 1 hest giesterij.

WYNNTHENLUNDT.

Mouritz Mickelsß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ort:e biig, 1 ørt:e hr., |104|*) et brendsuin, giesterij.

Stor Per Matsß. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 1 pundt rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., et brendsuin, giesterij.

Chrestenn Gyess. $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 ørt:e rug, 1 ort:e big, 14 alb., brendsuin, giesterij.

Lille Pier Brask. 1 ørt:e rug, 1 ørt. big, 1 ørt:e hr., 1 mk., 9 ß 1 alb., 1 lam, 1 goess, 2 høns, 1 f:r smør, brendsuin, tredie part aff it for, giesterij.

Pouell Nielsß. i Lundt. 9 sß, tredie part aff it foer, 1 lamb, 1 goess, 1 sk:e [hr.], 2 hønss, 1 f:r smør, brendsuin, giesterij.

Søren Atzersß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. big, 1 ort. hr., tredie part aff it for, 1 lam, 1 goess, 1 sk:e hr., 2 hønss, 9 ß 1 alb., brendsuin, giesterij.

|105|*) Mickell Thamsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ort:e biig, 1 ort:e hr., brendsuin, giesterij.

Frans Lundt. 1 ørt:e rug, 1 ort:e big, $\frac{1}{2}$ f:r smør, 1 goess, 1 sk:e hr., 2 hønss, tredie part aff 1 for, 1 lam, 14 alb., brendsuin, giesterij.

KOERUP.

Lauritz Morthensß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. big, 1 ørt:e hr., tredie part aff 1 foer, 1 lam, 1 goess, 1 sk:e hr., 2 hønss, 9 ß 1 alb., 1 mk., brendsuin, giesterij.

Iens Giuss. 1 mk., brendsuin, giesterij.

1) Fejl for kopendinge el. lign. Jævnf. s. 106 i jordebogen.

BISGORDTT.

Per Matzønn. 1 mark, 1 ørt. rug, 1 ørt. big, 1 ort:e hr., trediepart aff 1 foer, 1 f:r smør, 1 lam, 1 goss, 1 sk:e hr., 2 hønss, 9 ß 1 alb., brendsuin, giesterij.

|106|*) VRØNDINGE.

Tamis Terkelsß. 1 ß grott, 1 brendsuin, giesterij.

Pedder Persß. 1 ß grott, 1 brendsuin, giesterij.

Iørgen Piersß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e big, 1 ort:e hr., et brendsuin, giesterij.

Iorgen Brask. 9 ß 1 alb., trediepart aff 1 for, 1 f:r smør, 1 gos, 1 sk:e hr., 1 lam, 2 hønss, brendsuin, giesterij.

Her Peder i Huøtting¹⁾. 1 ørt:e rugg, 1 ørt:e big, 1 ort:e hr., 9 ß 1 alb. ko pen:e, tredie part aff 1 for, 1 lam, 1 goess, 1 sk:e hr., 2 hønss, 1 f:r smør, 1 mk., brendsuin, giesterij.

MIELGIERDT.²⁾

Hendrick Diegen. 1 f:r smør, brendsuin, giesterij.

Per Clauisß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. big, 1 ort. hr., brendsuin, giesterij.

|107|*) Anders Iennsß. i Terp. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e big, 1 ørt:e hr., brendsuin, giesterij.

Peder Staffensß. aff et boll 21 ß, brendsuin.

TAMDRUP.

Peder Mickelsß. 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, et brendsuin.

ORRE HERRITT

GANSTEDT.

Mickel Dantz. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ort:e hr.

Niels Tray. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ort:e hr.

Aff Tirsis[?] stuedt[?] 12 ß.

Iep Bunde. 1 f:r smør, 2 sk:r hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 2 grott.

1) Fejl for Huirring.

2) Utvivlsomt fejl for Molgierdt.

Iep Dantz. 1 f:r smør, 2 sk:r hr., 2 grott.

|108| Iørgen Rytther. 14 ß.

Iost Persß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e big, 1 ort:e hr.

Lauritz Mandtt. 4 sk:r hr., 4 grotter, 2 ß grott.

Iep Knudsß. 1 f:r smør, 2 sk:r hr., 2 grotter, 1 lam, 1 goess, 4 hønss.

Tames Laurisß. 1 f:r smør.

Iep Iensß. 1 f:r smør, 2 sk:r hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 2 grotter.

Knudt Mandtt. 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr.

Hans Morthensß. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 2 sk:r haffr., 2 grotther.

Søren Skreder. 1 ørt:e rug, 1 ørt. big, 1 ørt:e hr.

Aff Korup Mark the mendt aff Gangstedt $\frac{1}{2}$ t:e smør.

ELBEK.

Per Iensß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr.

|109| Michel Elbek. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 2 sk:r hr., 2 groter, 1 lam, 1 goess, 4 hønss.

Søren Iensß. 1 f:r smør, 2 sk:r hr., 2 grotter, 1 lam, 1 goess, 4 hønss.

Søffren Nielsß. i Balleboo. 1 f:r smør, 2 sk:r hr., 2 grotter, 1 lam, 1 goess, 4 hønss.

SEFFNE ßOGENN.

TOFFTHUM.

Iep ßørensß. 1 f:r honing, 2 sk:r rug, 3 sk:r big, 2 grotter.

Michell Bughj. 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., 2 ß grott.

Iffuer Iensß. 1 f:r honing, 2 sk:r rug, 3 sk:r biig, 2 grotte.

Oluff Iostsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e big, 1 ort:e hr.

Niels Ericksß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt. big, 1 ørt:e hr.

|110|*) SEFFNE BY.

Annders Bartelsß. 1 ørt:e rug, 1 ort. biig.

Erik Sørensß. 1 ørt:e biig, 2 grotter.

Frans Ollusß. 1 f:r honning, 2 sk:r rug, 3 sk:r big, 2 groter.

Erik Sørens. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. big, 1 ørt. hr.

BRIXSTEDT KER.

Esgij Sørensß. 1 f:r honing, 3 sk:r rug, 3 sk:r big, 2 grotter.

Søren Iennsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt. big, 1 ort:e hr.

Tames Chrestenß. 1 mk.

Staffen Schreder. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr.

Brixstedt mendt. $\frac{1}{2}$ t:e smør.

Gundj Iennsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ort:e biig.

ØRISLØFF.

Rasmus Persß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr.

Anders Iennsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr.

Iørgen Eriks. aff Lientofft 8 ß.

|111| WERE ßOGEN.

Iens Nielsß. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 5 grotther, 1 lam, 1 goess, 2 høns, et brendsuin.

HALLERUP.

Clemet Pistj. 1 ørt:e rug, 2 ß grott, 1 lam, 1 goess, 2 høns, et brendsuin.

Søren Fyndß. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 2 grott, 1 lam, 1 goess, 2 høns.

NØBELL ßOGEN.

Nis Foeg. 3 mk., 2 grotter, 2 sk:r hr.

Matz Ionsß. 2 ß grott, 2 sk:r hr.

Per Matsß. 3 mk., 2 sk:r hr., 2 grott, 2 ß grott.

NØBELBY.

Iens Andersß. 1 ørt:e rug, 1 ort:e biig.

Anders Thamisß. 14 grott.

Søren Andersß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 lam, 1 goess, 2 høns.

Iens Ibsß. 1 ørt. rug, 1 ørt:e biig, 1 lam, 1 goess, 2 høns.

|112| Chresten Mickelsß. 1 ørt:e rug, 1 ort:e biig.

Iens Degenn. 1 ørt:e rug, 1 ørt. biig, 1 lam, 1 goess, 2 høns.

Hans ßørensß. 1 ørt:e rug, 1 ørt. biig, 1 lam, 1 goess, 4 høns.

Giffuer Nøbbel mendt t[i]ßammel 3 mk.

SERNESLØFFUE.¹⁾

Lauritz Lasß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 2 høns.

Anders Hoffmandtt. 6 mk., 10 grotter, 8 sk:r hr.

HANDSTEDTE.

Søren Persß. Ladtzen. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr.

Frans Iensß. 6 ß.

Frans Morthens. 3 ß.

EGBERG.

Iens Knudtsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e big, 2 ß grott.

Iens Persß. 1 f:r smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig.

Knudt Ienssß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt. big, 1 ørt. hr.

|113| Rasmus Nielsß. Tøgersß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr.

GRUMSTRUP.

Iep Børennsß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt. hr., 3 ß, 1 mk. pend:e.

Per Kie. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt. biig, 1 ørt:e hr., 3 ß, 1 mk. pend:e.

Stor Thomes Mickelsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt. big, 1 ørt. hr., 3 ß, 1 mk. pend:e.

Per Ibsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 mk., 3 ß.

[*Tilføjet i margenen med hånd 1* Søren Kelsen. 1 f:r smør, $\frac{1}{2}$ ørt:e rug, $\frac{1}{2}$ ørt:e big, $\frac{1}{2}$ ørt:e hr.].

Søren Ioghensß. 1 f:r smør, $\frac{1}{2}$ ørt:e rug, $\frac{1}{2}$ ørt:e byg, $\frac{1}{2}$ ørt:e hr.

TOLSTRUP BØGEN.

Per Ollusß. Tomstrup. [*Tilføjet mellem linierne med hånd 1* f:r smør], 2 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig.

1) Fejl for Serresløffue.

|114| BIERCK ÆOGHEN.

VOSBIERCK.

Iens Iostssenn. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ort:e biig.

Per Iennsßenn. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ort:e biig.

ØSTBIERCK.

Chresten Busk. [*Tilføjet mellem linierne med hånd 1 1 f:r smør*], $\frac{1}{2}$ ørt:e rug, $\frac{1}{2}$ ort:e biig, $\frac{1}{2}$ ort:e hr.

Søren Piersßenn. 1 f:r smør, $\frac{1}{2}$ ørt:e rug, $\frac{1}{2}$ ørt:e big, $\frac{1}{2}$ ørt:e hr.

Iens Andersß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ort:e biig.

GIEDWE.

Niels Mickelsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, [*tilføjet mellem linierne med hånd 1 1 f:r smør*].

NOONBERG.¹⁾

Matz Andersß. 1 ørt:e biig, [*tilføjet mellem linierne, men udvisket 1 ør:e*], 6 ß.

VOTZLETT.²⁾

Ib Ibsß. 1 mk., giesterij 1 hest.

Sørenn Willemsß. 12 ß.

HOFFUIITT.

Hans Syersß. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr.

Iens Grønn. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr.

|115| Chrestenn paa Wos. $\frac{1}{2}$ t:e*) smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., brendsuin, indings, giesterij.

Anne Kiers i Brixstedt. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 pundt biig, 1 ørt. hr., brendsuin, inding, giesterij.

|116–120| [*ubeskrevne*]

1) Antagelig fejl for Moonberg.

2) Antagelig fejl for Vetzlett.

|121| IORDBOG PAA LANDGIILDE
TIILL AAKIER
ANNO DOMINJ 1544

|122| [*ubeskrevet*]

|123|*) ANNO DOMINJ 1544:0 REGISTER
PAA KRONE GODTZ I HATZHERRITT
TIILL AACKIER

HUNDTZLU[N]DT ßOGEN.

Iens Hoffmandt i Trudstrup. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendßwin, indingg, giesterij 3 heste.

OLDRUP ßOGEN.

Iens Laurisß. 12 ß smør pend:e, 1 pundt biig, 1 brendswin, inding, giesterij 3 heste.

HUILSTEDT ßOGEN.

Norue kronens boll. 9 ß.

Michel Pilgordt. 1½ ß leding, 1 fiedt kouff, [*tilføjet mellem linierne med hånd 1 1 for*], 1 lamb, 1 goeß, 4 høns, 3 sk:r hr., 1 brendswin, ful ind:e, giesterij 4 heste.

Hans Michelsß. i Kane aff Kiergordtt 1½ ß leding, 3 sk:r hr. kongstedt, 1 mk. for 1 t:e salt, 12 ß for 1 t:e griin, 1 lam, 1 goeß, 4 hønns, 1 brendswin, ind:e, giesterij 4 heste.

|124|*) Idem Hans Mickelsß. 3 ß leding, 1 grott toffg:e¹), 2 mk. smør pend:e, 1 ørt. rug, 1 ort:e biig, 1 ort:e hr., 6 sk:r hr. kongst:t, 1 brendswin, ind:e, giesterij 4 heste.

TUENSTRUP ßOGEN.

Iens Persß. aff Kongordt 1½ ß led:e, 1½ ß aff Terp, ½ t:e ßmør, 2 kongstødt, 1 lam, 1 goess, 4 høns, 1 brendswin, full ind:e, giesterij 4 heste.

1) Fejl for toffp:c. Jævnf. s. 127 i jordebogen.

Soren Iennsß. ibidem. $4\frac{1}{2}$ ß leding, 1 ørt. rug, $1\frac{1}{2}$ ørt. biig, $1\frac{1}{2}$ ort:e hr., 3 kongst:t, 1 lam, 1 goess, 4 høns, ind:e, giesterij 4 heste.

Giertredtt Mickels. $1\frac{1}{2}$ ß leding, 1 fiedt kouff, 3 sk:r hr. kongst:t, 1 lam, 1 goessß, 4 hønns, 1 brendswin, ind:e, giesterij.

|125|*) Peder Høffsgordtt i Sorttbeck. $1\frac{1}{2}$ ß leding, $\frac{1}{2}$ t:e smør, 3 sk:r hr., brendswin, ind:e, giesterij.

ODDERTT ßOGENN.

Iep Bertelssenn. $1\frac{1}{2}$ ß leding, 3 sk:r hr.

Peder Fracker. $1\frac{1}{2}$ ß leding, $\frac{1}{2}$ t:e honning, 3 sk:r hr., 1 lam, 1 goessß, 4 høns, 1 ßwin, ind:e, giesterij 4 heste.

Rasmus Tuuessenn. $4\frac{1}{2}$ *) ß leding, $12\frac{1}{2}$ sk:r rug, 15 sk:r biig, $\frac{1}{2}$ ort:e hr., 1 swin, 1 lam, [*tilføjet mellem linierne med hånd 1 1*) gos*]¹⁾, 2 hønns, giesterij 2 heste.

Mickell Ibssenn. [*Tilføjet mellem linierne med hånd 1 $4\frac{1}{2}$ *)* ß leding]¹⁾, $12\frac{1}{2}$ sk:r rug, 15 sk:r biig, $\frac{1}{2}$ ørt:e hr., 9 sk:r kongst:t hr., 1*) goess, 2 høns, ind:e giesterij.

Peder Keldergordtt aff 1 bouell $1\frac{1}{2}$ ß leding, 3 sk:r kongst:t hr., 1 foer.

|126| Idem Per Kiergordtt[!]. $1\frac{1}{2}$ ß leding, 3 sk:r hr. kongst:t, 2 mk. skat pend:e, 1 lam, 1 goes, 4 høns, 1 ßwin, ind:e giesterij.

SANDERTT.

Iens Pedersß. $1\frac{1}{2}$ ß leding, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, $\frac{1}{2}$ ørt:e hr., 3 sk:r hr. kongst:t, $\frac{1}{2}$ lam, $\frac{1}{2}$ goess, 2 hønns, 1 swin, ind:e, giesterij 2 heste.

Offue Palsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, $\frac{1}{2}$ ørt:e hr., $\frac{1}{2}$ lam, $\frac{1}{2}$ goess, 2 hønns, inding, giesterij 2 heste.

Esbern Knudsß. $1\frac{1}{2}$ ß leding, 3 sk:r hr., 1 for, 1 swin, giesterij.

WULLE ßOGEN.

Hans Iensß. $1\frac{1}{2}$ ß leding, 3 sk:r hr., 1 fiedt kouff, |127| 1 foer, 1 lam, 1 goess, 4 hønns, 1 swin, inding, giesterij 4 heste.

1) Disse tilføjelser er utvivlsomt forkerte. Se den note, hvortil der henvises med en stjerne.

Mickell Matssenn. 1^{1/2}*) ß leding, 1 grot tofft pend:e, 3 sk:r hr. kongst:t, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1/2 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 1 swin, giesterij 4 hest.

Peder Nielsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1/2 ørt:e hr.

Niels Ollusß. 1 grot tofft pend:e, 3 sk:r biig, 1 swin, giesterij 1 hest.

Mickell Mickelsß. 1^{1/2} ß ledingg, 3 sk:r kongst:tt, 1 f:r honing, 1 lam, 2 hønss, 1 swin, ind:e, giesterij 4 heste.

Søffrenn Piersß. 1^{1/2} ß leding, 3 sk:r hr. kongst:t, 1 f:r honing, 1 goess, 2 hønss, 1 swin, giesterij 4 heste.

|128|*) Søffren Staffensß. 1^{1/2} ß leding, 3 sk:r hr., 1 lam, 1 goess, 4 høn, et brendswin, ind:e, giesterij.

LOFFUERSTRUP.

Frans Mickelsß. 1^{1/2} ß leding, 3 sk:r hr., 1 brendswin, ind:e, giesterij 4 heste [*Tilføjet mellem linierne med hånd 1 1 koo*].

MORSHOLTT.

Knudtt Krogbag. 1^{1/2} ß leding, 3 sk:r hr. kongst:t, 1/2 t:e honing, 1 brendswin, giesterij 4 heste.

Idem aff ett øde boll 3 sk:r hr.,¹*) 1 swin, giesterij 1 hest.

Iens Matsß. ibidem. 1^{1/2} ß leding, 3 sk:r hr. kongst:t, 1/2 t:e honing, 1 brendswin, inding, giesterij 4 heste.

ONDRUP.

Søren Piersß. 1^{1/2} ß leding, 3 sk:r hr. kongst:t, 1/2 t:e ßmør, 1 swin, giesterij.

|129| Raßmus Mickelsß. 1^{1/2} ß leding, 3 sk:r hr. kongst:t, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 høn, brendswin, giesterij, ind:e.

Oluff Mickelsß. 1^{1/2} ß leding, 1/2 t:e smør, 3 sk:r hr., 1 lamb, 1 goess, 4 hønss, brendswin, ind:e, giesterij.

Søffrenn Iffuell i Aakier. 18 ß pend:e, 1 ørt:e rug, 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., 1 swin, inding, giesterij.

1) Se noten til sidetallet.

ASSERDRUP.

Søren Pouelssenn. 3 β groter, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt. hr., 1 brendswin, giesterij.

Idem aff 1 boll 10 β.

|130| Mickell Lasßenn. 3 β grott, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., brendswin, giesterij.

Tomes Pierssenn. 3 β grot, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., brendswin, giesterij.

Iens Chrestennsβ. 3 β grott, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., brendswin, giesterij.

Iens Nielsenn. 3 β grott, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., brendswin, giesterij.

Pier Thomessenn. 1/2 t:e smør, brendswin, inding, giesterij.*)

Iørgenn Nigh. 3 β grott, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., brendswin, inding, giesterij.

|131| Per Sørennsβ. 3 β grott, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., brendswin, ind:e giesterij.

Tames βørennsβ. 3 β grott, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., brendswin, giesterij.

NØDELØFF BØNDER.

Anders Tysk. 1 1/2 β leding, 1*) f:r βsmør, 1 lamb, 1 goes, 4 høns, 3 sk:r hr. kongst:t, ind:e, giesterij.

Raßmus Iensβ. 1 1/2 β leding, 3 sk:r hr., 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., brendswin, giesterij.

Mickell Iennsβ. 1 1/2 β leding, 3 sk:r hr., 1/2 t:e smør, brendswin, inding, giesterij.

|132| SAUXIILDTT.

Søren Symensβ. 2 β grott, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., brendswin, inding, giesterij.

Idhem aff ett boll 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr.

Søffren Persβ. 1 1/2 β led:e, 1 f:r βsmør, 3 sk:r hr., brendswin, giesterij.

Søren Matsβ. 1 1/2 β leding, 1 f:r smør, 3 sk:r hr., brendswin, inding, giesterij.

Søren Tygsß. 1 led:e, 1 kongstødt, $3\frac{1}{2}$ sk:r rug, $3\frac{1}{2}1^*)$ sk:r biig, $\frac{1}{2}$ foer, 1 lam, 1 goess, 4 høns, 20 less wedt, 20 egg, 1 suin, inding, giesterij.

Per Iennsß. 1 led:e, 1 kongstød, $3\frac{1}{2}$ sk:r rug, 4 sk:r biig, $\frac{1}{2}$ foer, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, $\frac{1}{2}$ suin, 20 less wedtt, 20 egg, inding, giesterij.

Mogens Symens. aff 1 øde gordt 1 led:e, 1 kongstødt, 2 sk:r rug, 2 sk:r biig.

TERNDRUP.

Mogens Symensß. 1 led:e, 1 kongst:t, $3\frac{1}{2}$ sk:r rug, 4 sk:r biig, $\frac{1}{2}$ swin, $\frac{1}{2}$ foer, 1 lam, 1 goess, 3 høns, 20 egg, 20 less wedtt, inding, giesterij.

[144|*) Idem aff en ødegordtt 1 leding, 1 kongstedt [*muligvis rettet til kongstødt*], $3\frac{1}{2}$ sk:r rug, 4 sk:r biig, $\frac{1}{2}$ foer, $\frac{1}{2}$ swin, 1 lam, 1 goess, 4 høns, 20 egg, inding.

Raßmus i Trudstrup aff 1 ødegordt 1 leding, 1 grote tofft-
pend:e, 1 kongstødt, 2*) sk:r rugg, 2*) sk:r biig, ind:e.

SANDRUP.

Søren Ibsß. 1 led:e, 1 kongstødt, $3\frac{1}{2}$ sk:r rug, 4 sk:r biig, $\frac{1}{2}$ foer, $\frac{1}{2}$ swin, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, 20 less wedtt, inding, giesterij.

Iens Staffenß. 1 leding, 1 kongstødt, $3\frac{1}{2}$ sk:r rug, 4 sk:r biig, $\frac{1}{2}$ foer, $\frac{1}{2}$ swin, 1 lamb, 1 goess, 4 hønss, 20 less wedtt, 20 egg, inding, giesterij.

[145|*) Knudt Bunde. 1 leding, 1 kongst:t, $3\frac{1}{2}$ sk:r rug, 4 sk:r biig, $\frac{1}{2}2^*)$ foer, $\frac{1}{2}$ swiin, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 less wedtt, indings, giesterij.

OGDRUP.

Søren Terkelsß. 1 led:e, 1 kongstødt, $\frac{1}{2}$ t:e smør, 20 egg, 1 brendswin, inding, giesterij.

Søren Iennsß. 1 led:e, 1 kongstødt, $\frac{1}{2}$ t:e smør, 20 egg, 1 brendswin, inding, giesterij.

1) Antagelig fejl for 4. Se noten til sidesummen.

ELCKIER.

Niels Iensß. Swenssk. 1 led:e, 1 kongstødt, $\frac{1}{2}$ t:e smør, 20 egg, 1 brendswin, inding, giesterij.

TORRUP.

Hans Iensß. Bunde. 1 led:e, 1 kongstødt, $\frac{1}{2}$ t:e smør, 1 swin, 20 egg, inding, giesterij.

|146| HUNDTZLUNDTT.

Per Ogssønn. $2\frac{1}{2}$ leding, $2\frac{1}{2}$ kongst:t, 1 f:r smør, 20 egg, inding, $\frac{1}{2}$ swin, giesterij.

WORNINGS THIENER.

Chresten Sommer. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., 1 lam, 1 goes, 1 sk:r hr., 4 høns, 20 egg, 1 brendswin, ind:e, giesterij.

Lauritz Chrestensß. 1 f:r ßmør, 1 ort:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 1 brendswin, inding, giesterij.

KYRKEGORDEN IBIDEM.

Inding, giesterij. Skyller tiill proffuesten.

|147| TRUDSTRUP.

Michell Schreder. 1 ørt. rug, 1 ort:e biig, 1 brendswin, inding, giesterij.

Søffren Hannsß. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt. rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 20 eg, inding, giesterij.

Søffren Stiigsß. 1 mk. smør pend:e, 1 ort:e rug, 1 ort:e biig, 1 brendswin, 20 egg, ind:e, giesterij.

SANDRUP.

Anne Piers. 1 mk. smør pend:e, 1 ort:e rug, ort:e biig, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 1 brendswin, 20 egg, inding, giesterij.

Hermindt Brunsß. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 goess, 1 sk:r hr., 4 hønss, 20 egg, et brendswin, 1 lam, inding, giesterij.

|148| Iens Terkelsß. 1 f:r ßmør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1

ort:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, brendswin, inding, giesterij.

Iens Sørenss. $\frac{1}{2}$ f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ort:e biig, 20 egg, et brendswin, inding, giesterij.

Iørgen Effuertsß. 1 mk. pend:e, inding, giesterij.

TARUP.

Mickell Iørgensß. 1 f:r ßmør, 1 ørt:e rug, 1 ort:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønssß, et brendswin, 20 egg, inding, giesterij.

SWYNBALLO.

Esbern Persß. 1 f:r smør, 1 ort:e rug, 1 ort:e biig, 1 ort:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, $\frac{1}{2}$ swin, 10 less wedt, ind:e, giesterij.

|149| Iens Staffensß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, $\frac{1}{2}$ swin, inding.

Per Diegenn. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, $\frac{1}{2}$ swin, ind:e.

KIERSGORDT.

Iens Tyriisß. [*rettet fra Søffrensß. ?*]. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, $\frac{1}{2}$ *) swin, inding.

Inger Claussens¹⁾. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, $\frac{1}{2}$ swin, inding.

Iørgen Iespersß. i Swynballo. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, |150| 1 ort:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, inding.)*

Niels Bassy. 1 mk. pend:e.

HUNDTZLUNDTT LEG.

1 t:e smør, 1 t:e honing, 1 fiedt kouff, 2*) ß grot, 1 mielke kow, 2 ß grot.

OLDRUP ßOGEN.

Iørgen Offuesß. 4 leding, 4 kongst:t, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, $\frac{1}{2}$ foer, $\frac{1}{2}$ swin, fulinding, 20 less wedt, 20 egg, giesterij.

Niels Sørenss. 3*) leding, 3 kongst:t, 1 lam, 1 goess, $\frac{1}{2}$ foer, $\frac{1}{2}$ swin, 4 hønss, 20 egg, 20 less wedt, fulinding, giesterij.

1) Fejl for Clausses. Som det fremgår af jordebogen 1534 hed ejendommens fæster dengang Claus Hermandsen.

Per Hostennsß. 1½ leding, 1½ kongstødt, 1 lam, 1 goess, ½ foer, ½ swin, |151| 4 hønss, 20 egg, 20 less wedt, inding, giesterij.

Raßmus Mickelsß. 2 leding, 2 kongst:t, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, ½ foer, ½ swin, 20 lass wedt, inding, giesterij.

Mogens Thamisß. 1½ leding, 4½ sk:r hr. kongstød, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, ½ foer, ½ swin, 20 egg, 20 less wedt, inding, giesterij.

Lauritz Mickelsß. 2 leding, 2 kongstødt, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, ½ foer, ½ swin, 20 egg, 20 less wedt, inding, giesterij.

Mickell Sørenssønn. 2 leding, 2 kongst:t, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, ½ foer, ½ swin, 20 egg, 20 less wedtt, inding, giesterij.

HARDRUP.

Iesper Iennsß. 2 led:e, 2 kongst:t, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, |152|*) ½ foer, ½ swin, 20 egg, 20 less wedt, inding, giesterij.

Morthen Smedtt. 2 leding, 2 kongstødt, 1 lam, 1 goess, 4 hønss¹⁾, 20 egg, 20 less wedtt, inding, giesterij*).

Oluff Hansß. 2 leding, 2 kongstødt, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, ½ foer, ½ swin, 20 egg, 20 less wedt, ind:e, giesterij.

Knudt Michelsß. 2 leding, 2 kongstødt, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, ½ foer, ½ swin, 20 egg, 20 less wedtt, ind:e, giesterij.

Henrick Lasßønn. 1 leding, 3 sk:r hr. kongst:t, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, ½ foer, ½ swin, 20 egg, 20 less wedt, ind:e, giesterij.

|153| OLDRUP LEG.

1 t:e smør, 1*) t:e honning, 6*) ørt:e rug, 6 ort:e biig, 1 mielke kouff, 2 ß grott, 1 fiedt kouff, 2 ß grott.

TORRILD ßOGENN.

Niels Swenndsß. 3 leding, 3 kongst:t, 1 lam, 1 goess, ½ foer, ½ swin, 6 sk:r rug, 7 sk:r biig, 4 hønss, 20 egg, 20 less wedt, inding, giesterij.

Hans Iffuell. 1 leding, 1 lam, 1 goess, ½ foer, ½ swin, 3½ sk:r rug, 4 sk:r biig, 3 sk:r hr., 4 hønss, 20 egg, 20 less wedtt, inding, giesterij.

1) Her mangler antagelig ½ foer. Se noten til sidetallet.

Iørgenn Ingworsß. 4 $\frac{1}{2}$ ß leding, 1 lam, $\frac{1}{2}$ foer, 1 goess, 4 hønss, 5 sk:r rug, 6 sk:r biig, 9 sk:r hr., |154| 20 egg, 20 less wedtt, inding, giesterij.*)

Søren Symensß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 1 sk:e hr., 4 hønss, 20 egg, ett brendswin, ind:e, giesterij.

FERNSHOLTT.

Søren Symensß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 20 egg, 1 swin, giesterij.

Per Kelsß. 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, 20 less wedt, et brendswin, ind:e, giesterij.

Biørn Iennsß. 2 leding, 1 lam, 1 goess, 1 sk:r hr., $\frac{1}{2}$ foer, $\frac{1}{2}$ swin, 7 sk:r rug, 8*) sk:r biig, 6 sk:r hr., 4 hønss, 20 egg, 20 less wedt, indings, giesterij.

|155|*) FERNSHOLTT LEG.

$\frac{1}{2}$ *) t:e smør, 2 mk.

HUILSTEDT ßOGEN.

Latz Smedtt. 1 leding, 3 $\frac{1}{2}$ sk:r rug, 4 sk:r biig, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, $\frac{1}{2}$ foer, $\frac{1}{2}$ swin, 2 ß grott, 2*) sk:r hr.¹⁾, 20 egg, inding, giesterij.

Søren Sørennsß. 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 mk. smør pend:e, 1 brendswin, inding, giesterij.

Lauritz Mouritsß. 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 20 egg, inding, giesterij.

Niels Thamisßønn. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 mk. pend:e, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, inding, giesterij*).

ODDERTT SØGENN.

BALLO BØNDER.

Iep Bertelsßønn. 1 leding, 1 kongstødt, 5 sk:r rug, 6 sk:r biig, 3*) sk:r hr.²⁾, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, $\frac{1}{2}$ foer, $\frac{1}{2}$ swin, 20 egg, inding, giesterij.

1) Utvivlsomt fejl for 3 sk:r hr. Se noten til sidetallet.

2) 3 skpr. havre er antagelig fejlagtig gentagelse af 1 kongstød = 3 skpr. havre. Se noten til sidetallet.

Raßmus Ibsßønn. 1 leding, 6 sk:r rug, 7 sk:r biig, 3 sk:r hr., |156| 1 lam, 1 goess, 4 hønss, $\frac{1}{2}$ foer, $\frac{1}{2}$ swin, indings, giesterij.

Gregurs Piersß. 1 leding, $2\frac{1}{2}$ sk:r rug, 3 sk:r biig, 1 brendswin, inding, giesterij*).

Myckell Iffuell. 1 leding, $3\frac{1}{2}$ sk:r rug, 4 sk:r biig, 3 sk:r hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, $\frac{1}{2}$ for, $\frac{1}{2}$ swin, 20 [egg], ind:e, giesterij.

Morthenn Hansß. 1 leding, $2\frac{1}{2}$ sk:r rug, 3 sk:r biig, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, 20 less wedtt, 3 sk:r hr., 1 brendswin, giesterij*).

Per Nielsß. 1 grott, 3*) sk:r rug, 2 sk:r biig, indings, giesterij.

|157|*) NARTREDINGS LEG.

1 t:e smør, 1 t:e honning, 1 fiedt kouff, 1 ß grott, 1 mielke kouff.

SNERRETT.

Michell Inngworsß. 1 leding, $3\frac{1}{2}$ sk:r rug, 4 sk:r biig, 3 sk:r hr., 1 lam, 1 goess, $\frac{1}{2}$ for, $\frac{1}{2}$ swin, 4 hønss, 20 less wedtt, 20 egg, ind:e, giesterij.

WORNINGS THIEN[E]R I ßNERETT.

Iens ßørensß. $3\frac{1}{2}$ sk:r rug, 1 ørt:e biig, 5*) sk:r biig, 20 egg, et brendswin, ind:e, giesterij.

Oluff Sørennsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., $13\frac{1}{2}$ ß pend:e, 1 brendswin, 20 egg, ind:e, giesterij.

Søren Iohansß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 20 egg, 1 swin, inding, giesterij.

|158| Peder Ollusß. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, et brendswin, 20 egg, 20 less wedt, indings, giesterij.

ODDERT.

Bertell ßøffrennsß. 1 ørt:e rug, 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., 15 ß pend:e, $\frac{1}{2}$ swin, 20 egg, 20 less wedtt, inding, giesterij.

Per Mickelsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 20 egg, et brendswin, inding, giesterij.

BOUELSMENDTT.

Tomis Mandtt. 1 brendswin, ind:e, giesterij.

Knudt ßmedtt. 1 mk. pend:e, 1 swin, ind:e, giesterij.

Iep Iennsß. 1 mk. pend:e, 1 swin, ind:e, giesterij.

Hendrick Suder. 1 mk. pen:e, 1 swin, ind:e, giesterij.

|159| WULLE ßOGEN.

FIELLERUP.

Christiern Nielsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 ß grott, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, 1 mk. smør pend:e, 1 brendswin, ind:e, giesterij.

Pier Iennssønn. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 lam, 20 egg, et brendswin, inding, giesterij 3 heste.

Otthum Schreder. 1 ørt:e biig, 1 mk. smør pend:e, 1 brendswin, inding, giesterij.

Niels Iostsß. 1 ß grott, 3 dagis inding.

ONDRUP.

Kiersten Stempes. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 ß grott, 1 lam, 1 goess, 1 sk:r hr., 4 hønss, brendswin, indes, giesterij.

|160| Poffuell Piersß. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 ß grott, 1 lam, 1 goess, 1 sk:e hr., 4 høns, 20 egg, et brendswin, inding, giesterij.

NØDELØFF ßOGEN.

Iørgen Esbernsß. 3 ß grott, 1 lam, 1 goess, 4 hønns, $\frac{1}{2}$ swin, 20 egg, inding, giesterij.

Bent Esbernsß. 1 ß grott, 1 brendswin, inding, giesterij.

SAUXIILDTT.

Kiell Michelsß. 1 f:r honning, $1\frac{1}{2}$ ørt:e rug, $1\frac{1}{2}$ ort:e biig, $1\frac{1}{2}$ ort:e hr., 1 brendswin, ind:e, giesterij.

Iens Mickelsß. 1 f:r honing, $1\frac{1}{2}$ ørt:e rug, $1\frac{1}{2}$ ort:e biig, $1\frac{1}{2}$ ørt:e hr., 20 egg, inding, giesterij.

|161| Sørenn Atzerssenn. 1 mk. smør pend:e, 1 pundt biig, 1 brendswin, inding, giesterij.

Iacob Søffrennsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 mk. smør pend:e, 8 ß wedt pend:e, 1 lam, 1 goess, 4 hønns, 1 brendswin, inding, giesterij.

Iens Olusß. 1 mk. smør pend:e, brendswin, giesterij.

Mogenns Matsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 mk. smør pend:e, 1 mk. pennd:e, 1 lam, 1 goess, 4 hønns, 20 egg, 1 brendswin, inding, giesterij.

RUDE.

Per Olusß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 mk. smør pend:e, 1 goess, 4 hønns, et brendswin, inding, giesterij 3 heste.

|162|*) BOFFUELSTRUP.

BIEROAGGER¹⁾).

Iens Michelsß. 1 f:r smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., brendswin, inding, giesterij.

RANDELØFF.

Knudt Iensß. 1 f:r smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., et brendswin, inding, giesterij.

Niels Bertelsß. 1 ort:e biig, 1 brendswin, giesterij.

HALLING SOGEN.

HUSBY MARK.

Sørenn Iensß. $\frac{1}{2}$ ort:e biig, $\frac{1}{2}$ ørt:e hr.

Bertell Matsß. $\frac{1}{2}$ ort:e biig, $\frac{1}{2}$ *) ørt:e hr.

Karine Mogenßes. $\frac{1}{2}$ ørt:e biig, $\frac{1}{2}$ ørt:e hr.

Symen Mogensß. 1 [rettet fra $\frac{1}{2}$] ørt:e biig, 1 [rettet fra $\frac{1}{2}$] ørt:e hr.

Knudt Lasß. 1 ørt. biig, $\frac{1}{2}$ ørt:e hr.

Niels Mickelsß. 1 ort:e big.

Offuer Persß²⁾). 1 ørt:e biig.

Giffuer for:ne mendtt $\frac{1}{2}$ t:e smør.

1) Som det fremgår af jordebogen 1534, er Boffuelstrup, Bieroagger fejl for Bieroagger sogen, Boffuelstrup.

2) Som jordebogen 1534 og fortegnelsen over bedeskyld s. 163 viser, er Offuer fejl for Offue.

|163| BETTHE SKYLDTT.

Søren Iennsß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 20 egg, et brendswin, inding:e, giesterij.

Bartell Matsß. 1 f:r smør, 1^{1/2}*) ørt:e rug, 1^{1/2} ørt:e biig, 1*) ørt:e hr., 20 egg, et brendsßwin, indings, giesterij.

Symen Mogennsß. ^{1/2} t:e smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., 20 egg, et brendsuin, inding, giesterij.

Iep Piersßenn. 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 mk. smør pend:e, 1 brendswin, 20 egg, indings, giesterij.

Offue Pierssønn. 1 f:r smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., 20 egg, 1 brendswin, inding, giesterij.

Kyrke gordenn. Et brendswin, indings, giesterij.

|164| SPETTERUP.

Lille Eskel Iesperssønn. 1 f:r ßmør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 20 egg, brendswin, inding, giesterij.

Morthenn Stygsß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1*) ort. hr., 1 brendswin, inding, giesterij.

Iens Eskelsß. 1 f:r ßmør, 1 ørt. rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 brendswin, inding, giesterij.

GOSSMER ßOGENN.

Iens Bartelsßønn. 1 f:r ßmør, 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., 1 brendswin, inding, giesterij.

Iens Piersßønn. 1 f:r ßmør, 1 pundt biig, 1 ort:e haffr., inding, giesterij.

YRTYNG ßOGEN.

Suendt Piersß. ^{1/2} t:e smør, 1 ort:e rug, 1 pundt biig, 1 ørt. hr., 20 egg, et brendswin, inding, giesterij.

|165| Rasmus Lasß. ^{1/2} t:e smør, 1 ørt:e rug, 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., 20 egg, 1 brendswin, inding, giesterij.

Soffren Bunde. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 20 egg, 1 brendswin, inding, giesterij.

Oluff Nielsß. 1 f:r smør, 1^{1/2} ørt. rug, 1^{1/2} ort:e biig, 20 egg, et brendswin, inding, giesterij.

Ølrick Sørennsß. 1/2 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, ind:e, giesterij.

Iep smedtt. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 mk. smør pend:e, et brendswin, ind:e, giesterij.

GYLLYNNING.

Pouell Anndersß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 20 egg, et brendswin, ind:e, giesterij.

|166| Iep Gundisß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 fiedt kouff, 20 egg, 1 brendswin, ind:e, giesterij.

Iens Tastsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 fiedt kouff, 20 egg, 1 brendswin, ind:e, giesterij.

Peder Angh¹⁾. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 20 egg, 1 brendswin, ind:e, giesterij.

Stor Sørenn Iennsß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 20 egg, 1 brendswin, ind:e, giesterij.

Iens Posk. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., inding, giesterij.

Iep Lasßenn. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 høns, 20 egg, 1 suin, inding, giesterij.

|167| Mickell Schreder. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 20 eg, et brendswin, ind:e, giesterij.

Iens Pouelsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 20 egg, brendswin, ind:e, giesterij.

Matz Perssenn. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 20 egg, et brendswin, indings, giesterij.

Poffuell ßuder. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., indings, giesterij.

Iens Nielsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 20 egg, brendswin, inding, giesterij.

Iep Pierssenn. 1 f:r smør, 1 1/2 ørt:e rug, 1 1/2 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 goess, 2 hønss, 20 egg, brendswin, indings, giesterij*).

|168| Anne Mickels datther. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, brendswin, indings, giesterij.

1) Jordebogen 1534: Peder Neg.

Lauritz Nielssønn. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, brendswin, ind:e, giesterij.

Rasmus Iøstssønn. 1 mk. smørpen:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, brendswin, indings, giesterij.

Iørgenn Hendricksß. 1 mk. smør pen:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 20 egg, brendswin, ind:e, giesterij.

Rasmus Iennsß. $1\frac{1}{2}$ *) t:e smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., |169| 20 egg, brendswin, inding, giesterij.

Sørenn Iohannsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ort:e biig, 1 ørt:e haffr., 20 egg, ett brendswin, inding, giesterij.

Annders Piersß. 1 f:r smør, $1\frac{1}{2}$ ørt:e rug, $1\frac{1}{2}$ ørt:e biig, $1\frac{1}{2}$ ørt:e hr., 20 egg, brendswin, inding, giesterij.

Per Boide¹⁾. 1*) f:r smør, $1\frac{1}{2}$ *) ørt:e rug, $1\frac{1}{2}$ ort:e biig, $1\frac{1}{2}$ ørt:e hr., indings, giesterij.

BOUELSMENDTT.

Sørenn Suder. 1 mk. pend:e, brendsuin, 20 egg, inding, giesterij.

Annders Suder. 1 mk. pend:e, brendsuin, 20 egg, ind:e, giesterij.

|170| LYERDRUP.

Ienns Brun. 18 ß, 1 ort:e rug, 2*) ort:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 4 hønss, 1 brendswin, inding, giesterij.

Sørenn Ibsßenn. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 20 egg, brendsuin, indings, giesterij.

Iesper. 8 ß smørpen:e, $1\frac{1}{2}$ *) ørt:e rug, $1\frac{1}{2}$ *) ørt:e biig, $1\frac{1}{2}$ *) ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, brendswin, inding, giesterij.

Michell Stampj. 1 mk. smør pen:e, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., $\frac{1}{2}$ suin, 20 egg, indings, giesterij.

Niels Iennsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, 1 brendsuin, ind:e, giesterij.

|171| Esgij Offuessønn. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 pundt biig, 1 ort:e hr., brendsuin, 20 egg, indings, giesterij.

Emer Iehannsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e big, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin, indings, giesterij.

1) Jordebogen 1534: Pedher Bodhe.

Soffren Esgjiðsønn. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 ß grott, 20 egg, brendsuin, inding, giesterij.

FALLING SOGENN.

Bertell Wynnther. 1 leding, 3^{1/2} sk:r rug, 4 sk:r biig, 3 sk:r hr., 1 lam, 1 goess, ^{1/2} foer, 4 hønss, ^{1/2} suin, 20 egg, giesterij.

Nis Bagher. 1 leding, 2^{1/2} sk:r rug, 3*) sk:r biig, 3 sk:r hr., 1 lam, 1 goess, ^{1/2} foer, ^{1/2} suin, 20 egg, 4 hønss, giesterij.

|172| Iehann Olussønn. 1 leding, 2^{1/2} sk:r rug, 3 sk:r biig, 3 sk:r hr., 1 lam, 1 goess, ^{1/2} foer, ^{1/2} suin, 4 hønss, 20 egg, giesterij.

Søffrenn Al[britssønn]. 1 leding, 3^{1/2} sk:r rug, 4 sk:r biig, 3 sk:r hr., 1 lam, 1 goess, ^{1/2} for, ^{1/2} suin, 4 hønss, 20 egg, giesterij.

Lauritz Sørennsß. 1 leding, 2 sk:r rug, 2 sk:r biig, 3 sk:r hr., 1 lam, 1 goess, ^{1/2} foer, ^{1/2} suin, 20 egg, giesterij.

Iens Burck.¹⁾ 1 leding, 3^{1/2} sk:r rug, 4 sk:r biig, 3 sk:r hr., 1 lam, 1 goess, ^{1/2} foer, ^{1/2} suin, 4 hønss, 20 egg, inding, giesterij.

|173|*) Iørgenn Pierssønn. 1 leding, 3^{1/2} sk:r rug, 4 sk:r biig, 3 sk:r hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, ^{1/2} foer, ^{1/2} suin, 20 egg, giesterij.

WORNINGE.

Oluff Wynnther. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, et brendsuin, 1 mk. smørpen:e, giesterij 2 heste.

Nis Anndersß. 1 mk. smør pen:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, et brendsuin, giesterij 2 heste.

Iens Matssønn. 1 mk. smør pen:e, 1 ørt. rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, et brendsuin, giesterij.

Søren Iogennsß. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt. biig, 1 ørt:e hr., |174| 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, et brendsuin, giesterij.

Anders Thamissønn. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 gaass, 4 hønss, 20 egg, brendsuin, giesterij.

1) Jordebogen 1534: Ies Biick.

Iesper Raab. 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., 1 fiedt kouff, 1 brendsuin, giesterij.

Iens Wynntther. 1 mk. smør pen:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, et brendsuin, giesterij.

Idem aff ett øde boll 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr.

OLSTRUP.

Iens Thamsß. 1 mk. smør pen:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt. biig, 1 ørt. hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, |175| et brendsuin, giesterij.

Hans Albriittsønn. 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., 1 fiedt kouff, 20 less wedtt, giesterij.

Iens Iehannsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 1 sk:r haffr., 4 hønss, 20 egg, 1 mk. smørpend:e, 20 less wedtt, et brendsuin, giesterij 2 heste.

Rasmus Bertelsßønn. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 gaass, 1 sk:e hr., 4 hønss, 20 egg, 20 less wedtt, et brendsuin, giesterij.

Kyrstyne Bagherkune. 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., 1 fiedt kouff, 20 less wedtt, brendsuin, giesterij.

|176|*) Rasmus Iørgenß. 2*) ß grott, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin, giesterij.

Iørgen Albritsønn. 1 mk. smørpend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, 20 less wedtt, et brendsuin, giesterij.

HALKIER.

Nis Andersß. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e hr., 2 ß grott, et brendsuin, 20 egg.

Idem aff ett øde iordtt 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr.

Sørenn Knudsß. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 20 egg, brendsuin, giesterij.

Sørenn Smedtt. 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., 1 fiedt kouff, 20 less wedtt, giesterij.*)

|177| Rasmus Matsß. i Brendbygj. 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., 1 fiedt kouff, 1 brendsuin, 20 less wedtt, giesterij.

Iep Tyrressenn. 1 pundt biig, 1 pundt hr., 1 lam, $\frac{1}{2}$ suin, 3 giess, 6 hønns.

AFF ØDE BOLL

1 pundt biig, 1 pundt hr.

ØSTHER ØDHEGORDTT.

Annders Wndtt. 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr.
Morthen Børennsß. 1 ørt. biig, 1 ørt:e hr.

Wester ødegaardtt. 1 ørt. biig, 1 ørt:e hr.
Knutd Børennsß. 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr.

ØSTER LEG.

1 t:e smør, 1 fiedt kouff, 1 mielke kouff, 2 lødt mark.

WESTER LEG.

1 t:e smør, 1 fiedt kouff, 1 mielke kouff, 2 lødt mark.

LANBAPENS.¹⁾

26 ß.

GIESTERIJ PEND:E.

9*) mark, 8 snes eeg.

|183| GLYBYNG MØLLE.

13*) ørt. miell.

REGISTER PAA FYßJ²⁾ GODTZ WDJ HATZHERRITT TONNILL³⁾ BØGEN

KROGSTRUP.

Iep Ebbiissenn. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 1 ørt:e rug, 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., brendswin, indings, giesterij.

Ebbj Nielsß. 1 f:r smør, $\frac{1}{2}$ ørt:e rug, 1 ørt. biig, $\frac{1}{2}$ ørt:e hr.

1) Jordebogen 1534: Landboepening.

2) Se afsnittet om bispegodsets administrative inddeling i efterfølgende skildring af Århusgård og Akær lens jordegods 1544 og dets historie.

3) Fejl for Torrill.

Pedder Mickelssenn. 1 f:r smør, $\frac{1}{2}$ ørt:e rug, 1 ørt. biig, $\frac{1}{2}$ ørt:e hr., indings, giesterij.

|184| TORRIILDTT.

Morthenn Thomisß. 1 f:r ßmør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ørt. hr., 1 brendswin, ind:e, giesterij.

Las Smedtt. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ørt. hr., 1 brendswin, ind:e, giesterij.

Torckell Iorgensß. 23 ß smør pend:e, 1 ørt. rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt. hr., 1 brendswin, ind:e, giesterij.

Rasmus Pryer. 17 ß smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 brendswin, ind:e, giesterij.

YRTYNG.

Per Ebbiissønn. 1 f:r smør, 1 pundt rug, 1 pu[n]dt biig, brendswin, ind:e, giesterij.

May Olluffs. 1 f:r smør, $1\frac{1}{2}$ ørt:e rug, $1\frac{1}{2}$ ørt:e biig, et brendswin, indings, giesterij.

|185| Lauritz Nielsß. 1 f:r smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, et brendswin, inding, giesterij.

Søren Hansß. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, et brendswin, inding, giesterij.

GOSSMER ßOGÆN.

Søren Esbernsß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ørt. hr., et brendswin, inding, giesterij.

Idem aff iett øde boll 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 mk. smør pend:e.

Hans Diegen. 1 mk. smør pend:e, ind:e, giesterij.

SMERUP.

Chrestenn Esbernsß. $\frac{1}{2}$ f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ørt. hr., et brendswin, ind:e, giesterij.

Raßmus Esbernsß. $\frac{1}{2}$ f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ørt:e hr., 1 brendswin, ind:e, giesterij.

|186| Søren Andersß. 1 f:r smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., et brendswin, ind:e, giesterij.

Sørenn Sørennsß. 1 f:r smør, 1 pundt rug, 1 pundt big, 1 pundt hr., 1 brendswin, ind:e, giesterij.

Iens Iørgennsß. 1 f:r smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., et brendswin, innd:e, giesterij.

DYBWADTT.

Christoffer Schriffuer. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., 1 brendsuin, indings, giesterij.

FIENSTEENN.

Peder Houffgordtt. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort. hr., et brendsuin, ind:e, giesterij.

Per Ollusßenn. 1 f:r ßmør, 1 ørt:e rug, 1 ort:e biig, 1 ort. hr., 1 brendsuin, giesterij.

|187| Iorgen Dybwadtt. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., et brendsuin, ind:e, giesterij.

Annders Sørennsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ort:e biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, indings, giesterij.

Iesper Ibssenn. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, indings, giesterij.

Iørgenn Persß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., et brendsuin, inding, giesterij.

Søren Pouelsß. 1 f:r ßmør, 1 ørt. rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, indings, giesterij.

Sørenn Eskeldsß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt. hr., et brendsuin, indings, giesterij.

|188| Morthenn Morthennsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, indings, giesterij.

Peder Offuessenn. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, inding, giesterij.

Iens Olusß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, indings, giesterij.

Matz Iørgennsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., et brendsuin, indings, giesterij.

Niels Nergordt Ibsß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt. biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, indings, giesterij.

Clemet Børennsß. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ort. biig, 1 ørt:e hr., et brendsuin, indings, giesterij.

|189| Offue Sørennsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, indings, giesterij.

Mickell Andersß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, inding, giesterij 3 heste.

Iens Piersßen. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, indings, giesterij.

Berthell Iyde. 1 f:r smør, 1 ørt. rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, indings, giesterij.

Per Offuesß. aff kyrke iordenn $\frac{1}{2}$ ørt. rug, $\frac{1}{2}$ ørt. biig, $\frac{1}{2}$ ørt:e hr.

HALLING.

Sørenn Møgennsß.[!] 1 f:r smør, 1 ort:e rug, 1 pundt biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, inding, giesterij 4 heste.

|190| SØBY.

Niels Iennsß. 1 ørt:e rug, 1 ørt. biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, ind:e, giesterij 3 heste.

Søren Thrann. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., et brendsuin, indings, giesterij 3 heste.

Pedder Symennsß. 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., et brendsuin, indings, giesterij 4 heste.

Iens Diegen aff et øde bol 12 ß, indings, giesterij.

GYLLING BØGEN.

Iens Børensß. 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, inding, giesterij $2\frac{1}{2}$ hest.

Hendrick Rodt. 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., et brendsuin, indings, giesterij $2\frac{1}{2}$ hest.

Poffuell Rodtt. 1 pundt rug, 1 pu[n]dt biig, 1 pundt hr., 12 ß, et brendsuin, indings, giesterij 3 heste.

|191| Anders Iennsß. 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., et brendsuin, indings, giesterij $2\frac{1}{2}$ hest.

GYLLING.

Matz Andersß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., et brendsuin, inding, giesterij 2 heste.

Lille Soren Iensß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin, inding, giesterij 2 heste.

Ienns Eskelsß. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin, ind:e, giesterij 2 heste.

Iens Nergordt Ibsß. 1 f:r smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin, inding, giesterij 2 heste.

Niels Piersßenn. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin, inding, giesterij.

|192| Willatz Matssenn. 1 mk. smør pend:e, indings, giesterij.

FALLING ÆOGEN.

Chrestenn Poske. 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., 1 fiedt kouff, et brendsuin.

HUNDTZLUNDT ÆOGEN.

Iehann Mickels. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ort:e bug[!], 1 ort:e hr., 1 lam, 1 goess, 2 hønns, et brendsuin, indings, giesterij 3 heste.

Sørenn Brun Iennsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 lam, 1 goess, 2 honss, et brendsuin, indings, giesterij 3 heste.

THORRUP.

Ienns Bassj Æuder. 1 f:r smør, 1^{1/2} ørt:e rug, 1^{1/2} ørt:e biig, 1 ørt. hr., 1 lam, 1 goess, 2 hønss, et brendsuin, ind:e, giesterij 4 heste.

|193| OLDRUP ÆOGEN.

Lauritz Piersß. 1 mk. smør pend:e, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin, ind:e, giesterij 2 heste.

ODDERT ÆOGENN.

Mickel Iennsß. 1/2 t:e smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., inding, giesterij.

Matz Swendtssenn. 1 f:r smør, 1 ørt:e rugg, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., indings, giesterij.

Peder Lassenn. 1 mk. smør pend:e, et brendsuin, inding, giesterij.

Nis Ibsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 brendsuin, inding, giesterij.

Lille Nis Piersß. $\frac{1}{2}$ t:e smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr. [*rettet fra* 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr.], 1 brendsuin, inding, giesterij 4 heste.

|194|*) TWENSTRUP.

Niels Wegher. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ort:e hr., 1 brendsuin, inding, giesterij 4 heste.

NØDELØFF.

Mickel Symensß. 1 f:r smør, 1 pundt rug, 1 pundt biig, 1 pundt hr., 1 mk. pend:e, 1 lam, 1 goess, 4 hønss, et brendsuin, inding, giesterij 4 heste.

[*Navnet mangler*]. 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin, inding, giesterij.

Iost Pierssenn. 1 f:r smør, $1\frac{1}{2}$ ørt:e rug, $1\frac{1}{2}$ ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 lam, 1 goess, 4 hønss, 1 mk. pend:e, 1 brendsuin, inding, giesterij.

DYNNGBY.

Søren Pierssenn. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt. biig, 1 ørt:e hr., |195| et brendsuin, inding, giesterij 4 heste.

Sørenn Knudssenn. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin, ind:e, giesterij 3 heste.

Anders Iffuell Persß. 1 f:r smør, $\frac{1}{2}$ ørt:e rug, $\frac{1}{2}$ ørt:e biig, $\frac{1}{2}$ ort:e hr., et brendsuin, inding, giesterij 2 heste.

Benedtz Søffrennsß. 1 f:r smør, $\frac{1}{2}$ ørt:e rug, $\frac{1}{2}$ ort. biig, $\frac{1}{2}$ ørt:e hr., et brendsuin, ind:e, giesterij.

Mickell Eskiisß. 1 f:r smør, 1 ort:e rug, 1 pundt biig, 1 ort:e hr., 1 brendsuin, inding, giesterij 4 heste.

Iørgenn Mickelsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., et brendsuin, ind:e, giesterij 3 heste.

Mickell Børennsß. $\frac{1}{2}$ sk:e smør, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin, ind:e, giesterij 2 heste.

|196| BIEROAGGER BØGEN.

RØRTT.

Chrestenn Iørgennsß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt. biig, 1 ørt:e hr., et brendsuin, ind:e, giesterij 3 heste.

Knudt Piersß. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., et brendsuin, ind:e, giesterij 3 heste.

Søren Piersß. Hoffgordtt. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt:e biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin, ind:e, giesterij 3 heste.

Iens Elskouff. 1 f:r smør, 1 ørt:e rug, 1 ørt. biig, 1 ørt:e hr., 1 brendsuin, indings, giesterij.

|197| [*ubeskrevet*]

|198| SUMMARUM.

Rugh och miel $38\frac{1}{2}$ lester 9 ør:e $\frac{1}{2}$ sk:r.

Rugh aff Stensmarck 1 lest 3 ør:e.

Biigh aff landg:e 42 lester 1 ør:e 5 [*rettet fra* 7] sk:r.

Biigh aff Stensmarck 1 lest 7 ør:e.

Hr. aff landg:e $29\frac{1}{2}$ lester 9 ør:e $6\frac{1}{2}$ sk:e.

Hr. aff Stensmarck 6 ør:e 2 sk:r.

Smør aff landg:e 11 lester [*overstreget* $4\frac{1}{2}$ t:e] $\frac{1}{2}$ f:r 2 pd. 3 mck.

Honi[n]gh aff landg:e $2\frac{1}{2}$ lester 7 stobbe.

Bre[n]dsuin aff landg:e 1046.

Bollegalte 4.

For och lam aff landg:e $743\frac{1}{2}$.

For och lam aff Stensmarck 126.

Kør aff landg:e 33.

Øxxen aff iorboghen 10.

|199| Gies aff landg:e 389.

Peninghe aff landg:e 706 mck. 2 ß 1 alb. 5 d.

|200| [*ubeskrevet*]

NOTER, TIL HVILKE DER HENVISES VED STJERNER I TEKSTEN

Sidesummerne ÷ summerne af de på siderne anførte afgifter.

(Se nærmere afsnittet Skrive- og sammentællingsfejl i indledningen. De sider, der anføres, er siderne i jordebogen, og de stjerner, der henviser til disse noter, står efter de pågældende siders pagineringsnumre).

S. 4: 1 el. 2 skpr. byg. – S. 8: 1 ørtug byg, 1 ørtug havre. – S. 10: ÷ 1½ skilling. (Af en ejendom svarede der 6 grot, af alle andre ejendomme (2), 4 eller (8) grot). – S. 17: 1 skp. rug. – S. 23: 1 ørtug rug, 1 ørtug byg. (Af en ejendom i Søften svarede der 1 ørtug rug, 1 ørtug byg, af fire andre 2 ørtug rug, 2 ørtug byg). – S. 30: 1 ørtug havre. – S. 34: 3½ fjerding ÷ 2½ fjerding 1 pund smør. (Se afsnittet Skrive- og sammentællingsfejl i indledningen). – S. 37: 1 ørtug byg. – S. 60: 1 mark. – S. 63: ÷ 1 skilling. (Af en ejendom i Asferg svarede der 3, af de to andre 2 skilling leding). – S. 66: ÷ ¾ ørtug byg. – S. 76: ÷ 1 albus. – S. 81: 13 skilling. – S. 85: 1 fjerding smør. – S. 87: ÷ ½ skilling. (Af en ejendom i Glud svarede der 13, af to andre 12½ skilling). – S. 94: ½ skilling. – S. 97: ¾ skilling. – S. 98: ÷ 1 skilling. (Af en ejendom svarede der 12 skilling 3 penning, af alle andre ejendomme 11 skilling 3 penning Katrinpenge). – S. 101: ½ fjerding smør, ÷ 1 lam, ÷ 1 gås. – S. 102: 9 mark ÷ 9 skilling. (Se afsnittet Skrive- og sammentællingsfejl i indledningen). – S. 103: ÷ 3 ørtug havre. – S. 104: ÷ 3 gæs. – S. 105: 2 alb. – S. 106: ÷ 1 ørtug rug, ÷ 1 fjerding smør. – S. 107: ÷ 1 ørtug havre. – S. 110: ÷ 1 skp. rug, 1 skp. byg. – S. 123: ÷ 1 skilling. – S. 124: ÷ 6 skpr. havre, 1 svin. – S. 125: 5 skpr. havre, ÷ 1 gås. – S. 128: 3 skpr. rug, ÷ 3 skpr. havre. (Af den ejendom i Morsholt, af hvilken der svarede 3 skpr. havre i 1544, svarede der 3 skpr. byg i 1525). – S. 135: 3 skilling. – S. 137: ÷ 1 ørtug 5 skpr. havre, 1 fjerding smør. – S. 140: ÷ 5 skpr. havre. – S. 141: 30 lam. – S. 143: ½ skp. byg. (Af en ejendom svarede der 3½ skp. byg i 1544, 4 skpr. i 1534. Af alle andre ejendomme svarede der 2 el. 4 skpr. byg). – S. 144: 1 skp. rug. – S. 145: ÷ ½ td. smør. – S. 152: ½ får. (Af en ejendom svarede der 0 får i 1544, ½ får i 1534. Af alle andre ejendomme i denne by svarede der ½ får i 1544). – S. 155: ½ skp. rug, ÷ 2 skpr. havre. (Af en ejendom svarede der 2 skpr. havre i 1544, 1 kongestød = 3 skpr. havre i 1534, hvilket utvivlsomt er det rigtige. Af en anden ejendom svarede der 1 kongestød = 3 skpr. havre og endnu 3 skpr. havre i 1544, 1 kongestød og ikke mere havre i 1534. Det sidste er utvivlsomt det rigtige). – S. 157: 3 mark 6½ skilling. – S. 162: ÷ 1 ørtug havre. (En ejendom, af hvilken der svarede 1 ørtug byg og 1 ørtug havre i 1544, omtales ikke i jordebogen 1534). – S. 173: 1 skp. havre. – S. 176: ÷ 2 skilling grot. (Af en ejendom svarede der 2 skilling grot i 1544, 1 skilling grot i 1534). – S. 179: 8 skilling. (Af en ejendom svarede der 9 skilling i 1544, 1 mark i 1534). – S. 194: 1 ørtug byg, 1 fjerding smør

Afvigelser mellem landgildeopgivelserne i jordebogen 1544 og i jordebøgerne 1525 og 1534.

(Se nærmere afsnittet Skrive- og sammentællingsfejl i indledningen. De sider, der anføres, er siderne i jordebogen 1544, og de stjerner, der henviser til disse noter, står efter de pågældende landgildeopgivelser. Tallene i parentes er de tal, jordebøgerne 1525 og 1534 anfører).

S. 52: 1 (0) fjerding smør. – S. 53: $\frac{1}{2}$ (1) td. smør, $\frac{1}{2}$ (1) td. honning. – S. 55: 2 (1) ørtug byg, 2 (1) ørtug havre. – S. 60: Liem, Sørren Matzen (Gyming, Seuern Matzen) 2 (0) pund smør, 2 (1) ørtug rug, 2 (1) ørtug havre, 1 (0) lam, 1 (0) gås. Da Gimming og Lem grænser op til hinanden, og da fæsteren både i 1544 og i 1525 hedder Søren Madsen, regnes der med, at ejendommen i Gimming i tiden mellem 1525 og 1544 er lagt sammen med en øde gård i Lem el. lign. Udelukket er det imidlertid ingenlunde, at der slet ikke er nogen forbindelse mellem de to ejendomme. – S. 61–64: Summen af ledningsafgifterne: 11 mark 3 skilling ($10\frac{1}{2}$ mark 3 penning). – S. 115: $\frac{1}{2}$ td. ($\frac{1}{2}$ td. 2 fjerding smør). – S. 125: Rasmus Tuesens og Mikkel Ibsens ejendomme er opstået ved deling af en gård i tiden 1525–44. Mellem de to ejendommers samlede afgifter og afgifterne af den oprindelige gård er der følgende afvigelser: 1+1 (1) gås, $4\frac{1}{2}+4\frac{1}{2}$ ($4\frac{1}{2}$) skilling leding. I jordebogen 1544 er 1 gås $4\frac{1}{2}$ skilling leding tilføjet med hånd 1. Man har altså grund til at formode, at denne tilføjelse er forkert. – S. 127: $1\frac{1}{2}$ (0) skilling leding. – S. 128: 3 skpr. havre (byg). – S. 130: 0 (4) skilling. – S. 131: 1 (0) fjerding smør. – S. 135: 3 skpr. havre (3 kongstød, antagelig fejl for 3 skpr. havre kongstød). – S. 142: 4 (0) skpr. byg. – S. 143: 0 ($\frac{1}{2}$) svin. – S. 143: $3\frac{1}{2}$ (4) skpr. byg. – S. 144: 2 ($1\frac{1}{2}$) skpr. rug, 2 ($1\frac{1}{2}$) skpr. byg. – S. 145: $\frac{1}{2}$ (0) får. – S. 149: $\frac{1}{2}$ (4) svin. – S. 150: 0 ($\frac{1}{2}$) svin. – S. 150: 2 (0) skilling grot. – S. 150: 3 (4) leding. – S. 152: 0 ($\frac{1}{2}$) får, 0 ($\frac{1}{2}$) svin. – S. 153: 6 ørtug (6 ørtug 2 skpr.) rug, 1 (0) td. honning. – S. 154: 0 ($\frac{1}{2}$) svin. – S. 154: 8 (6) skpr. byg. – S. 155: $\frac{1}{2}$ (1) td. smør. – S. 155: 2 skpr. havre (1 kongstød = 3 skpr. havre). – S. 155: 0 (1) svin. – S. 155: 3 (0) skpr. havre. – S. 156: 0 (2) skilling grot. – S. 156: 0 ($\frac{1}{2}$) får. – S. 156: 3 (2) skpr. rug. – S. 157: 5 (0) skpr. byg. – S. 162: $\frac{1}{2}$ (1) ørtug havre. – S. 163: $1\frac{1}{2}$ (1) ørtug rug, 1 ($1\frac{1}{2}$) ørtug havre. – S. 164: 1 (0) ørtug havre. – S. 167: 0 (1) mark. – S. 168: $\frac{1}{2}$ ($\frac{1}{4}$) td. smør. – S. 169: $1\frac{1}{2}$ (0) ørtug rug, 1 ($1\frac{1}{2}$) fjerding smør. – S. 170: 2 (1) ørtug byg. – S. 170: $\frac{1}{2}$ (1) ørtug rug, $\frac{1}{2}$ (1) ørtug byg, $\frac{1}{2}$ (1) ørtug havre. – S. 171: 3 (4) skpr. byg. – S. 176: 2 (1) skilling grot. – S. 176: 0 (1) svin. – S. 179: 9 skilling (1 mark). – S. 179: 0 (1) lam. – S. 182: 9 (1 el. 3) mark. – S. 183: 13 (8) ørtug mel.

ÅRHUSGÅRD OG ÅKÆR LENS
JORDEGODS 1544
OG DETS HISTORIE

*De oplysninger, jordebogen 1544 giver om Århusgård
og Åkær lens jordegods.*

Jordebogen 1544 indeholder oplysninger om alt jordegods, d. v. s. gårde og huse, enkelte agre, enge og overdrev, fiskegårde og møller, købstadgrunde og lodder i købstædernes marker¹), som har følgende egenskaber. For det første tilhørte de pågældende ejendomme enten kongen og var fæstet bort, eller de tilhørte selvejere og købstadborgere, medens herlighedsretten til ejendommene var kongens. For det andet oppebar lensmanden på Århusgård på kongens vegne afgifter, der svaredes af disse ejendomme i 1544. For hver ejendoms vedkommende opgiver jordebogen navnet på den, der betalte afgifter af ejendommen, og størrelsen af de afgifter, som tilfaldt kongen. Enkelte afgifter vedrørende jordebogens oplysninger dog ikke udtømmende. Af jordebogens totalsummer og lensregnskabet 1545–46 fremgår det således, at de to lens landgildeindkomster omfattede 1046 brændsvin og 126 får og lam af Stensmark. Jordebogen selv omtaler imidlertid ikke får og lam, der svaredes af Stensmark, og flere end 600 brændsvin har der ikke været svaret af de bønder, der ifølge jordebogen skulle præstere denne ydelse (se nærmere i indledningen). På de 47 første sider af jordebogen, der behandler Århusgård lens oprindelige gods, nævnes brændsvin højst en enkelt gang, og på de øvrige sider anføres det ofte, at bønderne skulle svare brændsvin, uden at svinenes antal opgives. Måske var brændsvinene i 1544 en ny landgildeydelse, der ikke altid blev betragtet som en fast

1) De pågældende grunde og marklodder lå i Ebeltoft og Grenå. (Vedrørende afgifterne af sidstnævnte by se Ebeltoft Købstads Historie (1951) s. 45 og note 18). I Århusgård lens regnskab 1545–46 figurerer 1½ mark 3½ skilling jordskyld af Århus som en særlig indtægtspost. Når denne jordskyld ikke omtales i jordebogen, skyldes det formodentlig, at der er tale om afgifter af bortforlenet jord eller af jord, der lå til Århusgård, hvis mark blev drevet for kongens regning.

jordbogsafgift, men undertiden opkrævedes efter særlige registre. Hvad fårene og lammene af Stensmark angår, er det vanskeligt at give en fornuftig forklaring på deres udeladelse. Muligvis er de ligefrem sprunget over ved en afskrivningsfejl.

Af lensmanden Peder Ebbesen Galts instruks af 27. november 1541 (Danske Kancelliregistranter) fremgår det, at kongen havde overladt ham lenenes gæsteriydelser mod, at han betalte kongen en årlig afgift på 200 joachimsdaler og skaffede superintendenten underhold og natteleje på hans visitatsrejser. Da gæsteriet således ikke tilfaldt kongen, er det i overensstemmelse med de ovenfor konstaterede regler, at det ikke omtales på de 47 første sider af jordebogen, og at denne, når den anfører, at der ydedes gæsteri af lenets bønder, kun undtagelsesvis specificerer det nærmere. På Christian III's tid var gæsteriet i øvrigt ikke alle steder afløst af faste årlige afgifter. Selv om kongen havde beholdt gæsteriet, er det således ikke sikkert, at jordebogen altid havde omtalt denne ydelse²).

Ligesom gæsteriet således anføres den inding, lenenes bønder skulle præstere, kun i afsnit af jordebogen 1544, nemlig i de afsnit, der behandler Åkær lens jordegods og jordegods, der antagelig har hørt med til Åkær len³), og ligesom gæsteriet er denne ydelse næsten aldrig nærmere specificeret. Når indingen omtales i den del af jordebogen, som beskriver Åkær lens jordegods, skyldes det formodentlig, at den, således som det fremgår af jordebogen over biskop Niels Clausens pantegods i Hads herred, var eller havde

2) Gåsehavren, der hverken er talt med i sidesummer eller totalsummer, og som ved senere tiders hartkornsansættelser kun vurderedes halvt så højt som almindelig havre, var åbenbart en ydelse, man ikke rigtigt regnede med. Heller ikke for denne persils vedkommende kan man altså vente, at jordebøgernes oplysninger er udtømmende. Lignende gælder høns, æg og andre småbeder.

3) De afsnit, der behandler Åkær-gods, som muligvis var overført til Århusgård len, omtaler kun inding for den første og for de to sidste gårdes vedkommende. Måske skal omtalen af disse gårdes inding opfattes repræsentativt, således at det underforstås, at de øvrige gårdes fæstere ligeledes skulle yde inding. En anden fortolkning er imidlertid også mulig. Den ene af de to sidste gårde, som i øvrigt behandles 5 sider efter de andre gårde i samme sogn, er nemlig identisk med den gård på Vorsø, der sammen med en ejendom i Gangsted er de eneste ejendomme i Voer herred, som jordebogen over bispens gods i Hads herred 1534 medtager. Det ligger altså nær at formode, at også de andre to gårde først nylig var indført i dette afsnit af lenets jordebøger, hvad enten de nu var nyerehvervelser, eller de var overført fra et andet len el. lign.

været afløst med en pengeafgift i dette len. Når den ikke er specificeret, står det antagelig i forbindelse med, at lensmanden drev Åkær ladegård for egen regning (Danske Kancelliregistranter 27. november 1541) og vel altså modtog bøndernes hoveri og hoveri-afløsning⁴).

En del af indtægterne af Århusgård og Åkær len, nemlig tien-derne og herlighedsafgifterne af præstekaldene og sognekirkerne samt af nogle af domkapitlets, præstekaldenes og sognekirkernes fæstere, kaldes i mange yngre lensjordebøger indtægter af stiftet. Arkivar Troels Dahlerup har gjort mig opmærksom på, at tien-derne af sognene i Riberhus len ikke er indført i lenets ældste jordebøger, men i særlige registre. Da jordebogen 1544 ikke om-taler tiender, har det samme rimeligvis været tilfældet for Århus-gård og Åkær lens vedkommende. Sognekirkernes herlighedsafgif-ter bestod af de kirkelam og den kirkehavre, over hvilke der fin-des en fortegnelse på s. 67–71 i jordebogen, og præstekaldenes her-lighedsafgifter bestod af det præstegæsteri, af hvilket en del blev overdraget til superintendenten i 1558 (H. F. Rørdam: Danske Kirkelove I, s. 541 ff., Troels Dahlerup i Kirkehistoriske Samlin-ger 7. rk. III, s. 3). Da lensmandens instruks af 27. november 1541 (Danske Kancelliregistranter) anfører, at han havde pligt til at skaffe superintendenten underhold og natteleje på hans visitats-rejser, kan der næppe være tvivl om, at præstegæsteriet hørte med til det gæsteri, lensmanden oppebar, og at man heri skal søge grunden til, at det ikke omtales i jordebogen 1544. Hvad endelig herlighedsafgifterne af gejstlige embeders og institutioners fæste-gods angår, fremgår det af de yngre lensjordebøger, at det bestod af gæsteri af største delen af domkapitlets jordegods og af gæsteri, brændsvin og eventuelt afløsningsafgift for inding af nogle af præ-stekaldenes og sognekirkernes fæstere. Som ovenfor påvist hørte såvel brændsvinene som gæsteriet og afløsningen for inding til de afgifter, om hvilke jordebogen 1544 ikke giver udtømmende op-lysninger. Af de ejendomme, hvis fæstere svarede sådanne herlig-hedsafgifter til Århusgård, omtaler jordebogen da heller ikke an-dre end kirkegårdene i Hundslund og Halling (jordebogen s. 146

4) Vedrørende selvejernes inding til Åkær se Kolderup-Rosenvinge: Gamle danske Domme I, s. 189.

og 163). Når jordebogen medtager de to ejendomme, kan det skyldes, at de har været omtalt i jordebogens forlæg og fejlagtigt er kommet med ved afskrivningen, eller at der var bestræbelser i gang for at skaffe Åkær len den fulde ejendomsret til disse gårde. Jævnfør hermed, at hele landgilden af det, der kaldes kirkejorden i Fensten, er indført i jordebogen (s. 189)⁵).

Ejendomme såsom ladegårde, enemærkeskove og fiskegårde, der blev drevet for kongens eller for lensmandens regning, omtales så godt som aldrig i lensjordebøgerne, og ejendomme, der var pantsat eller forlenet bort særskilt, omtales i nogle jordebøger, ikke i andre. Til de ejendomme, som jordebogen 1544 lader uomtalt, fordi de ikke var fæstet bort, hørte nogle ålegårde, som i 1545 indbragte kongen 15¹/₂ td. ål (lensregnskabet 1545–46), samt Århusgård og Åkær ladegårde. Den første af disse gårde skulle lensmanden drive for kongen, medens han selv måtte nyde avlen af den sidste til sit underhold (lensmandens instruks af 27. november 1541, Danske Kancelliregistranter).

Fæstebreve og lensbreve, som før reformationen er udstedt på ejendomme i Århusgård og Åkær len, og som ikke senere hen er bekræftet af kongen, kendes ikke. Derimod er en del af kongens lensbreve fra tiden efter 1536 indført i kancelliets brevbøger og udgivet i Danske Kancelliregistranter. Ved brev af 28. april 1542 fik Ove Pedersen således kongens stadfæstelse på det lensbrev, biskop Ove Bille havde givet ham på Havreballegård, og 2. juni og 26. juli samme år blev borgerne i Århus, superintendenten og rentemester Hans Hjort forlenet med henholdsvis Vorregårds mark nord for byen, Mollerupgård i Lisbjerg sogn og Terpgård i samme sogn. De to sidstnævnte gårde var afgiftsfrie forleneringer, hvorimod der skulle betales 1 læst byg årlig af Vorregårds mark. Af de fire ejendomme, som således vides at være forlenet bort, omtaler Århusgård lens jordebog 1544 i alt fald ikke de tre sidste. Om Havreballegård oplyser jordebogen ganske vist (s. 32), at Ove Pedersen, der havde den i forlening, skulle svare ¹/₂ tønde smør; men denne afgift kan ikke være vederlag for retten til at bruge en gård, i hvis tilliggende der i 1315 blev sået 11–12 mark

5) Vedrørende den mulighed, at gården i Hundslund slet ikke var nogen kirkegård, se note 6.

korn (S. R. D. VI, s. 432 f.), d. v. s. 396—432 tdr. byg, og som senere blev Århusgård lens ladegård. Enten var den halve tønde smør landgilde af en stor eng el. lign., eller også havde Ove Pedersen som løn for tjeneste, han ydede eller havde ydet kongen eller biskoppen, fået Havreballegård overladt for ændret og nedsat afgift. Jordebogen over bispegodset i Hads herred 1534 opgiver, at præfectus curiæ, d. v. s. officialen, fogeden på Åkær, oppebar afgifter, der svarede af en ejendom i Gangsted i Voer herred og af to ejendomme i Hundslund. Den ene af sidstnævnte ejendomme er måske identisk med Hundslund kirkegård⁶); men i alt fald de to andre synes ikke at være indført i jordebogen 1544. Den mulighed foreligger altså, at de stadig var overladt til en af embedsmændene på Åkær, lensmanden eller ridefogeden. Medens de fleste bortforleuede ejendomme ikke omtales i jordebogen, medtager den åbenbart de gårde, der var beboet af dem, til hvem de var forlenet, eller som var forlenet bort mod sædvanlig landgilde. Det må således formodes, at den gård i Tendrup i Hornslet sogn, hvis landgilde ikke anføres i jordebogen (s. 37), var overladt beboeren Per Skriver som løn eller pension, og da Trebjerg og Vrønding grænser op til hinanden, er den gård i Vrønding, som ifølge jordebogen (s. 106) brugtes af hr. Peder i Hvirring, utvivlsoomt identisk med den gård i Trebjerg, hr. Peder Lassen fik livsbrev på 19. juni 1542, men hvoraf han skulle svare landgilde⁷).

6) Jordebogen over bispegodset i Hads herred 1534 medtager åbenbart alle de kirkegårde, hvis herlighedsafgifter tilfaldt bispem. Mellem disse gårde finder man den i Halling, men ikke den i Hundslund, hvis ejer var Vor Frue præbende (se N. Kragh i Østjydske Hjemstavn 1948, s. 52 f.). Til gengæld omtaler jordebogen 1534 to ejendomme i Hundslund, som jordebogen 1544 ikke kender. Da præfectus curiæ oppebar en del af disse ejendommers afgifter, og da det om den såkaldte kirkegård bemærkes, at dens fæster skylder til provsten, foreligger den mulighed, at forlægget har haft præfectus, som skriveren har læst præpositus, hvilket atter medførte, at han opfattede den pågældende ejendom som en kirkegård. Af Troels Dahlerups afhandling Sogn og Pastorat i Fra Viborg Amt 1956, s. 5 ff., fremgår det, at præfectus curiæ på bispernes hovedgårde ofte var eller kaldtes provst. Det er med andre ord også tænkeligt, at der allerede i jordebogens forlæg har stået præpositus eller provst.

7) Afgifterne af Tånium birk, som kongen 3. juli 1539 forleuede til landsdommer Chresten Sommer, og af Lovby mark, som han 18. juni 1542 overlod borgerne i Horsens (Danske Kancelliregistranter og Danmarks gamle Købstadlovgivning II, s. 157), skulle ydes på Århusgård. Da Tånium birk ligger i Viborg stift og i 1524 var forlenet til Mogens Gjøe (Jyske Samlinger 5. rk. II, s. 272), og da borgerne i Horsens havde kong Christoffers brev på Lovby mark, er det imidlertid ikke sandsynligt, at der er

Medens afgifterne af købstadgrunde og købstædernes marklodder er deciderede jordebogsafgifter, er dette ikke tilfældet med de faste skatter, der var pålignet købstæderne som kommuner. Desuagtet medtager jordebogen for Århusgård len de 18 mark penge, der udgjorde den årlige skat af Hobro (jordebogen s. 55, jævnf. M. Mackeprang i Historisk Tidsskrift 7. rk. III, s. 189). Efter hvad Claus Gjordsen oplyser, var byskatten af Århus pantsat til biskoppen (Danske Magasin 2. rk. VI, s. 290). Denne skat omtales ikke i jordebogen 1544 og er heller ikke ført til indtægt i lensregnskabet 1545–46. Da kvitteringer, som nu ligger i Århus købstads arkiv i Rigsarkivet, viser, at byen til og med 1535 svarede skat til biskoppen, må det formodes, at kongen benyttede bispegodsets inddragelse i 1536 til at lægge skatten ind under fadeburet (jævnf. Kr. Erslev: Len og Lensmænd I, s. 165).

De yngre lensjordebøger, der indsendtes som bilag til lensregnskaberne, gør altid rede for de ejendomme, med hvilke lenet var blevet forøget eller formindsket i en kortere eller længere periode. Jordebogen 1544 oplyser, at de ejendomme, vi fra andre kilder ved, at biskop Niels Clausen havde fået i pant i Hads herred (se Frederik I's danske Registranter 19. juni 1523), var krongods (s. 123), at en del ejendomme i Bjerre herred var købt af Johan Bjørn (s. 90), og at nogle ejendomme i Lemmestrup, Ørting og Bjerager i Hads herred samt øen Endelave var købegods og pantedods til Åkær (s. 136). Af de i Æ. D. A. II, s. 4–5 registrerede breve A 11–16 fremgår det, at det var biskop Niels Clausen, der erhvervede Johan Bjørns gods i Bjerre herred, og af de samme-

---

tale om gods, som lå under bispens tidligere hovedgård i Århus. Snarere var Tånum birk og Lovby mark gamle selvstændige smålen, hvis afgifter skulle indkasseres af gårdsriveren på Arhusgård, fordi de nærmest liggende kongelige hovedlen, Middel- og Sønderlyng herreder og Bygholm, var pantsat. Jævnfør hermed, at Stensmark len blev lagt ind under Århusgård, ikke under Kalø, der antagelig ligeledes var pantsat, dengang det blev bestemt, i hvilket len Stensmark skulle indlemmes. De gårde i Støvring og Gerlev herreder, der 3. september 1547 blev forlenet til Christoffer Urne, men som hans hustru før den tid havde i værge, og Grenå bro, som 24. februar 1542 blev forlenet til Niels Friis, var næppe heller gods, der tidligere lå under Århusgård. Tilføjet i korrekturen: Af et stadfæstelsesbrev, som Otte Gyldenstjerne erhvervede i 1537, fremgår det, at han i 1531 havde indværget Lovby mark med lovhævd (Det kgl. Reterings Domme og Rigens Forfølgninger udg. af Troels Dahlerup I, s. 716). Da Otte Gyldenstjerne havde Bygholm len i pant, må det formodes, at Lovby mark ikke som ovenfor antaget var et selvstændigt len, men lå under Bygholm, indtil kongen anerkendte kong Christoffers brev på denne mark og overlod den til borgerne i Horsens.

steds s. 121 og 147 registrerede breve B 34 og B 304 fremgår det, at det var samme biskop, der havde købt ejendommene i Hads herred. Da det også var Niels Clausen, som fik Endelave i pant (Frederik I's danske Registranter 19. juni 1523), angår alle jordebogens oplysninger om godsets herkomst altså ejendomme, som var kommet i bispestolens besiddelse i denne biskops embedstid.

Ekskurs: Jordebogens oplysninger om forholdet mellem forskellige mål-, vægt- og møntenheder.

Ved at jævnføre jordebogens sidesummer og totalsummer med summerne af de afgifter, der er talt sammen, kan man konstatere, at den, der foretog sammentællingerne til side- og totalsummer, regnede med, at størrelsesforholdet mellem jordebogens forskellige mål-, vægt- og møntenheder var, som følger: 1 læst korn (rug, byg eller havre) og mel = 24 ørtug (jordebogen s. 25, 26, 39, 40, 72 og 136), 1 pund korn = 2 ørtug, 1 ørtug rug eller mel = 10 skæpper, 1 ørtug byg = 12 skæpper, 1 ørtug havre = 20 skæpper, 1 kongestød = 3 skæpper havre (jordebogen s. 142 ff.), 1 læst smør eller honning = 12 tønder (totalsummerne sammenholdt med summerne af de på samtlige sider anførte afgifter), 1 skæppe smør = 1 fjerding (jordebogen s. 7, 22, 23, 72 og 195) = $\frac{1}{4}$ tøn-de, 1 fjerding skæppe = $\frac{1}{4}$ fjerding (jordebogen s. 72), 1 pund smør = $\frac{1}{18}$ tøn-de (jordebogen s. 65 og 72), 1 mark smør = $\frac{1}{24}$ pund (jordebogen s. 72), 1 mark = 16 skilling, 1 skilling = 3 albi, 1 albus = 4 penning, 1 lødemark = 45 skilling (jordebogen s. 21), 1 skilling grot = 9 skilling, 1 grot = $\frac{3}{4}$ skilling, 1 leding = $1\frac{1}{2}$ skilling (jordebogen s. 95 og 143).

I 1544 skulle 7 af Århusgård lens fæstere i Onsild herred betale 10 pund smør i alt. Efter hvad Claus Gjordsens register 1525 oplyser, skulle disse gårdes fæstere svare $\frac{1}{2}$ tøn-de smør tilsammen; men hertil skal muligvis lægges $\frac{1}{2}$ tøn-de 1 pund smør, der skulle betales af to selvejere, som tillige havde gårde i fæste, og til hvilke ingen af smørafgifterne i jordebogen 1544 synes at svare (jævnf. note 9). Vi får altså enten $\frac{1}{2}$ tøn-de smør = 10 pund, d. v. s. 1 tøn-de smør = 20 pund, eller 1 tøn-de smør = 9 pund. Af Dronningborg lens jordebog 1579 fremgår det, at 1 tøn-de smør i Ommersyssel var det samme som 20 pund. Det første alternativ er altså snarest det, der foreligger. De pund smør, der svaredes af gårdene i Onsild herred, er ikke omregnet til fjerdinge og tønder i sidesummerne i jordebogen 1544. Vi kan derfor ikke afgøre, om der også i denne jordebog regnes med 20 pund smør på en tøn-de for disse ejendommens vedkommende.

*Gods, der var fravendt lenene og derfor
ikke omtales i jordebogen 1544.*

Boet efter de katolske biskopper var stort, og man kan vanskeligt tænke sig, at datidens centraladministration var i stand til at kontrollere overtagelsen så effektivt, at alle bispestolenes ejendomme kom i kongens besiddelse. Da kongen lod enken og arvingerne efter den første lensmand på Århusgård og Åkær Peder Ebbesen Galt sagsøge, fordi han uretmæssigt havde erhvervet selvejergårde og andet af lenets gods (Danske Kancelliregistranter 20. november 1550, Danske Magasin 4. rk. VI, s. 167 og s. 224 f.), har man på forhånd en særlig grund til at betvivle, at netop Århusgård og Åkær lens jordebog 1544 medtager alt bispestolens jordegods i de to len, som ikke var afhændet med kongens tilladelse. Af middelalderlige jordebøger over gods, der efter reformationen hørte med til Århusgård og Åkær len, er der bevaret tre, nemlig Claus Gjordsens register på kgl. gods og rente i Jylland ca. 1525, som bl. a. beskriver bispens pantegods i Støvring, Onsild, Nørhald og Hads herreder, på Endelave og i Dallerup i Tyrsted sogn, en jordebog over biskop Niels Clausens pantegods bl. a. i Hads herred, på Endelave og i Dallerup og jordebøger over forskelligt stiftsgods deriblandt en del af bispegodset i Hads herred i 1534. I disse jordebøger forekommer følgende ejendomme, som jordebøgerne 1544 ikke omtaler: (a) en ejendom i Gangsted, af hvilken der betaltes 1 skilling grot, (b) et øde bol i Hundslund, af hvilket der svarede 2 mark, og (c), forudsat den ikke er identisk med kirkegården i Hundslund (se note 6), en ejendom i denne by, hvis landgilde ikke opgives, (d) en kirkegård i Tvenstrup sogn, hvis fæster gjorde 9 dages arbejde, (e) et kirkebol i Nølev, (f) en kirkegård i Bjerager sogn, (g) gården Præstholt, d. v. s. præstegården i Gosmer sogn, (h) et øde bol i Ørting, hvis landgilde ikke er opgivet, (i) en gård i Gylling sogn, af hvilken der svarede 1½ ørtug rug, 1½ ørtug byg, 1 ørtug havre, 1 fjerding smør og brændsvin, (j) en gård ligeledes i Gylling sogn, af hvilken der betaltes 1½ ørtug rug, 1 ørtug havre og 1 fjerding smør, (k) en ejendom i Ålstrup, af hvilken der svarede 1 fed ko, (l) Vadsmølle i Falling sogn,

hvis mølleskyld var 16 ørtug mel, (m) »Rude« Mølle i Nim herred⁸⁾, hvis mølleskyld var 10 ørtug mel, (n) en øde gård i Harriidslev, af hvilken der ikke svaredes landgilde, (o) en gård i Vester Tørslev, hvis fæster betalte 1 ørtug rug, 2 ørtug byg, 1 ørtug havre og 2 pund smør, (p) en gård i samme by, af hvilken der svaredes 1 ørtug rug og 1 ørtug byg. Hertil kommer muligvis (q) en gård i Gimming. Se s. 88, noten til jordebogens s. 60⁹⁾. Ejendommene (d), (e), (f) og (g) tilhørte kirkerne og præstekaldene, og ejendomme, af hvilke lenet kun havde herligheden, omtaltes som påvist s. 93 i regelen ikke i jordebogen 1544. Af de øvrige ejendomme er ingen ganske vist afhændet ved bevarede skøder, som kongen har udstedt efter 1536; men mange af kongens skøder fra det 16. århundrede er gået tabt, og udelukket er det heller ikke, at de pågældende ejendomme er solgt af biskoppen før reformationen. Hertil kommer, at (l) Vadsmølle kan være lagt ind under Åkær ladegård, at afgifterne af (a), (b) og (c) helt eller delvis tilfaldt »præfectus curiæ«, d. v. s. officialen, fogeden på Åkær, i 1534 og muligvis også i 1544 (se s. 95, og at (b), (h), (k) og (n), måske også (a) og (c) ifølge de middelalderlige kilder var små og (eller) øde ejendomme, som kan have været nedlagt før 1544. Formodningen om, at meget gods var fravendt lenet i årene mellem reformationen og 1544, er altså ikke blevet bekræftet.

Århusgård og Åkær lens bispegods og krongods i 1544.

De jordegne gårde, som hørte med til Århusgård og Åkær len i 1544, bestod af en del af selvejergodset i Hatting og antagelig

8) Denne mølle, ovennævnte ejendom i Gangsted og gården på Vorsø er de eneste ejendomme uden for Hads herred, der forekommer i jordebogen 1534.

9) På Endelave blev gårdenes landgilde i tiden mellem 1525 og 1544 ændret så meget, at ejendommene 1525 ikke kan identificeres med ejendomme 1544, og afgifterne af de enkelte selvejergårde i Nørhald og Onsild herreder 1525 kendes ikke, fordi Claus Gjordsens register som regel ikke anfører de forskellige ejendomme, men læggers eller herredernes samlede afgifter. Claus Gjordsens register anfører i øvrigt to smøravgifter, der svaredes af selvejere i Hem og Edderup i Onsild herred, som tillige havde hver en gård i fæste. Vedrørende den mulighed, at disse smøravgifter, der ikke som de øvrige kan identificeres med lægdsafgifter i jordebogen 1544, skulle være slået sammen med fæstegårdenes smørlandgilde se ekskurset om mål og vægt s. 97.

også i Voer herred¹⁰) samt alt selvejergodset i Støvring, Nørhald, Onsild, Hasle, Vester Lisbjerg og Hads herreder. Der er intet til hinder for, at bisperne i Århus kan have ejet herlighedsretten til de pågældende ejendomme i Hatting og Voer herred, og om herlighedsretten til det øvrige selvejergods ved vi med sikkerhed, at den på reformationstiden var bispestolens ejendom eller pant (se nærmere afsnittet om krongods, der kom i bispestolens besiddelse). Lenenes fæstegods lå i de samme herreder som selvejergodset samt i Framlev, Ning, Hjelmlev, Sabro, Galten, Øster Lisbjerg, Sønderhald, Djurs Nørre, Mols, Gerlev, Djurs Sønder, Bjerre og Nim herreder. For de sidstnævnte 13 herreders vedkommende medtager jordebogen 1544 altså ingen selvejergårde og kun en del af de fæstegårde, hvis landgilde er indført i de yngre lensjordebøger (jævnf. Jyske Samlinger 5. rk. VI, s. 181 ff.), således ingen af gårdene i Thorsager, Viby, Vrold og Nim, der tilhørte kronen allerede på Valdemar Sejrs tid (Kong Valdemars Jordebog, Svend Åkjærs udgave, s. 5 og 26). Derimod omfatter jordebogens fæstegods i samtlige 21 herreder talrige ejendomme, som vi fra middelalderlige jordebøger og adkomstbreve ved har tilhørt eller været pantsat til bispestolen. Som ovenfor påvist medtager jordebogen 1544 hverken de ejendomme, som hørte med til lenene, men blev drevet for kongens eller lensmandens regning, eller alt stiftsgodset eller alle ejendomme, som midlertidig var særskilt bortforlenet. Stiftsgodset havde utvivlsomt tilhørt bispestolen (se nærmere afsnittet om dette gods), og såvel Århusgård som Åkær var de katolske biskoppers, ikke kongens hovedgårde. Af de fremdragne kendsgerninger må man være berettiget til at drage den slutning, at *Århusgård og Åkær lens jordegods i 1544 så godt som udelukkende omfattede ejendomme, af hvilke der svaredes afgifter til de katolske biskopper*. Heraf følger igen, at lenene kun har været hovedlen for de herreders vedkommende, i

10) De skæpper havre og de 2 (eller flere) grot, der svaredes af en række ejendomme i Gangsted og Nebel sogn i Voer herred (jordebogen s. 107–112), minder påfaldende om kongestud og leding, og et tingsvidne fra 1430 (Æ.D.A. II, s. 136, B 180) dokumenterer, at der altid har været betalt stud og leding af selvejergodset i Serridslev i Nebel sogn til St. Clemens kirke, det vil formodentlig sige til bispebordet. I jordebogen er disse ejendomme imidlertid ikke således som selvejergodset i de øvrige herreder skilt ud fra fæstegodset og behandlet i et særskilt afsnit, og deres afgifter, som bestod af havre og grot, kaldes ikke udtrykkelig stud og leding.

hvilke herlighedsretten til alt selvejergodset og det øvrige krongods tilhørte eller var pantsat til bispestolen, d. v. s. Støvring, Nørhald, Onsild, Hasle, Vester Lisbjerg og Hads herreder.¹¹⁾

Nogle af de ejendomme, der hørte med til Århusgård og Åkær len i 1544, og som ikke eller muligvis ikke var gammelt bispegods, men krongods, kan man bestemme ved at jævnføre jordebogen 1544 med middelalderlige jordebøger, med adkomstbreve udstedte til kongen og med breve, der omhandler indlemmelser i de to len. Jordebogen over biskop Niels Clausens pantegods, Claus Gjordsens register og jordebøgerne over forskelligt stiftsgods indeholder fortegnelser over største parten af bispestolens ejendomsgods i Hads herred i 1534 og over dens pantegods i samme herred, på Endelave, i Dallerup i Tyrsted sogn og i Støvring, Nørhald og Onsild herreder i 1525. Sammenligner man disse jordebøger med jordebogen 1544, finder man følgende ejendomme, som omtales i jordebogen 1544, men ikke i jordebøgerne 1525 og 1534: (a) en selvejergård i Odder, af hvilken der svaredes 3 skpr. havre (kongestud) og 1¹/₂ skilling leding (jordebogen s. 125), (b) Mogens' Bygge i Randlev, af hvilket der svaredes 2 ørtug byg (s. 134), (c) det jordebogen s. 136–37 omtalte pante- og købegods i Lemmestrup, Ørting og Bjerager, (d) 5 huse i Sondrup, Kærsgårde og Odder, af hvilke der foruden inding, gæsteri og brændsvin svaredes 1 mark penge (s. 148, 150 og 158), (e) en gård i Halling, af hvilken der svaredes 1 ørtug byg og 1 ørtug havre (s. 162), (f) Ovstmølle (s. 60), (g) et hus i Falslev, af hvilket der svaredes 1 skilling grot (s. 56), (h) 7 gårde i Sem, hvis fæstere alle betalte 1 ørtug rug, 1 ørtug byg, 1 ørtug havre, 1 svin, 1 gås og 2 høns, og et hus i samme by, af hvilket der svaredes 9 skilling (s. 56 f.). Hertil kommer sandsynligvis (i) Hundslund kirkegård (jordebogen s. 146, se dog note 6) og muligvis (j) en gård i Lem (se s. 88, noten til jordebogens s. 60)¹²⁾. (a) og (b) er antagelig sprunget over ved en fejltagelse i jordebogen 1525 eller ikke medtaget, fordi de var øde jorder, (c) er som

11) Det er ikke rigtigt, når det i lensregisteret 1544–47 (Dansk Magazin 4. rk. IV, s. 218) anføres, at Ning herred hørte med til Århusgård hovedlen. Lensregisterets fejlagtige oplysninger gentager Kr. Erslev i Len og Lensmænd I, s. 41.

12) Vedrørende ejendommene på Endelave og i Nørhald og Onsild herreder se note 9.

omtalt ovenfor s. 96 bispegods, som biskop Niels Clausen erhvervede. (i) er utvivlsomt ligeledes bispegods, og husene (d) og (g) er formodentlig opført i tiden mellem 1525–34 og 1544. (e), (f), (h) og (j) endelig kan være lagt til de to len, både da de tilhørte bispen, og da de tilhørte kongen.

Adkomstbreve, som er udstedt til kongen og angår gods, jordebogen 1544 omtaler, har jeg ikke kunnet finde, og af kongebreve, der handler om gods, hvormed Århusgård og Åkær len blev formeret i tiden efter reformationen, er kun et eneste bevaret. Dette brev, der er dateret 9. januar 1542 og trykt i Danske Kancelliregistranter,¹³⁾ indlemmer det lille Stensmark len og 3 gårde i »Bierre« eller »Bierg« (se Suhms Nye Samlinger I, s. 175 f.) i Århusgård len. Stensmarkgodset omtales i jordebogen 1544 s. 83–84 (se nedenfor), hvorimod gårdene i »Bierre« ikke kan identificeres med nogen af jordebogens ejendomme. Måske er »Bierre« fejl for Bjerre herred? Stensmark er et gammelt kongeligt len, der siden 1441 havde været forlenet eller pantsat til medlemmer af slægten Rosenkrantz (Svend Aakjærs noter til udgaven af Kong Valdemars Jordebog, s. 192). Stensmarkgodset er altså det eneste vitterlige krongods, der forekommer i jordebogen 1544.

Århusgård og Åkær lens ladegårde.

Af lensmandens instruks af 27. november 1541 (Danske Kancelliregistranter) fremgår det, at der hørte en ladegård til hver af de to gårde, som havde givet Århusgård og Åkær len navne. Et halvt års tid efter denne instruks' udstedelse formindskede kongen Århusgård ladegårds tilliggende betydeligt ved at overlade borgerne i Århus brugsretten til Vorregårds mark nord for byen og ved at overdrage hospitalet i Århus en eng syd og vest for Århus Mølle¹⁴⁾, borgmester Knud Galthen Munkenes Løkke ved karmeliterklosteret¹⁵⁾ og borgerne i Århus to løkker syd for byen, som

13) »Strismark«, som der står i kopibogens gengivelse af kongens brev, må være skrivefejl for Stensmark, Stensmark el. lign.

14) Engen lå antagelig i Ning herred, hvis krongods ikke således som kongens ejendomme i Hasle herred var overdraget til biskoppen. Den kan altså have været kongens ejendom før 1536 og horte i så fald til Skanderborg len.

15) Løkken havde naturligvis tilhørt klosteret; men i 1531 havde munkene overdraget klosteret til biskop Ove Bille (Frederik I's danske Registranter. s. 292 f.).

havde ligget til bispegården (Danske Kancelliregistranter 30. april og 2. og 3. juni 1542, J. R. Hübertz: Aktstykker vedk. Staden Aarhus I, s. 134 ff.). Uagtet Århusgård blev drevet for kongens regning (ovennævnte instruks for lensmanden), føres ikke anden indavlet sæd til indtægt i Århusgård lens regnskab 1545–46 end noget havre, der blev høstet på Holmstrup mark i Brabrand sogn. Da korn, der blev udspist på Århusgård, ellers altid opføres både som indtægt og som udgift, er det ikke sandsynligt, at ladegårdens avl har omfattet andet korn end havren fra Holmstrup mark. Udsæden derimod bestod både af havre, der blev sået i Holmstrup mark, og af rug, byg og havre, der blev sået i Havreballegårds (det senere Marselisborgs) eller ladegårdens jorder. Endnu i 1544 var Havreballegård åbenbart forlenet til Ove Pedersen (se ovenfor s. 94). Regnskabets oplysninger om avl og udsæd skal derfor snarest fortolkes således, at Havreballegård efter høsten, men før rugsæden 1545 blev gjort til lenets ladegård, og at der i 1544 næppe lå anden agerjord til Århusgård end Holmstrup mark¹⁶). Enge havde Århusgård bl. a. i Holmstrup mark og i det stykke af Vorregårds mark (antagelig Vesterenge og Bilbjerg), som ikke blev overladt til Århus bys borgere (Danske Kancelliregistranter 2. juni 1542). Efter hvad Århusgård lens jordebog 1579(?) oplyser, havde Haraldsmark i Grundfør eller Ødum sogn været brugt til Havreballegård, som på den tid var lenets ladegård. Det er ikke udelukket, at denne mark i 1544 var udyrket jord, som ligeledes lå til Århusgård. Avlen af Åkær ladegård, den anden af de to lens ladegårde, skulle lensmanden ifølge instruksen nyde til sit underhold. For denne gårds tilliggende bliver der gjort rede i afsnittet om det gods, bispestolen erhvervede bl. a. af privatpersoner¹⁷).

16) Såvel Holmstrup mark som Havreballegård havde tidligere tilhørt domkapitlet (S.R.D. VI, s. 458 f., 470, 416 f. og 432 f.).

17) Vedrørende den jordskyld, borgerne i Århus svarede af jord, der måske havde ligget til Århusgård, se note 1. – Jordebogen over bispegodset i Hads herred 1534 afsluttes med et regnskab over smør og ost m. m., »som kømm aff Meldrup Dagegårdt« og Åkær ladegård. Smørret og ostene fra Meldrup Dagegård kan være købt, opkrævet af gårdens fæster el. lign.; men udelukket er det ikke, at bispestolen i middelalderen havde en hovedgård, der hed Dagegård og lå i Meldrup i Vær sogn eller måske i Mellerup i Støvring herred, hvor bispen havde hovedgården Østrup og meget fæstegods. Om Tamdrup Bisgård se note 24.

Tilføjet i korrekturen: I overretssagfører C. J. T. Thomsens papirer, som ligger i

*Den administrative inddeling
af det bispegods, der efter reformationen
udgjorde Århusgård og Åkær len.*

Århusgård og Åkær lens jordebog 1544, der som ovenfor påvist praktisk talt kun beskriver gods, som bispestolen har haft i eje eller i pant, falder i to dele. Den sidste, som har den særlige titel *Jordebog på landgilde til Åkær*, må være en jordebog over dette lens gods. Den første er altså antagelig en jordebog over Århusgård lens gods. Jordebogen over Århusgård lens gods indledes med oplysninger om (a) bispestolens gods i Hasle, Vester Lisbjerg, Framlev, Ning, Hjelslev, Sabro, Galten, Øster Lisbjerg, Sønderhald og Djurs Nørre herreder. Derpå følger beskrivelser (b) af en del af bispens gods på Mols, selvejergodset og kronens fæstegods i Onsild, Støvring og Nørhald herreder, som havde været forlenet eller pantsat til de to sidste katolske biskopper, samt af enkelte andre ejendomme i Ommersyssel bl. a. i Sem i Onsild herred (se ovenfor s. 101) og i Øster Tørslev og Tørring i Gerlev herred. Efter en liste over (c) kirkehavre og kirkelam, der svarede af kirker i Ning, Hjelslev, Framlev, Sabro, Hasle, Vester Lisbjerg, Sønderhald og Øster Lisbjerg herreder, genoptages beskrivelsen af (d) godset på Mols, der fortsættes med oplysninger om Hvitvedgård i Øster Lisbjerg herred og ejendomme i Djurs Sønder herred, Ebeltoft og (e) det gamle kongelige len Stensmark, der siden 1542 var indlemmet i Århusgård len (se ovenfor). Med til dette len hørte, således som en jævnføring med jordebogens summa summarum viser, ikke blot selve Stensmark overdrev, men alle de s. 83–84 beskrevne ejendomme¹⁸). Endelig

Statsbibliotekets håndskriftsamling, har jeg fundet en afskrift af en indberetning om ejendomme, der har været brugt til Århus bispegård, men var frakommet gården (Danske Kancelli, indlæg til registranterne og henlagte sager ca. 1615 (Jørgen Kaas)). Foruden om gårdens humlehave og kålhave samt kornhaven Teglhaven drejer det sig om enge i Holmstrup mark, engen Daugholm, der lå i Terp Kær, Lisbjerg sogn (se Kronens Skøder II, s. 81), og engen Holmkær, der brugtes af en bonde i Terp.

18) Pengene, der svarede af Stensmark-godset, er ikke således som de øvrige afgifter af dette len særskilt specificeret i jordebogens summa summarum, som overhovedet ikke medtager saltafgifter. Det er derfor ikke udelukket, at jordskylden og saltet af Ebeltoft (s. 81–82) ligeledes hørte med til Stensmark len. De i Ebeltoft Købstads Historie (1951), s. 43–45, fremdragne oplysninger tyder dog på, at det før reformationen var biskoppen, der oppebar afgifterne af Ebeltoft.

afsluttes jordebogen med en fortegnelse over (f) bispens gods i Bjerre, Hatting, Nim og Voer herreder. Efter jordebogen over Århusgård lens gods følger jordebogen over godset i Åkær len, der i 1544 stod under samme lensmands bestyrelse. Jordebogen over Åkær lens gods er som omtalt i indledningen ført i pennen af den skriver, der har skrevet afsnittet om ejendommene i Bjerre, Hatting, Nim og Voer herreder i jordebogen over Århusgård lens gods.

Kirkehavren og kirkelammene var utvivlsomt afgifter, som hørte med til bispestolens specielle herlighedsindtægter (se nærmere i det særlige afsnit om disse indtægter). Lister over den slags afgifter plejer at stå sidst i lensjordebøgerne. Da de i jordebogen over Århusgård lens gods står inde i jordebogen, og da gods, som lå i Mols og Djurs Nørre herreder, omtales både før og efter listen, må man formode, at de ejendomme, som i ovenstående oversigt er betegnet med bogstaverne (d), (e) og (f), er lagt til lenet efter affattelsen af den sidste strengt topografisk disponerede redaktion af lenets jordebog.

Af et brev, kongen udstedte 2. juli 1539 (Danske Kancelliregistranter), fremgår det, at en ejendom i Nim herred på den tid regnedes med til Åkær len, og fortegnelsen på indtægterne af lenene i Nørrejylland 1541–42 sammenholdt med jordebogen 1544 tyder på, at godset i Voer, Nim, Hatting og Bjerre herreder stadig hørte med til dette len. Nogle af Åkær lens jordebøger fra tiden efter 1570 medtager ligeledes det tidligere bispegods i de fire herreder, og i 1591 og 1611, da brevene på Åkær blev registreret (*Æ.D.A.* II, s. 115 ff.), bestod gårdens arkiv (hovedsagelig) af adkomstbreve på bispestolens ejendomme såvel i Hads som i disse herreder. Det har således kun været i en kort periode omkring år 1544, at bispegodset i Voer, Nim, Hatting og Bjerre herreder (f) var en del af Århusgård len.

Da s. 121–197 i jordebogen 1544, uagtet de er skrevet med samme hånd som s. 85–115, er skilt fra disse ved 5 ubeskrevne sider og har den særlige titel *Jordebog på landgilde til Åkær*, regnes der ovenfor med, at kun det jordegods, som jordebogen beskriver s. 121–197, hørte med til Åkær len i 1544. Som omtalt i det følgende er der noget, der taler for, at bispegodset i Voer,

Hatting, Nim og Bjerre herreder engang har udgjort et særskilt len, som senere blev lagt sammen med Åkær len. Den mulighed foreligger altså, at jordegodset i de fire herreder ved sammenlægningen blev beskrevet uden speciel overskrift i et læg, der blev indhæftet i Åkær lens jordebog. Den skriver, der fik til opgave at indføre Åkær lens jordebog i jordebogen 1544, kunne i så fald let komme til at lade indholdet af det indhæftede læg følge umiddelbart efter Århusgård lens jordebog og først anbringe titlen Jordebog på landgilde til Åkær foran beskrivelsen af godset i Hads herred. Hvis sidstnævnte fortolkning er den rigtige, har godset i Voer, Hatting, Nim og Bjerre herreder aldrig hørt med til Århusgård len.

Foruden det tidligere Stensmark len (e) og ejendommene i Voer, Hatting, Nim og Bjerre herreder, der muligvis bør betragtes som en part af Åkær len, hører Hvitvedgård samt en del ejendomme på Mols og i Djurs Sønder herred (d) til det gods, der efter jordebogens disposition at dømme først sent blev en part af Århusgård len. Fra 1541 til 1548 var Peder Ebbesen Galt ikke blot forlenet med Århusgård og Åkær len, men også med Isgård len (Danske Kancelliregistranter 29. juni 1539 og 27. november 1541), og i det register på danske len 1544–47, der er trykt i Danske Magasin 4. rk. IV, omtales det, at en del af Isgård lens gods var solgt, medens resten var indlemmet i Århusgård len (anførte sted s. 218). Man må derfor regne med, at i alt fald nogle af de ejendomme på Mols og i Djurs Sønder herred, som jordebogen anfører efter listen over kirkehavre og kirkelam, har hørt med til Isgård len. Af fortegnelsen på indtægterne af lenene i Nørrejylland 1541–42 fremgår det, at indkomsterne af Isgård len androg 313½ ørtug korn, 7 tdr. smør, 81 svin, 112 får og lam, 63 gæs, 218 høns, 20 mark 11½ skilling foruden honning, gæsteri og lysegarn. Den del af lenet, der blev solgt i 1544, købte Anders Christensen Sandberg til Kvelstrup, hvis skøde er gået tabt og hverken kendes fra koncepter eller kopier. Registeret på stiftsgods i Jylland, som kongen solgte i 1544, oplyser imidlertid, at den samlede landgilde af den afhændede og ikke senere tilbagetagne del af Isgård len beløb sig til 119 ørtug korn, 4 tøn-der 1½ fjerding smør, 2 bolgalte og 27 skovsvin, 52 får og lam.

26 gæs, 102 høns og 7 mark $12\frac{2}{3}$ skilling, når de særligt opgivne afgifter af hovedgården (1 læst korn, 1 td. smør) ikke lægges til landgildesummerne. Differencen mellem indtægterne 1541–42 og landgilden af det frasolgte gods bliver altså $194\frac{1}{2}$ ørtug korn, 2 tønder $2\frac{1}{2}$ fjerding smør, 52 svin, 60 får og lam, 37 gæs, 116 høns, 12 mark $14\frac{5}{6}$ skilling. Da fæsterne af ejendommene (d), altså Hvitvedgård og Århusgård lens gods på Mols og i Djurs Sønder herred, som jordebogen omtaler efter listerne over kirkelam og kirkehavre, tilsammen betalte $188\frac{1}{2}$ ørtug korn, 3 tdr. $2\frac{3}{4}$ fjerding smør, 52 svin, 60 får og lam, 38 gæs, 116 høns og 10 mark $3\frac{1}{3}$ skilling, når jordskylden af Ebeltoft ikke medregnes, kan der næppe være tvivl om, at disse ejendomme i det store og hele er identiske med den del af Isgård lens gods, som kongen ikke afhændede i 1544. Medens differencen mellem indtægterne 1541–42 og landgilden af det frasolgte gods er 6 ørtug korn større end landgilden af ejendommene (d), er den $1\frac{1}{16}$ tønde smør mindre. Det er således meget muligt, at forskellen på indtægtsdifferencen og landgilden af ejendommene (d) skyldes, at en del af nogle af gårdenes kornlandgilde er afløst med smør. Som omtalt i indledningen kan man i øvrigt ikke uden videre identificere lenenes indtægter med deres landgildeindkomster. Der er ikke bevaret adkomstbreve på gods på Mols eller i Djurs Sønder herred, som kongen eventuelt erhvervede eller afstod i tiden 1540–44.

Resten af det gods, der havde tilhørt bispestolen, og som omtales på de 115 første sider af jordebogen 1544, d. v. s. alt godset i Hjelmslev, Ning, Hasle, Framlev, Sabro, Vester Lisbjerg, Øster Lisbjerg, Galten, Sønderhald, Djurs Nørre, Støvring, Nørhald, Onsild og Gerlev herreder og en del af godset på Mols, udgjorde formodentlig Århusgård len i 1536. Ejendommene på Mols, d. v. s. nogle gårde og huse på Helgenæs og Skårupgård i Feldballe sogn, hører naturligt sammen med godset i Isgård len, og ejendommene i Støvring, Nørhald, Onsild og Gerlev herreder hører naturligt sammen med det bispegods, lensmanden på Østrup bestyrede. Når disse ejendomme udgjorde en del af Århusgård len, skyldes det antagelig, at biskoppen erhvervede dem sent og på en tid, da ny-erhvervet jordegods blev indlemmet i bispedømmets fadeburslen. Om en del af ejendommene ved vi da også, at de ikke hørte med

til bispestolens ældste besiddelser. Borup på Helgenæs var således kannikebordets enemærke ca. 1315 (S.R.D. VI, s. 400 og 425), og selvejergårdene og kronens fæstegods i Støvring, Nørhald og Onsild herreder blev først i 1517 pantsat til biskop Niels Clausen (Kr. Erslev: Len og Lensmænd I, s. 41).

Foruden af bispestolens ejendomme i Voer, Nim, Bjerre og Hatting herreder, som muligvis blev overført til Århusgård len, bestod Åkær len i 1536 antagelig af alt bispestolens pantegods og ejendomsgods i Hads herred og på Endelave, d. v. s. det gods, der er beskrevet i jordebogen s. 121–196. En del af godset i Hads herred anføres i jordebogen under overskriften »Register paa Fyßj godtz wdj Hatz herritt« (s. 183). Rigsarkivar Svend Aakjær, der har haft ordet Fyßj forelagt til tolkning, oplyser elskværdigst, at det kan være skrivefejl for fysici, og at Fyßj godtz kan betegne det gods, der var udlagt til underhold for en fysicus. Da vi ved, at Christian III oprettede embeder som stiftsfysici i Ribe, Viborg, Odense og Bergen (V. Ingerslev: Danmarks Læger og Lægevæsen I, s. 105 f.), forekommer det højst sandsynligt, at han har tillagt en fysicus i Århus stift løn af det tidligere bispegods. I så fald skulle man dog have ventet, at dette gods i lighed med andet bortforlenet gods ikke var omtalt i jordebogen 1544. Helt tør man derfor ikke se bort fra den mulighed, at Fyßj er skrivefejl ikke for en embedsbetegnelse, men for et stednavn. Til Fyßj gods hørte bl. a. 18 gårde og en kirkejord i Fensten by, hvis navn skrives Phynsten i Valdemars Jordebog (Svend Aakjærs udg. s. 6), Fiensteen i jordebogen 1544 og Fynsteen eller Finsteen i Ældste danske Arkivregistratur I, s. 223, 272 og 273. Da ß ligner st-ligaturen meget, og da n ofte gengives ved en mere eller mindre tydelig streg, er det ikke udelukket, at Fyßj er skrivefejl for Fynstien el. lign, og at Fyßj godtz betyder det gods, der lå under en hovedgård i Fensten. I Fensten har der virkelig ligget en stor gård, som vistnok kaldtes både Lin(de)gård og Hovgård (Trap: Danmark⁴ VII, s. 269). I det mindste en del af denne gård synes ganske vist at have tilhørt Ring kloster; men en part af gården har antagelig været i bispens eje (se nedenfor s. 127 og Herreklostrenes godshistorie, s. 94 og 103, note 21). I 1544 var bispestolens 18 gårde i Fensten lige store; men fæsteren af den gård, der næv-

nes først i jordebogen, hed Peder Hovgaard og kan udmærket have navn efter hovedparcellen af hovgården i Fensten, som han havde i fæste. Hvad enten Fyßj er fejl for fysici eller for Fynstien, har Fyßj gods åbenbart før reformationen udgjort et selvstændigt len. Det i 1534 affattede register over bispens gods i Hads herred, der hørte under Åkær, omfatter nemlig ingen af de gårde, som i 1544 hørte med til dette gods. Den omstændighed, at registeret heller ikke medtager Åkær lens gods i Voer, Nim, Hatting og Bjerre herreder, tyder på, at biskoppens ejendomme i de fire herreder ligeledes var et særligt len i tiden før reformationen. Hvis der har eksisteret et len, som bestod af godset i disse herreder, har lensmanden antagelig boet på Tamdrup Bisgård, der synes at være en af bispestolens gamle hovedgårde (se note 24).

Sammenfatter man resultaterne af ovenstående analyse af indholdet af jordebogen 1544, kan man fastslå, at nyerhvervet gods på Mols og i Ommersyssel allerede i middelalderen blev lagt ind under Århusgårds oppebørselsdistrikt, uagtet det lå langt fra Århus. Efter 1536 fik Åkær og Isgård len fælles lensmand med Århusgård len, ligesom en part af Isgård, muligvis også af Åkær lens jordegods blev direkte indlemmet i Århusgård len. Forøgelserne af Århusgårds oppebørselsdistrikt har en parallel i udvidelsen af Åkær len med det såkaldte »Fyßj« gods og muligvis med bispestolens besiddelser i Voer, Nim, Hatting og Bjerre herreder. De synes således at være et resultat af en almindelig udvikling hen imod større administrative enheder. Hvis denne tendens til sammenlægning af lenene er ældre, end vore kilder tillader os at konstatere, kan der udmærket have været en tid, da Århusbispens gods bestod af et par større fadeburs- eller regnskabslen og en række smålen, ganske som tilfældet var med flere andre stifters bispegods endnu på reformationstiden (se Kr. Erslev: Konge og Lensmand, s. 100 og XXXIV ff.).

Bortset fra pantegodset og enkelte andre ejendomme i Onsild, Nørhald, Gerlev og Støvring herreder nord for Randers fjord, lå det bispegods, som efter reformationen hørte til Århusgård, Åkær og Isgård len, i det område, der begrænses af Kattegat, Ribe stift, Gudenåen og Randers fjord. Af herrederne i dette område er Gern, Hovlbjerg og Rovsø herreder de eneste, i hvilke intet af

de tre len havde ejendomme. Bispegodset i Gern og Hovlberg herreder hørte sammen med godset i Tyrsting, Vrads, Hids og Lysgård herreder til Silkeborg len, og bispegodset i Røvsø herred udgjorde tillige med nogle ejendomme i Gerlev herred Holbækgård len. Endelig lå bispernes gamle fæstegods i Ommersyssel under lensmanden på Østrup.

Siden den regulering af selvejernes herlighedsafgifter, der fandt sted i Valdemar Atterdags regeringstid, var en del af deres naturaliepræstationer lignet ikke på de enkelte gårde, men på lægd bestående af flere ejendomme. Denne inddeling i lægd har sat sig et ejendommeligt spor i jordebogen 1544. I det afsnit, der behandler selvejergodset i Onsild herred (s. 48 ff.), forekommer det nemlig flere gange, at navnet på en og samme landsby indgår i to eller flere overskrifter. En sammenligning med Claus Gjordsens register 1525 viser, at overskrifterne i dette afsnit er navnene på de byer, i hvilke hovedmændene for de forskellige afgiftslægd boede. Boede der to lægds mænd i samme by, kom dens navn derfor til at figurere i to overskrifter. Når overskrifterne er navnene på lægds mændenes hjembyer, siger det i øvrigt sig selv, at man ikke tør regne med, at alle selvejere, der er opført under et bestemt bynavn som overskrift, virkelig boede i den pågældende by.¹⁹⁾

Ekskurs: Herreds- og sogneinddelingen i jordebogen 1544.

I tiden efter 1544 blev grænserne mellem flere af Århusegnens herreder lagt om. Disse ændringer af herredsgrænserne har haft til følge, at Tåstrup og Amdrup (jordebogen s. 16 f.) i vore dage ikke ligger i Vester Lisbjerg, men i Galten herred (se Henrik Larsen i Jyske Samlinger 5. rk. II, s. 94), at Dagstrup (s. 41) ikke ligger i Sønderhald, men i Øster Lisbjerg herred, at Skårupgård (s. 45) ikke ligger i Mols, men i Djurs Sønder herred (Henrik Larsen anførte sted, s. 88), og at True og Ilshøj (s. 62 f.) ikke ligger i Nørhald, men henholdsvis i Onsild og i Gerlev herred (Henrik Larsen anførte sted, s. 93). Når Gråmølle (s. 7) i vore dage ikke ligger i Hasle, men i Vester Lisbjerg herred, skyldes det derimod næppe, at herredsgrænsen er lagt om, men at møllens bygninger er flyttet fra den søndre til den nordre bred af Egå å. Hel-

19) I angivelserne af lægds mændenes hjemsted modsvares navnet Hov i Claus Gjordsens register 1525 i 5 tilfælde af navnene Sønder og Nørre Onsild i jordebogen 1544.

ler ikke den omstændighed, at Tyrsted sogn (s. 92) opføres under Bjerre, ikke under Hatting herred i jordebogen 1544, tør man tage som bevis for, at grænsen mellem de to herreder er blevet ændret siden 1544. Som det fremgår af jordebogen over Niels Clausens pantegods og af Claus Gjordsens register, hørte den første af de tre ejendomme i dette sogn nemlig til det gods, kongen havde pantsat til biskop Niels Clausen, medens de to andre antagelig var en part af det ligeledes nyerhvervede købegods af Johan Bjørns. Ved indførelsen i lenets jordebog blev alle tre ejendomme anbragt under Bjerre herred, hvor resten af Johan Bjørns gods lå.

Da jordebogen 1544 ikke plejer at anføre navnene på de sogne, i hvilke lenenes ejendomme lå, giver den som regel ingen oplysninger om sognegrænser, der forløb anderledes i 1544 end i vore dage. Af den del af jordebogen, der behandler Åkær lens jordegods, fremgår det dog, at Husby øde mark (s. 162) i 1544 henregnedes til Halling, ikke til Gosmer sogn, og at Ulv (s. 126), Oldrup (s. 123) og Tvenstrup (s. 124) sogne i Hads herred samt Sejet sogn (s. 88) i Bjerre herred ikke var nedlagt på den tid. Kirkerne i andre sogne, som nu er nedlagt, omtales i listen over kirkelam og kirkehavre. Se nærmere nedenfor.

Krongods, som kom i bispestolens besiddelse.

Herlighedsretten til de jordegne ejendomme tilhørte fra første færd kongen. Når man skal bestemme det krongods, bisperne havde erhvervet, bør man derfor begynde med selvejernes gårde. I 1544 bestod Århusgård og Åkær lens selvejergods af de jordegne gårde i Onsild, Nørhald, Støvring, Vester Lisbjerg, Hasle og Hads herreder samt af en del af de jordegne ejendomme i Hatting og antagelig også i Voer herred (se note 10). Hvornår bisperne fik herlighedsretten til selvejergodset i Vester Lisbjerg og Hasle og i dele af Hads, Hatting og Voer herreder, ved vi ikke, men allerede i 1298 omtales flere skiben, som tilhørte bispen i Århus (Dipl. Dan. 2. rk. 7. januar 1298), og i 1359 kunne han disponere over ledingspengene af Hasle herred (S.R.D. VI, s. 465 f.). Krongodset i Støvring, Nørhald og Onsild herreder blev pantsat til biskop Niels Clausen i 1517 (Kr. Erslev: Len og Lensmænd I, s. 41), og den del af krongodset i Hads herred, som kongen havde beholdt, pantsatte kong Hans til samme biskop (Frederik I's danske Registeranter 19. juni 1523).

Vester Lisbjerg herred er opstået på den måde, at kongen overlod bispestolen sine afgifter af det skiben, der bestod af den vestlige del af det store Lisbjerg herred, som samtidig hermed eller senere fik sit særlige magting og derefter udviklede sig til en selvstændig retskreds (Svend Aakjær i kommentaren til Kong Valdemars Jordebog, s. 50)²⁰). Det ligger nær at formode, at fordelingen af de jordegne ejendomme i Hads og Hatting herreder på kongen og bispen ligeledes er foregået efter geografiske skillelinier, måske på grundlag af en gammel deling af disse herreder i to skiben. I registraturen over brevene på Åkær 1611 deles nogle af adkomstbrevene på gods i Hads herred i breve, som angår ejendomme uden bækken, og i breve, som angår ejendomme inden bækken (Æ.D.A. II, s. 142 og 145). Da denne inddeling af herredet i området uden og området inden bækken, d.v.s. området vest og området øst for den dal, der gennemstrømmes af Åkær å (Ladegårdsåen), Bilsbæk, Rævså og Odder å, kendes fra et brev fra 1445 eller 1430 (Æ.D.A. II, s. 122, B 45b)²¹) og fra mange yngre kilder (se Østjydske Hjemstavn 1948, s. 52), må det på forhånd betragtes som sandsynligt, at den også dannede grundlaget for selvejergodsets fordeling på kongen og bispestolen. Af jordebogen ca. 1525 over det krongods i Hads herred, som biskop Niels Clausen havde i pant, fremgår det, at de jordegne ejendom-

20) Mogens Lebech antager, at Vester Lisbjerg og Hasle herreder i slutningen af middelalderen udgjorde én retskreds (Jyske Samlinger 5. rk. II, s. 288).

21) Regnar Knudsen, der i Østjydske Hjemstavn 1945, 1948 og 1957 har skrevet tre artikler om Åkærdalens borge, kender ikke udtrykket Hads herred inden bækken. Han antager derfor, at inden Bilsbæk, som der står i brevet 1445, betyder i Bilsbæk (Østjydske Hjemstavn 1948, s. 16 og 19, jævnl. 1957, s. 112). Når Regnar Knudsen kan misforstå dette udtryk, må en middelalderlig skriver, der næppe var stedkendt, kunne gøre sig skyldig i samme fejl. Gods i Ørting sogn i Bilsbæk, som der står i et brev fra 1433 (Repertorium 1. rk. III, s. 443), kan altså være forkert for gods i Ørting sogn inden Bilsbæk. Forholder det sig således, er der imidlertid intet, som taler for, at der har eksisteret en middelalderlig gård, der hed Bilsbæk. I Østjydske Hjemstavn 1945, s. 9, gør Regnar Knudsen gældende, at det voldsted, han identificerer med resterne af det formodede Bilsbæk, ligger i Falling sogn, medens han i Østjydske Hjemstavn 1957, s. 112, hævder, at det ligger i Ørting sogn. På det pågældende sted skærer de to sogne sig således ind i hinanden, at man ikke kan afgøre, hvorledes sognegrænsen har gået oprindeligt; men ligger voldstedet i Falling sogn, er det snarest et levn af hovedgården Søttrup, som ifølge et brev fra 1432 (Æ.D.A. II, s. 119) lå i Falling sogn. I alt fald har Regnar Knudsen næppe ret, når han antager, at hovedgården Søttrup og landsbyen Sødrup i Hundslund (oprindeligt Oldrup) sogn er samme lokalitet (Østjydske Hjemstavn 1957, s. 112).

me, til hvilke kongen havde beholdt herlighedsretten, lå i de nuværende Saksild, Bjerager, Nølev og Randlev sogne inden bækken samt i Hvilsted og Odder sogne uden bækken. Efter hvad jordebogen 1534 over bispegodset i samme herred oplyser, lå de jordegne ejendomme, til hvilke bispen havde fået herlighedsretten før pantsættelsen, i de nuværende Hvilsted, Odder, Torrild og Hundslund sogne uden bækken og i Falling sogn inden bækken. I Odder sogn lå bispens selvejergods i Balle og Snærild i det nordvestligste hjørne af sognet, og den omstændighed, at bispen før krongodsets pantsættelse til Niels Clausen åbenbart havde herlighedsretten til Kane (Æ.D.A. II, s. 154, B 365 og 371, se nærmere nedenfor s. 126 f.), som i 1525 tilhørte kongen, tyder på, at kongens tre gårde i Hvilsted sogn tidligere har ligget under bispestolen.²²) Er dette tilfældet har der været en geografisk grænse mellem kongens og bispens selvejergods. Den forløb nærmest i retning nord-syd; men den faldt ikke sammen med de vandløb, man sammenfattede under betegnelsen bækken. I 1525 havde kongen herlighedsretten til 47 ejendomme i Hads herred, af hvilke der svarede leding og stud, til 1 ejendom, af hvilken der svarede leding, men ikke stud, og til 2 tofter, af hvilke der svarede 1 grot, som kan være leding. I 1534 havde bispestolen ligeledes herlighedsretten til 47 ejendomme, af hvilke der svarede leding og stud, til 1 ejendom, af hvilken der kun svarede leding, og til 2 tofter, af hvilke der svarede 1 grot. Det må altså formodes, at bækken ikke kom til at danne skel mellem kongens og bispens selvejergods, fordi delingen først og fremmest skulle foretages således, at kongen og bispen fik herlighedsretten til lige mange ejendomme. Hertil kommer antagelig, at bispen har ønsket at have herlighedsretten til alle selvejer gårde i Falling sogn, det sogn, i hvilket hans hovedgård Åkær lå.

Ca. 1525 lå de jordegne ejendomme i Hatting herred, til hvilke kongen havde herlighedsretten, i Korning, Hatting, Torsted, Tyrsted, Ølsted, Stenderup og Engum sogne (Claus Gjordsens regi-

22) Udstedelsesåret for brevene Æ.D.A. II, s. 144, B 270, opgives ikke. De kan således godt være yngre end pantsættelsen af krongodset og kan altså dreje sig om herlighedsrettigheder, bispen havde i pant, men som tilhørte kongen.

ster). De jordegne ejendomme, til hvilke bispen havde herlighedsretten, lå derimod i Daugård, Hedensted, Store Dalby, Løsning, Urlev, Ølsted og Stenderup sogne (jordebogen 1544). Kongens selvejergods i Stenderup sogn lå i Lystrup i den nordligste spids af sognet, og antager man, at bispens to gårde i Ølsted sogn lå i den sydlige del af sognet, er kongens ejendomme i Engum sogn de eneste, der lå syd for et øst-vest gående skel mellem kongens og bispens selvejergods i dette herred. I Hatting herred havde biskoppen herlighedsretten til 50 ejendomme, af hvilke der svaredes leding og stud, 1 af hvilken der svaredes honning, samt et »bol«, af hvilket der svaredes 1 skilling grot. Kongen havde herlighedsretten til 20 ejendomme, af hvilke der svaredes leding og som regel også kongestud, samt 3, af hvilke der svaredes henholdsvis $\frac{1}{2}$ tønde smør, 1 ørtug byg og 1 ørtug havre. 4 af de 20 ejendomme lå i Engum sogn. Et simpelt forhold mellem antallet af de ejendomme, der hørte til bispens og kongens selvejergods, har der altså ikke været.

Det gods, de sidste katolske biskopper havde i pant eller forlening, omfattede ikke blot herlighedsretten til de jordegne ejendomme, men også kronens fæstegårde i de forskellige herreder. Man må også regne med den mulighed, at det samme har været tilfældet med det krongods, bispestolen fra gammel tid besad i Hads herred samt i Hasle og Vester Lisbjerg herreder. Praktisk talt alt det fæstegods, kongen ejede i Hads herred i 1525, lå nemlig øst for grænsen mellem hans og bispens selvejergods,²³⁾ og fæstegårde, som tilhørte kongen og lå i Hasle og Vester Lisbjerg herreder, kendes ikke. Nævnes må det også, at Århusgård lens ejendomme i Hasle herred i jordebogen 1544 er delt i selvejer- og fæstegods. Nogle af de ejendomme, der opføres mellem de jordegne, var imidlertid efter deres afgifter at dømme fæstet bort. Denne inkonsekvens finder en forklaring, hvis man antager, at de pågældende gårde var kongens fæstegårde, som var overladt bispestolen

23) I Hatting herred havde kongen i 1525 kun to fæstegårde. De lå i Eriknauer i Hatting sogn, altså ligesom kongens selvejergods i den nordlige del af herredet. Også den gård i Dallerup, som kongen havde pantsat til biskop Niels Clausen, lå i den nordlige del af herredet.

samtidig med selvejergodset (se nærmere Aarhus Stifts Aarbøger 1950, s. 23 ff.). Den kan imidlertid også skyldes, at disse gårde var tidligere selvejergårde, der længe efter at bispen eller kronen havde erhvervet bondeejet beholdt deres gamle pladser i jordebøgerne.

Til det fæstegods i Hads herred, kongen kan have overdraget bispestolen sammen med en del af selvejergodset, hører samtlige gårde på Alrø, som tilhørte biskoppen lige til reformationen. Denne ø omtales nemlig i ølisten i Kong Valdemars jordebog (Svend Aakjærs udgave s. 30), hvilket må tages som et bevis på, at den var en gammel kongelig besiddelse, på hvilken i alt fald jagtretten tilkom kongen endnu på Valdemar Sejrs tid (Svend Aakjær i indledningen til udgaven af jordebogen, s. 21, 156 og 246, og Johs. Steenstrup: Studier over Kong Valdemars Jordebog, s. 390–405). Udelukket er det naturligvis ikke, at kongen har overdraget øen til trediemand, som igen har afhændet den til biskoppen. I så fald forekommer det imidlertid besynderligt, at arkivet på Åkær, i hvilket der lå adkomstbreve på så godt som alle ejendomme i Hads herred, som biskoppen havde erhvervet fra private, ikke indeholder noget brev på gods på Alrø.

Øen Hjarnø, på hvilken bispestolen ejede 8 gårde, nævnes ligeledes i ølisten i Kong Valdemars jordebog, men ikke i noget af bispernes adkomstbreve. Det er således meget muligt, at det også var kongen, der afstod godset på Hjarnø til biskoppen. Med disse kongens formodede overdragelser af småøer til bispestolen kan jævnføres det mageskifte, Valdemar Sejr i 1216 sluttede med Århus domkirkes bygningsfond, og hvorved han afhændede Tunø til kirken (se Dipl. Dan. 1. rk. V, nr. 95).

Også i tiden før eller i tiden mellem afhændelsen af en part af selvejergodset og pantsættelsen af det resterende krongods afstod kongen enkelte ejendomme i Hads herred til bispestolen. Af registreringerne over arkivet på Åkær fremgår det således, at Erik af Pommern i 1400 pantsatte gods i »Vldrup«, Randlev og Halling, på hvilket Valdemar Atterdag åbenbart havde givet bispestolen (pante)brev i 1357 eller 1367, (Æ.D.A. II, s. 124 f., B 63 og 69, og s. 147, B 307, se nedenfor s. 120). Valdemar Atterdags brev fra 1365 eller 1360 (Æ.D.A. II, s. 147, B 299) og Erik af Pommerns

brev fra 1400 (Æ.D.A. II, s. 153, B 361) kan på samme måde angå overdragelser henholdsvis af gods i Gylling og Astrup eller Ålstrup (se nedenfor s. 122) og af en gård, som ikke er nærmere stedfæstet; men de kan også være breve, der blot stadfæster andre adkomstbreve på det pågældende gods.

Samtidig med godset i Hads herred pantsatte kongen øen Endelave og en gård i Dallerup i Tyrsted sogn (jordebogen s. 92) til biskoppen. Ud over denne ø og denne gård samt de i de foregående afsnit omtalte ejendomme er det vanskeligt at udpege fæstegårde, som har tilhørt kronen, før de kom i bispestolens besiddelse. Efter al sandsynlighed er dette dog tilfældet med største parten af biskoppens 27 ejendomme i Tamdrup sogn. I bispens adkomstbreve på hans gods i Nim herred, som kendes fra den ældste Åkærregistratur og fra Stjernholmregistraturerne, omtales nemlig kun erhvervelsen af 6 gårde og nogle ubebyggede jorder i dette sogn. Da nabobyen Nim var et kongeleiv (Kong Valdemars jordebog, Svend Aakjærs udgave, s. 26, noterne, s. 193), da Tamdrup kirkes altertavle, hvis billeder skildrer begivenhederne i forbindelse med Harald Blåtands dåb, antagelig var skænket kirken af en fyrstelig person (Poul Nørlund: *Gyldne Altre*, s. 173 ff.), og da bispens ældste større besiddelser ofte var tidligere krongods, må man i det mindste regne med den mulighed, at det var kongen, der overdrog bispestolen hovedparten af dens gods i Tamdrup sogn.²⁴⁾

24) I to artikler i Østjydske Hjemstavn 1954, s. 61 ff. og s. 136 ff., gør R. Volf sig til talsmand for den opfattelse, at den meget store kirke i Tamdrup var en mindkirke, som er bygget til ære for Harald Blåtand, hvis omvendelse og dåb som ovenfor omtalt er motiv for nogle af reliefferne på kirkens gyldne alter. Haralds kristne bedrift var imidlertid ikke den, der er afbildet på alteret, hans omvendelse og dåb, men den, han selv roser sig af på Jellingestenen, at han gjorde danerne kristne. Den, der havde ære af Haralds dåb, var Poppo, som bar det glødende jern og derved overbeviste kongen om Kristi magt. Det er med andre ord et spørgsmål, om ikke alteret snarest bør betragtes som et vidnesbyrd om, at Poppo blev anset for en hellig mand, hvis undergerning var værdig til at afbildes på et alter. Når Tamdrup kirke er så stor, kunne det skyldes, at det en tid var meningen, at Tamdrup skulle være det ved midten af det 11. århundrede genoprettede stifts bispesæde. Jævnfør hermed, at domkirkerne i Slesvig, Viborg og Vestervig ligesom kirken i Tamdrup lå i den sydligste udkant af de pågældende stifter, altså så nær udgangspunktet for missionsvirksomheden som muligt. Et af Århusbispen udstedt vidisse (Ribe Oldemoder, Oluf Nielsens udgave, s. 17 f.) er dateret Thomæthorp 1279. Hvis Thomæthorp, således som Oluf Nielsen antager, er identisk med Tamdrup, havde biskoppen altså i

Efter at den af skipper Klement ledede bondeopstand i Jylland var slået ned, blev de oprørske bønder straffet med bøder og med konfiskation af de selvejeres gårde, som ikke kunne bevise, at de ikke havde deltaget i oprøret. Af de herreder, i hvilke Århusgård og Åkær lens selvejergårde lå, hørte Onsild, Nørhald, Støvring og Gerlev herreder i Ommersyssel til de oprørske (se Thomas B. Bang i Historisk Tidsskrift 8. rk. VI, s. 168). En sammenligning mellem jordebogen 1544 og Claus Gjordsens register ca. 1525 viser imidlertid, at ingen af de pågældende ejendommers afgifter var gjort væsentligt større. Endnu godt ni år efter, at oprøret var kuet, var de altså ikke, som man kaldte det, indskrevet i jordebogen som fæstegods (se Thomas B. Bang anførte sted, s. 174 ff., jævnf. Svend Aakjær i Historisk Tidsskrift 9. rk. II, s. 27 ff.).

*Gods, som bispestolen havde erhvervet af gejstlige embeder
og institutioner og af privatpersoner.*

Af bispestolens adkomstbreve på gods, som i 1544 hørte med til Århusgård len, og som ikke lå i Voer, Nim, Hatting og Bjerre herreder, er nedennævnte de eneste fra tiden før 1513 (1516), der hører til de bevarede rester af bispearkivet eller kendes fra registeraturer over dette arkiv (se Repertoriets arkivoversigter 1. rk. IV, s. 44, og 2. rk. VIII, s. 56–58, Æ.D.A. II, s. 3–49, 62–91 og 117–166, det topografiske register): Et pantebrev fra 1444 på 1 gård i True i Hasle herred og et skøde fra 1448 utvivlsomt på samme gård (Æ.D.A. II, s. 138, B 207, og s. 136, B 177), et skøde af 3. november 1473 på 1 gård i Søby i Albøge sogn, Djurs Sønder herred, af hvilken der svaredes 7 ørtug korn og 1 skilling grot (Repertoriet), et pantebrev fra tiden 1482–1501 på 1 gård i Fjellerup i Djurs Nørre herred (Repertoriet nr. 13076 (udateret)), en lavhævd af 27. januar 1500 på Skovgårde i Ebeltoft landsogn (Repertoriet) og et »skiftebrev« fra 1515, som stadfæster et forlig

1279 en hovedgård af dette navn, som lå i Tamdrup sogn og er den bebyggelse, efter hvilken sognet er opkaldt. Der kan ikke være tvivl om, at det er den gård, der i jordebogen 1544 (s. 105) og i vore dage hedder Bisgård. Ovenfor s. 109 er den mulighed antydnet, at bispegodset i Voer, Nim, Bjerre og Hatting herreder har udgjort et særligt len eller administrationsdistrikt. Hovedgården i et sådant distrikt har antagelig været Tamdrup Bisgård.

angående 1 gård i Skårup i Feldballe sogn på Mols (nu Djurs Sønder herred) (*Æ.D.A.* II, s. 124, B 61).²⁵⁾

Foruden ved ovennævnte breve er bispestolens ret til nogle af dens ejendomme i anførte del af Århusgård len utvivlsomt dokumenteret ved adkomstbreve, som biskoppen erhvervede i tiden efter 1513, eller omtalt i mageskiftebreve og genbreve, som bisperne havde udstedt, og som lå i andre personers, embeders eller institutioners arkiver. Da der ikke bliver noget rimeligt forhold mellem arbejdet og de eventuelle resultater, er der ikke gjort noget forsøg på at opspore disse breve i arkiver og udgaver.

Bispestolens breve, som angik godset i Hads, Voer, Nim, Hatting og Bjerre herreder, lå oprindeligt på Åkær; men da ejendommene i Nim, Hatting og Bjerre herreder blev overført til Bygholm len, blev hovedparten af de breve, der handler om godset i disse herreder, overflyttet til Bygholm og senere til lensmandens nye residens Stjernholm. Brevene på Åkær blev registreret i 1591 og i 1611, og brevene på Stjernholm blev registreret fem gange i tiden 1624–27. Af disse registreringer, som er udgivet i *Æ.D.A.* II, s. 113–166, og V, s. 103–122, medtager registraturen 1591 alle det oprindelige arkivs breve, hvorimod størsteparten af de breve, der blev flyttet til Bygholm ikke er registreret i den yngste Åkærregistratur, men til gengæld i Stjernholmregistraturerne. Vedrørende de forskellige registreringer se i øvrigt indledningerne til udgaverne og Repertoriets arkivoversigt 2. rk. VIII, s. 56 f. Referaterne af brevene i de to Åkærregistraturer stemmer som regel ordret overens med hinanden. Registraturernes udgiver formoder derfor, at den yngste registratur er skrevet af efter den ældste. Da referaternes rækkefølge til dels er meget forskellig, forholder det sig imidlertid snarere således, at begge registreringer frasat enkelte rettelse og tilføjelser fra selve brevene er skrevet af efter nogle kortfattede indholdsangivelser, der har stået på bagsiderne eller andetsteds på

25) Skødet *Æ.D.A.* II, s. 64, P 18, var udstedt til biskoppen, men på kongens vegne, brevene *Æ.D.A.* II, s. 75, R 60, og s. 118, B 10, omtaler ejendomme i Djurs Nørre og Hjelmslev herreder, som bispens afstod, brevet Repertoriet nr. 12723 (udateret) drejer sig om et pant, bispens senere overdrog til et af domkirkens altre (se brevet 20. februar 1505), og brevene Repertoriet 2. marts 1486, 5. november 1495, 30. juli 1503 og nr. 12869–70 (udateret) samt *Æ.D.A.* II, s. 25, F 39, s. 45, L 7, s. 62, P 3, s. 64, P 17, s. 78, S 12, og s. 85, T 7, angår ejendomme som lå i herreder, men ikke i byer, i hvilke Århusgård len havde gods i 1544.

brevene (jævnf. Herreklostrenes godshistorie, s. 26–29). De har med andre ord fælles kilder, således at den ene ikke på forhånd kan tillægges større værdi end den anden.²⁶⁾

Så godt som alle breve, der i 1591 lå i arkivet på Åkær, er registreret to gange, således at man ved at jævnføre regesterne til de samme breve med hinanden kan få et indtryk af deres pålidelighed. En sådan jævnføring er foretaget af udgiverne af de forskellige registraturer, der i noter til udgaverne anfører alle væsentlige afvigelser mellem regesterne til de samme breve. Disse noter viser, at den ene af de to gengivelser af indholdet af samme brev i mange tilfælde må være forkert. En del af de fejl, der findes i registraturerne, er rettet i udgavernes noter og i registrene til udgaverne, medens nogle af dem, registraturernes udgivere har overset, vil blive berigtiget i det følgende. (NB: De udtog af brevene på Åkær og Stjernholm, der er trykt i *Æ.D.A.* II, s. 117–157, sammesteds, s. 158–166, og V, s. 107–122, citeres henholdsvis ved et B, et A og et S efterfulgt af deres registreringsnumre. B, A og S alene betyder Åkærregistraturen 1611, Åkærregistraturen 1591 og Stjernholmregistraturerne): *B 8, 9 og 18*. I 1341 hed biskoppen i Århus Svend. Skødet B 9, der er udstedt til en biskop, som hed Peder, kan derfor ikke være dateret 1341. Da Peder Jensen Lodehat var biskop i Århus fra 1386 til 1395, da skødets udsteder Ilved Andersen omtales i breve fra tiden 1377–86 og døde før 1422 (Danmarks gl. Personnavne I, sp. 613), og da 1391 skrevet med romertal minder meget om 1341, er 1341 utvivlsomt fejl for 1391. Jævnfør hermed, at A opgiver, at B 18, som var udstedt i 1390, er dateret 1340. B 9, som altså er udstedt af Ilved Andersen i 1391, angår bl. a. 3 gårde i Ørting. B 18, som er udstedt af væbneren Erik Andersen (måske Ilved Andersens broder) i 1390, drejer sig om Ørting Østergård. Da B 8 ligeledes handler om Ørting Østergård, er dette brev muligvis heller ikke, som registraturerne opgiver, dateret 1340, men 1390. – *B 16*. Brevets udstedelsesår er 1443 ifølge A, 1453 ifølge B. Da Jens Iversen Lange først blev biskop i 1449, er sidstnævnte årstal det rigtige. – *B 45a*. Ifølge A hed brevets udsteder Tønnes, skal være Thomas Vestenie. Ifølge B hed han Poul Lauridsen. Da Thomas Vestenie i 1406 eller 1409 afhændede gods i Falling (A 20 og 21), hvor det

26) I Repertoriets 2. rk. VIII, s. 57 formodes det, at flytningen af en del af brevene til Bygholm er foranlediget af en retstrætte, som lensmanden på Bygholm førte på kongens vegne i 1604, og til hvilken han skulle bruge nogle af Åkærarkivets breve. Det er højst sandsynligt, at denne formodning er rigtig. I 1611 havde lensmanden på Åkær nemlig en reversal på breve, som var udtagne af slottets arkiv og overgivet til Knud Brahe, der var lensmand på Bygholm 1602–15 (*Æ.D.A.* II, s. 157).

i B 45a omhandlede gods var beliggende, er dette skøde måske udstedt af Poul Lauridsen til Thomas Vestenie. Udelukket er det dog heller ikke, at skødet er udstedt af Thomas Vestenie og Poul Lauridsen i fællesskab. – *B 53.* Brevets udstedelsesår er 1479 ifølge A, 1489 ifølge B. Da den i brevet omtalte biskop Jens Iversen Lange døde i 1482, skulle man formode, at registratures udgiver har ret, når han antager, at 1479 er det rigtige årstal. Af brevet fremgår det imidlertid, at fru Inger Gyldenstjerne repræsenterede sine børn ved en lavhævdsforretning. Da dette først kunne finde sted efter hendes mands Niels Timmesen Rosenkrantz' død i 1485, må brevet være dateret 1489 (se K. Barner: Familien Rosenkrantz's Historie I, s. 217, note 2). Når Jens Iversen Lange omtales som fru Ingers modpart, skyldes det utvivlsomt, at lavhævdsforretningerne har forbindelse med en retstrætte, der blev indledt, medens han var biskop. Jævnf. brevene B 41, 64, 65 og 202. – *B 54.* 1489, som der står ud for udtoget af dette brev i udgavens margen, er fejl for 1436. – *B 63.* Brevets udstedelsesår er 1367 ifølge A, 1357 ifølge B. Brevet B 307 er et vidisse på et brev, der ligesom B 63 er udstedt af kong Valdemar og handler om gods i »Vldrup« og Randlev, altså formodentlig på B 63. Da B 307 er dateret 1357, må B 63 i så fald senest være udstedt samme år. Muligvis anfører registraturerne for B 307's vedkommende ikke vidissets, men det vidimerede brevs udstedelsesår. – *B 64.* Brevets udstedelsesår er 1432 ifølge A, 1482 ifølge B. Da den i brevet omtalte høvedsmand på Åkær Niels Gundesen Lange døde i 1511 (Adelsårbogen 1901, s. 248), er 1482 utvivlsomt det rigtige årstal. – *B 79.* Til note 2 i udgaven bør føjes: Jævnf. B 76. – *B 81.* Da biskop Niels Clausen resignerede i 1520, kan et pantebrev, der udstedtes til ham i 1530, ikke vedkomme bispestolen. Det må derfor formodes, at B 81 ikke er et pantebrev udstedt til Niels Clausen, men et fornyelses- (eventuelt et forhøjelses)brev på et pantebrev udstedt til ham, antagelig det B 104 omtalte. – *B 85.* Brevet, som er en lavhævd, er udstedt i 1436 ifølge A, i 1509 ifølge B. Såfremt tingsvidnet B 92, som er dateret 1508, er æsket for denne lavhævds skyld, er 1509 det rigtige årstal. – *B 84 og 94.* Hvis den i de to breve omtalte Peder Sterck er den samme person, er et af de to breves udstedelsesår utvivlsomt opgivet forkert i registraturerne. – *B 105.* »Et schiøde breff« fejl for »Et breff«. – *B 117.* A: 2 gaarde i Ostrup, B: 2 gaarde i Olstrup. Da de øvrige ejendomme, der omtales i dette brev, lå i Nørby i Glud sogn, skal Olstrup antagelig som foreslået i registret til Æ.D.A. rettes til Ostrup eller Østrup, der ligeledes er navnet på en by i Glud sogn. – *B 135.* 1474, som der står ud for udtoget af dette brev i udgavens margen, er fejl for 1574. – *B 150.* 1455, som der

står ud for udtoget af dette brev i udgavens margen, er fejl for 1555. – *B 166*. Brevets udstedelsesår er 1550 ifølge A, 1544 ifølge B. Hvis dommen angår den i B 195 beskrevne rebning af Tolstrup mark, og B 195, der er udstedt i 1545, er samtidigt med denne rebning, er 1550 det rigtige årstal. – *B 209*. B: Erick Jenszen aff Stadtzgaard, A: E. J. aff Steenzgaard. Da Stadsgårds ejer hed Erik Jensen i begyndelsen af det 15. århundrede (Trap⁴ VII, s. 222), er Stadsgård formodentlig det rigtige navn. – *B 249 og 258*. Efter hvad A oplyser, er det første af de to skøder, der åbenbart handler om den samme ejendom, måske endda om den samme ejendomsafståelse, udstedt i 1490, det sidste i 1502. Efter hvad B oplyser, er det derimod det første, der er udstedt i 1502, og det sidste, der er udstedt i 1490. Antagelig forekommer årstallene 1490 og 1502 i begge skøder. – *B 261*. sex gaarde i Aszendrup er formodentlig fejl for sex gaarde, 1 i Aszendrup. – *B 274b*. Brevets udstedelsesår er 1430 ifølge A og 1438 ifølge B. Måske er 1438 i B fejlagtigt overført fra brevet 274a. – *B 283*. Ifølge A 3 pantebreve på 4 gårde i Rørt, som var pantsat til Mikkal Kalf i 1458, ifølge B 2 pantebreve og 1 skøde på 4 gårde i Rørt, der var pantsat og skødet til biskop Jens i 1468. De registrerede breve var antagelig 2 pantebreve, som var udstedt til Mikkal Kalf (og biskoppen) i 1458, og 1 skøde, der var udstedt til biskoppen i 1468. – *B 286*. A: 1 gaard i Kalstrup, B: 1 gaard i Olstrup. Da brevet også omtaler en gård i Falling i Hads herred, og Kalstrup er en by i Mejlbj sogn i Øster Lisbjerg herred eller i Vellev sogn i Houlbjerg herred, er Olstrup, d. v. s. Ålstrup i Falling sogn, snarest det rigtige navn. – *B 287 og 312*. B 287's udstedelsesår er 1396 ifølge A, 1357 ifølge B, og B 312's udstedelsesår er 1307 ifølge A, 1396 ifølge B. Da B 287 er udstedt af kong Erik, og kongen hed Erik i 1396, men ikke i 1357, var dette brev utvivlsomt dateret 1396. Da skødet B 312 handler om gods i de samme byer som B 287, er B 287 antagelig et stadfæstelsesbrev på B 312, der i så fald ligeledes var dateret 1396. Udstederen af B 312, Henrik eller Henning Bønstrup, levede i 1396 (se A 79). – *B 289 og 310*. Efter hvad A oplyser, er det første af de to breve, der åbenbart har forbindelse med samme retstrætte, dateret 1439, det sidste 1427. Efter hvad B oplyser, er det derimod det første, der er dateret 1427, og det sidste, der er dateret 1439. Muligvis forekommer årstallene 1437 og 1439 i begge breve. (Jævnf. hermed, hvad der ovenfor bemærkes om dateringen af brevene B 249 og 258). – *B 296*. Jep Andersen (Grubbe) i Særslev omtales i breve fra tiden 1409–1447, og hans søn Anders Jepsen eller Jacobsen omtales i breve fra tiden 1447–1486 (Adelsårbogen 1895, s. 177). Da brevet B 296 er udstedt af en af de to mænd eller af dem begge i fælles-

skab, er det næppe, som registraturerne opgiver, dateret 1337, men snarere 1437. – *B 299*. A: gods i Gyllingh och Astrup, B: gods i Gyllingh och Ostrup (rettet fra et andet navn). Den anden af de to byer er Astrup i Ulv (nu Odder eller Falling) sogn eller snarere som antaget i registeret til Æ.D.A. II Olstrup, d. v. s. Ålstrup i Falling sogn, ikke ret langt fra Gylling. – *B 300*. Brevets udstedelsesår er 1526 ifølge A, 1426 ifølge B. Da det kaldes et gammelt skøde, vil man være tilbøjelig til at gå ud fra, at 1426 er det rigtige årstal. Brevene B 118 og A 125, der er dateret 1501 og 1502 eller 1520, kaldes imidlertid også gamle. – *B 310 og 312*. Se ovenfor under B 289 og 287. – *B 338*. A: Laue Brang i Thorrill solde Las Brag ... Anno 1509. B: Lasz Brandszen i Thorild haffuer schiødt Niels Pederszen ... Anno 1505. Af et tingsvidne af 7. april 1488 (Repertoriet) fremgår det, at der på den tid boede en mand i Torrild, som hed Lass Bransß(en). Antagelig er det derfor B's gengivelse af brevets indhold, der er den rigtige. – *B 346*. Brevets udstedelsesår er 1414 ifølge A, 1448 ifølge B. Da biskop Bo døde i 1424, kan 1414, men ikke 1448 være det rigtige årstal. – *B 347*. A: Lund, B: Lundum, S 80: Lund. Brevet var et tingsvidne erhvervet på Nim herreds ting og lå sammen med en række breve, som angik gods i Nim herred. Da Lund lå i Tamdrup sogn i Nim herred, hvorimod Lundum er navnet på en by i Voer herred, har der snarest stået Lund i brevet. – *B 348*. Brevets udstedelsesår er 1457 ifølge A, 1497 ifølge B. Det sidste årstal er antagelig det rigtige. Niels Pedersen i Ørskov udstedte nemlig både dette brev og brevet B 160, der er dateret 1491. – *B 356*. Da hendes mand hed Rasmus, ikke Niels, er Maren Nielszes antagelig fejl for Maren Nielsdatter. Jævnf. B 389, note 7. – *A 132 = S 29 og 305 = S 69*. A 132: guodz y Glud sogen (i Bjerre herred), S 29: goedtz i Glud sogenn eller enn gaard vdi Spettrup (Urlev sogn, Hatting herred) – A 305: 1 gaard i Septrup (d. v. s. Sebberup i Løsning sogn, Hatting herred, se Vejle Amts Stednavne, s. 43), S 69: 1 gaard i Spettrup eller 1 gaard i Asszendrup (i Engum sogn, Hatting herred). I 1544 havde Århusgård len fæstegods i Glud sogn og i Sebberup, men hverken i Spettrup eller Assendrup. Formodentlig er Glud derfor det rigtige navn for A 132's og Septrup for A 305's vedkommende. I øvrigt kan man vanskeligt tænke sig, at navnene Spettrup og Assendrup ikke også forekommer i de to breve. (Måske boede brevenes udstedere i disse byer). – *A 154*: Sme- el. Siue- el. Suiemosze, S 41: Suermoessze. Det sidste navn er antagelig det rigtige (se Vejle Amts Stednavne, s. 22). – *A 305*. Se ovenfor under A 132. – *A 307*: Anno 1497, S 71: Anno 1484. Hvis »som«, hvad man må formode, går på »confirmatzbreff«, ikke på »Sebberup marck«, er brevet udstedt til

biskop Ejler Madsen Bølle. Da han resignerede i 1491, er 1484 snarest det rigtige årstal. – *A 426*. Det 1403, der står i udgavens margen ud for referatet af dette brev, er fejl for 1503. – *A 428*: opschreffuit ... breffnings mend, S 89: op(s)kreffuit ... befallingsmend. Fejl for opkreffuit ... reffningsmend, d. v. s. opkrævet rebningsmænd. – *A 458*. Thopperup er fejl for Stoberup (d. v. s. Stubberup i Løsning sogn, Hatting herred), som der står i S 96.²⁷⁾

Registraturernes brevudtog er ikke blot behæftet med mange fejl, af hvilke givetvis kun en del kan påvises og rettes. Ofte er deres gengivelser af de registrerede breves indhold så kortfattede og mangelfulde, at de kun kan anvendes til godshistoriske undersøgelser, hvis man vil tage til takke med det sandsynlige og operere med forskellige antagelser og fortolkninger, der utvivlsomt er rigtige i de fleste, men naturligvis ikke i alle tilfælde. I efterskriften til Herreklostrenes godshistorie, s. 139–143, er

27) Nedenstående navne på bebyggelser er stedfæstet forkert eller ikke eller kun omtrentligt stedfæstet i registeret til Æ.D.A. II: *Aszing birckelund* (A 150), *Asszenns beckeling* (S 39), måske gården Bæklund i As sogn (se Vejle Amts Stednavne, s. 23). *Bischops gaard*, utvivlsomt Bisgård i Tamdrup sogn, Nim herred. *Breede*, Bret i Barrit sogn (se Vejle Amts Stednavne, s. 21). *Brettrup*, Bret Torp i Barrit sogn (Vejle Amts Stednavne, s. 21). *Drosholm*, Drosthholm i Tamdrup sogn (se Trap: Danmark⁴ VII, s. 414, og Aarhus Stifts Aarbøger 1923, s. 89 ff.). *Malgaard*, utvivlsomt Molger i Tamdrup sogn. *Roede* har næppe forbindelse med Røde Mølle i Ørum sogn, Hatting herred, men er Roden i Stouby sogn, Bjerre herred (se Vejle Amts Stednavne, s. 19). (Brevet B 232 er ganske vist registreret mellem breve fra Hatting herred, men Stouby sogn blev vistnok en tid henregnet til dette herred, se Herreklostrenes godshistorie, s. 107, note 2). *Smemosze*, som ovenfor omtalt fejl for Surmosze, d. v. s. Surmose i Barrit sogn, Bjerre herred (se Vejle Amts Stednavne, s. 22). *Schiffhauffnd*, *Schiffuis haffund*, d. v. s. Skibshavn i Tamdrup sogn (se Trap: Danmark⁴ VII, s. 414, og Aarhus Stifts Aarbøger 1923, s. 89 ff.). *Serridtzløff* s. 128, B 96, er næppe Særsløv på Sjælland, men Serridslev i Nebel sogn, Voer herred. *Thome*, *Thøm(m)e Mølle*. Da en gård i True omtales både i forbindelse med Thonge Mølle, der lå i Kattrup sogn i Voer herred (B 177), og i forbindelse med Thømme Mølle (B 207), er de to møller utvivlsomt identiske med hinanden. *Vldrup* (i B 35, 41 og 53 skrevet Oldrup). Af brevene B 54, 68 og 259 fremgår det, at der lå mindst 10 fæstegårde i Vldrup. Da der i 1544 foruden 2 i Ovdrup og 5 i Hadrup lå 7 selvejergårde i det nu nedlagte Oldrup sogn, som bestod af byerne Oldrup, Sødrup, Hadrup (og Ovdrup), og det samlede gårdtal i de 4 byer var 9+2+6+2 i 1688, er Vldrup og Oldrup næppe, således som det formodes i registeret til Æ.D.A., en og samme by. Snarere har Vldrup forbindelse med Uldrup bakker og Uldruggård i Falling sogn. Dette Uldrup er sandsynligvis en by, der blev nedlagt i slutningen af det 15. eller begyndelsen af det 16. århundrede, og hvis marker blev slået sammen med Åkærs. I og for sig foreligger også den mulighed, at »X gaarde i Vldrup« er skrivefejl for »X gaarde, j (d. v. s. 1) i Vldrup«. Da gården i Bjerager var et bol (se B 68), drejer B 54 og B 68 sig nemlig i så fald faktisk om 10 gårde (et bol og et møllested) i alt. Det er imidlertid ikke sandsynligt, at denne samme fejl forekommer i flere breve eller referater af breve. *Vesterkierd*, antagelig Vrigsted Kær, Vrigsted sogn (se Vejle Amts Stednavne, s. 23). *Vording* er næppe Boring i Hvirring sogn, men Vrønding i Tamdrup sogn, jævnf. Herreklostrenes godshistorie, s. 35, og fodnoterne til S 57 og 77. Registeret omtaler

der gjort rede for en række antagelser og fortolkninger, hvor- med store grupper af brevudtogenes oplysninger kan suppleres. Idet der henvises til denne redegørelse skal der i det følgende fremsættes nogle mere eller mindre hypotetiske fortolkninger til enkelte af Åkær- og Stjernholmregistraturernes udtoget af breve. Fortolkningernes formål er (1) at fastslå, om de forskellige breve omhandler afståelser af jordegods, og (2) om den, der erhvervede de afståede ejendomme, var bispren i Århus. I bekræftende fald (3) dateres godserhvervelsen, og (4) de pågældende ejendomme identificeres med ejendomme, der omtales i andre breve, som dokumenterer overdragelser af jordegods til bispestolen: B 29, 317, 318, 319 og 324. St. Clemens kirke, domkirken og kirken er fler- tydige betegnelser, der lejlighedsvis kan anvendes om stiftets bispebord. Når domkirken i hele fem breve omtales som lodsejer i Højby (B 29, 318, 320, 322 og 324), må man imidlertid regne med, at det var domkirkens byggefond, det pågældende gods til- hørte. I almindelighed var det kapitlerne, der forvaltede dom- kirkernes byggefond, men som det fremgår af J. O. Arnhung: Roskilde Domkapitels Historie I, s. 303, optrådte bisperne un- dertiden som byggefondenes repræsentanter. Hvad Højbygodset angår, har biskoppen antagelig overtaget den proces, byggefondet i 1518 førte om ejendomsretten til dette gods (se B 322)²⁸), hvor- for fondets adkomstbreve på Højby blev overført til bispearkivet. Var det ikke bispestolen, men domkirkens byggefond, der havde andel i Højby, må »i Høybye« i B 319 angive ikke det sted, hvor det bortskødede gods lå, men det sted, hvor skødets udsteder Mette Nielsdatter boede (jævnf. B 317 og 334). Desuden må brev- udtoget s. 148, note 10, betragtes som en fejlagtig gengivelse af brevet B 317 eller som et udtoget af det skøde, fru Mette havde

ikke, at nedennævnte navne forekommer i de anførte brevudtog: *Astrup* (i Hads her- red), s. 147, note 1 (B 299), *Bierreager*, s. 123, B 54, *Elbech* (i Voer herred), s. 138, B 204, *Gangsted* (= Gangsted), s. 134, B 154, *Huilsted*, s. 144, B 275, *Hoffuit*, *Hof- juet*, s. 126, B 77–82, *Hoffuit Riss*, *Hoffuet Riis*, s. 126 f., B 78, 80 og 91, *Kalstrup*, Mejlby sogn, Øster Lisbjerg herred eller Vellev sogn, Houlbjerg herred, s. 145, note 6 (B 286), *Kattrup*, s. 128, B 95, *Lundebæk*, Tamdrup sogn, Nim herred, s. 151, note 5 (B 344), (Lundebæk er sandsynligvis navnet på det i brevet omtalte jordstykke, ikke som antaget i Aarhus Stifts Aarbøger 1923, s. 93, på kirken i Tamdrup), *Monbierigh*, s. 140, B 226, ikke, som der står i registeret, B 225, *Radtballe*, se *Rodtballe*, *Søby*, s. 143, B 261, *Thrudstrup*, s. 143, B 258, *Thandrup* (= Tamdrup), s. 165, A 464, *Wors*, s. 125, note 2 (B 71, se også *Wore*). En række vitterligt forkerte navne, der står i en af registraturerne som variant til den anden registraturs rigtige navneformer, medtages ikke i ovenstående supplement til registeret. For de for godshistorien mindre betydningsfulde personnavnes vedkommende er registeret endnu mere mangelfuldt, end det er for stednavnes.

28) Byggefondets kontrapart var utvivlsomt Holger Eriksen Rosenkrantz' arvinger, til hvem Højbygård blev udlagt, dengang Erik Ottesen Rosenkrantz skiftede sit gods i 1499 (se K. Barner: Familien Rosenkrantz' Historie I, Diplomatariet, s. 202).

om, at den var ganggenn i fald till konggenn (S 64). Uagtet brevet B 292 omtaler konfiskationen af bondeejet i Kane til fordel for bispestolen, betragtes det ikke som et brev, der dokumenterer erhvervelsen af rettigheder i fast ejendom. Af brevene B 363, 364, 365 og 369 fremgår det nemlig, at ejeren af Kane benyttede sig af retten til at indløse sin forbrudte ejendom. – B 295, 307, 312 og 318. Se ovenfor under B 44, 63, 287 og 29. – B 317, 319 og 324. Se ovenfor under B 29. – B 333. Da den gård i Fensten, som Thomas Vestenies søn Peder Holk i 1436 tilskødede biskop Ulrik (B 54), utvivlsomt er identisk med Fensten Lindegård (se ovenfor under B 54), er B 54 for denne gårds vedkommende antagelig kun en stadfæstelse på B 333, ved hvilket Thomas Vestenie overdrog Lindegård til bispestolen (jævnf. det nedenfor under A 20 anførte). B 333 er udstedt i 1401, samme år som det af Thomas Vestenie udstedte skøde på Fensten Lindegård, der i 1606 lå i Skanderborg slots arkiv og blev registreret sammen med breve fra Ring kloster (*Æ.D.A.* I, s. 272, V 4). B 333 lå i arkivet på Åkær både i 1591 og i 1611 (se *Æ.D.A.* II, s. 116) og er således ikke identisk med V 4 i arkivet på Skanderborg. Da Ring kloster ejede en stor gård i Fensten i 1573 (*Herreklostrenes godshistorie*, s. 94), medens 18 af byens gårde, der efter landgilden at dømme var gjort lige store, tilhørte Åkær len i 1544, ligger det vel nærmest at antage, at Fensten Lindegård i 1401 var delt i to parceller, af hvilke Thomas Vestenie tilskødede Ring kloster den ene og bispestolen den anden (se *Herreklostrenes godshistorie*, s. 103, note 21)²⁹). – B 346. Brevet var næppe et egentligt tilbuds-brev, men et brev, hvori trediemand bevidnede, at tilbudet var blevet fremsat. For de tilbudte penge ville bispren antagelig indløse en af sine gårde, som han selv eller snarere en tidligere ejer havde pantsat. – B 348 og A 473 = S 109. Den ene af de to ejendomme, der omtales i A 473 = S 109, blev overdraget til Århus domkirke ved opladelsesbrevet B 348 (s. 152, note 1). Den anden blev ifølge brevene A 461 og 474 = S 101 tildømt kirken af herredsfogeden i Nim herred. Da tre breve således bevidner, at de to ejendomme tilhørte (dom)kirken, medens intet brev omtaler biskoppen som deres ejer, er det ikke sandsynligt, at (dom)kirken i disse breve betyder bispebordet, eller at A 473 er et af bispestolens adkomst-breve (jævnf. det ovenfor under B 29 anførte). – B 383. Bjerregård i Randlev blev åbenbart tilskødet kongen i 1587 (se B 393). Da kongen ved reformationen overtog alt bispegodset, har det næppe været bispestolen, der i eller før 1527 fik skøde på samme

29) Det beror på en af brevet B 279 foranlediget misforståelse, når Thiset i *Historisk Tidsskrift* 5. rk. V, s. 685, og Trap: *Danmark*⁴ VII, s. 269, gør gældende, at det var til Poul Stigsen (Hvide), Thomas Vestenie skødede Fensten Lindegård.

gård. – *A 20*. Det gods i Smederup og Sondrup og den gård i Møllerup, som Tønnes, d. v. s. Thomas, Vestenie bortskødede i 1409 eller 1406, er utvivlsomt identisk med de ejendomme i disse byer, som Ilved Andersen afstod til Thomas Vestenie i 1384 (*B 68*), og som Thomas Vestenies søn Peder Holk tilskødede biskop Ulrik i 1436 (*B 54*). Formodentlig er *B 54* altså for disse ejendommers vedkommende kun et brev, der stadfæster skødet *A 20*. – *A 130 = S 27*. Kirkejord betyder som regel jord, der tilhørte en sognekirke. Brevet handler altså næppe om jordegods, bispestolen overtog. – *A 279 = S 63* og *A 284 = S 64* se ovenfor under *B 239* og *292*. – *A 290 = S 66*. Når Rudgårds bygge i 1513 havde tilhørt kirken i mands minde (se *A 277 = S 62*), kan brevet *A 290*, der er udstedt samme år, ikke dokumentere bispestolens erhvervelse af dette byggested. – *A 307 = S 71*. Det må formodes, at kongens stadfæstelsesbrev har forbindelse med den samme år (forudsat at *S 71*'s årstalsangivelse er den rigtige) erhvervede lavhævd på det pågældende gods (*A 452 = S 90*). Det er således et led i en forfølgning til lås og bekræfter ikke en gods-erhvervelse, der nylig har fundet sted. – *A 356*. Der regnes med, at det øde gårdsted i Bovlstrup, der omtales i disse pantebreve, er identisk med den øde gård i samme by, der omtales i pantebrevet *B 35*, og den gård i Bovlstrup, der omtales i skødet *B 54* (se ovenfor under *B 35*). – *A 385* se ovenfor under *B 61*. – *A 426 = S 87*. Den ager i Kørup, kirken erhvervede ved dette mageskiftebrev, er antagelig identisk med den kirkejord i Kørup, der omtales i lavhævden *A 425 = S 86*. Da kirkejord som regel betyder jord, der tilhørte en sognekirke (jævnf. det ovenfor under *A 130* anførte), var det næppe med bispestolen, mageskiftet afsluttedes. *A 426* er da også registreret mellem breve, der handler om ejendomme, som tilhørte Tamdrup kirke. – *A 473 = S 109* se ovenfor under *B 348*. – *A 503 = S 110*. I dette brev er det næppe bispebordet, men sognets kirke, der menes med ordet kirke. Sognekirkens jordegods omtales nemlig såvel i brevene *A 500–502* som i brevet *A 504*.

Supplerer man brevudtogenes oplysninger med de i efterskriften til Herreklostrenes godshistorie, s. 139–43, anførte generelle antagelser og de ovenfor fremsatte specielle fortolkninger, og foretager man de foreslåede rettelser af deres fejl, har nedennævnte breve dokumenteret bispestolens erhvervelser af rettigheder til fæstegods i Hads, Bjerre, Hatting, Nim og Voer herreder. De i jordebogen 1544 omtalte bebyggede ejendomme betegnes i oversigten

som gårde, når korn- eller smørafgifter indgik i deres landgilde. Alle andre bebyggede ejendomme, som ikke var møller, betegnes som huse. Det i brevet B 34 omtalte bol i Bjerager er givetvis identisk med den i jordebogen s. 137 beskrevne ejendom i denne by (se ovenfor s. 96 f.), af hvilken der betales en afgift på 18 skilling, d. v. s. 2 skilling grot. Da denne afgift blev erlagt af mange huse, må man regne med, at ordet bol på denne egn kan betyde et hus antagelig med lidt agerjord til. Jævnfør hermed, at jordebogen 1544 s. 89, 158, 169 og 179 kalder fæstere, der utvivlsomt var husmænd, bolsmænd.

Hads herred, Saksild sogn og by. 1437 tingsvidne på gårde og gods og 1 bol (B 290). 1449 skøde på 1 særdeles jord (et særstykke) kaldet Saksild Balle (B 30 = 33). 1538 breve på 1 gård, som skylder 2 ørtug korn og 2 skilling grot (A 349). [I alt 3 eller flere gårde (1 bol og 1 enemærke). 1544 5 gårde (1 hus). 0–2 gårde ikke omtalt]. *Rude.* 1449 skøde på 1 stk. jord (1 mark) (B 30 = 33). 1464 pantebrev til bispen på 1 gård (B 288). [I alt 1 gård (1 stk. jord). 1544 1 gård. Ingen gård uomtalt].

Nølev sogn og by. 1460 el. 65 skøde til bispen på 1 gård og gods (B 268). 1470 skøde til bispen på gods (B 305). 1506 el. 11 ejendomsbreve på 1 gård, der var skødet til bispen (B 302). *Assendrup.* 1408 pantebrev på 1 øde gårdsted (B 35). 1411 skøde på 1 gård (B 261). [I alt 2 gårde og noget gods i Nølev, 1 gård (og 1 øde gårdsted) i Assendrup. 1544 3 gårde i Nølev (og 2 huse i Nølev sogn). 0–1 gård ikke omtalt].

Randlev sogn og by. 1357 brev på gods (B 63). 1357 vidisse på breve om gods (B 307). 1400 pantebrev på gods (B 69). 1402 brev om noget jord (B 67). 1420 to skøder til bispen på 2 gårde (B 297). 1499 brev på gods (B 181). [B 63, 307 og 69 omhandler de samme ejendomme. I alt altså 2 gårde, en del gods (og noget jord). 1544 2 gårde. Ingen gård uomtalt].

Bjerager og Dyngby sogne. Bjerager by. 1436 skøde til bispen på 1 gård (B 54). 1509 vidisse på fuldmagt til at sælge 1 bol (B 34). [I alt 1 gård (og 1 bol). 1544 (1 hus). Ingen gård uomtalt]. *Boulstrup.* 1408 pantebrev på 1 øde gård (B 35). 1436 skøde til bispen på 1 gård (B 54). Pantebreve, hvis udstedelsesår ikke er

opgivet, på 1 øde gårdsted (A 356). [De tre breve omhandler antagelig samme ejendom. I alt altså 1 gård. 1544 1 gård. Ingen gård uomtalt]. *Rørt.* 1458 el. 68 skøde til bispen på 4 gårde (B 283). [I alt 4 gårde. 1544 4 gårde. Ingen gård uomtalt]. *Dyngby.* 1391 skøde til bispen på 1 gård (B 9). 1437 tingsvidne på gårde (B 290). 1440 el. 46 tingsvidne på (jord i) Dyngby mark, som blev skødet til bispen (B 336). 1449 skøde på 2 stkr. jord (2 marker) og 1 gård (B 30 = 33). 1468 el. 78 skøde til bispen på 1 gård (B 12b). 1483 skøde til bispen på 1 gård (B 317 = 319 og 334). [I alt 6 eller flere gårde (og 3 stkr. jord). 1544 7 gårde. 0–1 gård ikke omtalt].

Odder sogn. 1499 brev på gods i Odder by (B 181). [I alt noget gods i Odder by. 1544 2 gårde (4 huse) i Odder by, 4 gårde (1 hus) i Odder sogn, 4 gårde i Snærild. 4–10 gårde ikke omtalt].

Tvenstrup sogn og by. Intet brev dokumenterer bispestolens erhvervelser af gods i denne by. [1544 1 gård. 1 gård ikke omtalt]. *Svorbæk.* 1445 fire pantebreve til bispen på 1 gård (B 248). [1544 ingen ejendomme].

Ulv sogn, Fillerup. 1442 el. 62 forhøjelsesbrev (d. v. s. et nyt pantebrev, ved hvilket den hidtidige pantesum blev forhøjet) på 1 gård (B 267). 1446 skøde til bispen på gods (B 252). [I alt 1 gård og noget gods. 1544 3 gårde (1 hus). 0–2 gårde ikke omtalt]. *Morsholt.* 1427 skøde til bispen på 1 gård (B 27). [1544 ingen ejendomme]. *Ondrup.* 1427 skøde til bispen på 1 gård (B 27). [I alt 1 gård. 1544 2 gårde. 1 gård ikke omtalt].

Hvilsted sogn og by. 1440 skøde til bispen på 1 bol (B 43). 1445 fire pantebreve til bispen på 1 øde gård (B 248). 1449 (pante)brev på 1 bol (B 275). [I alt 1 gård og 2 bol. 1544 3 gårde i Hvilsted sogn. 0–3 gårde ikke omtalt].

Torrild sogn og by. 1400 skøde på 1 gård (B 253). 1411 skøde på 1 øde byggested (B 261). 1448 skøde på 1 gård (B 362). 1500 el. 02 skøde på 1 gård (B 359). [I alt 3 gårde (1 byggested). 1544 1 gård i Torrild sogn og 4 gårde i Torrild by. 2 gårde ikke omtalt]. *Fensholt.* Fem skøder, hvis udstedelsesår ikke er opgivet, på gods (B 260). [I alt noget gods. 1544 2 gårde. 0–2 gårde ikke omtalt]. *Krogstrup.* Intet brev dokumenterer bispens erhvervelser af gods i denne by. [1544 3 gårde. 3 gårde ikke omtalt].

Hundslund sogn. 1438 skøde til bispen på rettigheder i gårde i Hundslund sogn (B 276). *Hundslund by.* 1411 skøde på 1 gård (B 261). 1525 mageskiftebrev til bispen på 1 gård (B 255). Tre pantebreve, hvis udstedelsesår ikke er opgivet, på 1 gård (B 265). [I alt 3 gårde samt eventuelt nogle af gårdene i Hundslund sogn. 1544 2 gårde i Hundslund sogn og 2 gårde i Hundslund by. 0–2 gårde ikke omtalt]. *Trustrup.* 1426 skøde til bispen på 1 gård (B 17). 1490 el. 1502 skøde på 1 gård (B 249). 1490 el. 1502 skøde til bispen på 1 gård (B 258). [B 249 og 258 omhandler den samme ejendom. I alt altså 2 gårde samt eventuelt nogle af gårdene i Hundslund sogn. 1544 3 gårde. 0–1 gård ikke omtalt]. *Sondrup.* 1406 el. 09 skøde på gods (A 20 jævnf. A 21). 1411 skøde på 2 gårde (B 261). 1436 skøde til bispen på 2 gårde i Møllerup, muligvis fejl for 1 gård i Møllerup og 1 i Sondrup (B 54). 1438 skøde til bispen på 1 gård (B 274a, jævnf. B 274b og B 276). 1516 skøde på 1 gård (B 230). Tre pantebreve, hvis udstedelsesår ikke er opgivet, på 1 gård (B 265). [A 20 og B 54 omhandler antagelig de samme ejendomme. I alt altså 5–6 gårde. 1544 4 gårde (1 hus). Ingen gård uomtalt]. *Torup.* 1462 el. 72 pantebrev til bispen på 1 gård (B 256). 1463 el. 73 skøde på samme gård (B 257). [I alt 1 gård samt eventuelt nogle af gårdene i Hundslund sogn. 1544 2 gårde. 0–1 gård ikke omtalt]. *Svinballe og Kærsgård.* Åbenbart mellem 1395 og 1400 blev Kærsgård og antagelig alle ejendomme i Svinballe skødet til bispen (B 303, Repertoriet 2. april 1386, 27. maj 1398, 2. marts 1444). [I alt Kærsgård og antagelig alle gårde i Svinballe. 1544 6 gårde (1 hus). Ingen gård uomtalt]. *Møllerup.* 1400 skøde på (gods i) Møllerup (A 33). 1406 el. 09 skøde på 1 gård (A 20, jævnf. A 21). 1436 skøde til bispen på 1 el. 2 gårde (B 54). Fem skøder, hvis udstedelsesår ikke er opgivet, på gods (B 260). [A 20 og B 54 omhandler antagelig de samme ejendomme. I alt altså 1–2 gårde. I jordebogen 1544 omtales ingen gårde i denne by, der måske allerede dengang var nedlagt. Se nedenfor under Åkær]. *Glibing mølle.* 1426 skøde til bispen på 1 mølle ibidem, d. v. s. i Hundslund sogn el. i Trustrup i Hundslund sogn, antagelig Glibing mølle (B 17). [I alt 1 mølle. 1544 1 mølle].

Oldrup sogn og by samt Sødrup. 1425 skøde til bispen på 1

gård og gods i Sødrup (B 277). 1454 skøde på 1 gård i Sødrup, som skylder 4 ørtug korn m. m. (B 15). Vedrørende den mulighed, at bispens erhvervelse af 1 gård i Oldrup er dokumenteret i bevarede breve, se note 27. [I alt 2 gårde og noget gods i Sødrup. 1544 1 gård i Oldrup sogn. 0–1 gård ikke omtalt] .

Ørting sogn = Ørting by. 1354 skøde til bispen på rettigheder i Ørting og Ørting mark (B 294). 1390 brev, at Erik Andersen har skødet (rettigheder i) Østergård til bispen (B 18). 1391 skøde til bispen på 3 gårde (B 9). 1396 skøde på 2 gårde (B 312). 1396 brev på gods (B 287). 1427 skøde til bispen på 1 gård (B 27). 1435 skøde til bispen på (rettigheder i) Østergård (B 11). 1464 pantebrev på 4 gårde (B 14). 1484 mageskiftebrev på 4 gårde (Æ.D.A. II, s. 66, Q 16). 1509 vidisse på fuldmagt til at sælge 1 gård (B 34). [B 18 og B 11, B 312 og B 287, B 14 og s. 66, Q 16 omhandler de samme ejendomme. I alt altså 12 gårde og rettigheder i byen og marken. 1544 11 gårde. Ingen gård uomtalt].

Halling sogn og by. 1357 vidisse på breve på gods (B 307). 1400 pantebrev på gods (B 69). 1400 pantebrev på 1 stk. jord (A 24). 1402 brev om jord (B 67). 1408 skøde på jord (A 22). 1427 skøde til bispen på Skindergård og 2 andre gårde (B 27). 1510 mageskiftebrev til bispen på 1 gård (B 28). [B 307 og B 69, A 24 og A 22 omhandler de samme ejendomme. I alt altså 4 gårde, noget gods (og 2 jorder). 1544 6 gårde. 0–2 gårde ikke omtalt]. *Spøttrup.* 1533 mageskiftebrev på 2 gårde (B 123). [I alt 2 gårde. 1544 3 gårde. 1 gård ikke omtalt]. *Husby og Bjørnkær* (nu i Gosmer sogn). 1427 skøde til bispen på Bjørnkær gårdsted (i) Husby mark og Husby skov (B 27). 1430 pantebrev til bispen på $\frac{1}{2}$ Husby mark (B 1). 1442 pantebrev på rettigheder i Husby mark (B 2). [I alt gårdstedet Bjørnkær og (rettigheder i) Husby øde mark. 1544 Husby øde mark. Ingen gård uomtalt].

Falling sogn. 1425 skøde til bispen på gods i Falling sogn (B 280). *Falling by.* 1367 brev på gods (B 295). 1385 skøde på gods (B 45a). 1385 skøde på 1 gård (B 286). 1406 el. 09 skøde på gods (A 20, jævnf. A 21). 1420 el. 25 skøde på gods (B 44). 1426 skøde til bispen på 2 gårde (B 17). [B 295 og B 44 omhandler muligvis de samme ejendomme. I alt 3 gårde og noget gods. 1544 9 gårde i Falling sogn. 0–6 gårde ikke omtalt]. *Ålstrup.* 1360 el. 65 brev

på gods i Ålstrup el. Astrup (B 299). 1367 brev på gods (B 295). 1385 skøde på 1 gård (B 286). 1396 skøde på 5 gårde (B 312). 1396 brev på gods (B 287). 1406 el. 09 skøde på gods (A 20, jævnf. A 21). 1420 el. 25 skøde på gods (B 44). 1426 skøde til bispen på 1 gård (B 17). 1426 el. 1526 skøde på 1 gård (B 300). 1444 opladelsesbrev på gods (B 5). [B 295 og B 44 omhandler muligvis, og B 312 og B 287 omhandler utvivlsomt de samme ejendomme. I alt 8 gårde og noget gods. 1544 7 gårde. Ingen gård uomtalt]. *Halkær*. 1436 pantebrev til bispen på 1 gård (B 281). 1437 skøde til bispen på 1 gård (B 282). [I alt 2 gårde samt muligvis noget af godset i Falling sogn. 1544 4 gårde. 0–2 gårde ikke omtalt]. *Brændbygge*. 1426 skøde på 1 gård i Amstrup, kaldes Brendbyggested (B 17). [I alt 1 gård. 1544 1 gård. Ingen gård uomtalt]. *Amstrup*. 1367 brev på gods (B 295). 1402 pantebrev til bispen på 2 gårde (B 313, jævnf. B 314). 1402 el. 32 skøde på de samme 2 gårde (B 314). 1420 el. 25 skøde på gods (B 44). 1426 skøde til bispen på 1 gård (B 17). 1432 brev, at Eske Brok har skødet 2 bol til bispen (B 19). 1440 skøde til bispen på 2 gårde (B 43). [B 295 og B 44 omhandler muligvis, og B 313 og B 314 omhandler givetvis de samme ejendomme. I alt altså 5 gårde, 2 bol og noget gods. 1544 8 gårde (5 huse). 0–3 gårde ikke omtalt]. *Åkær hovedgård* se nedenfor.

Gosmer sogn og by. Intet brev omtaler bispens erhvervelser af gods i denne by. [1544 4 gårde (1 hus). 4 gårde ikke omtalt]. *Dybvad*. Intet brev omtaler bispens erhvervelse af denne gård. [1544 1 gård. 1 gård ikke omtalt]. *Lemmestrup*. 1509 skøde til bispen på 1 gård (B 304). 1509 vidisse på fuldmagt til at sælge 2 gårde (B 34). [I alt 3 gårde. 1544 3 gårde. Ingen gård uomtalt]. *Smederup*. 1406 el. 09 skøde på gods (A 20, jævnf. A 21). 1427 skøde til bispen på 4 gårde (B 27). 1436 skøde til bispen på 1 gård (B 54). [A 20 og B 54 omhandler de samme ejendomme. I alt altså 5 gårde. 1544 5 gårde. Ingen gård uomtalt]. *Fensten*. 1401 skøde på Lindegård (B 333). 1414 mageskiftebrev på 1 gård (B 10). 1414 skøde til bispen på gods (B 279). 1436 skøde til bispen på 1 gård (B 54). 1437(?) fem breve på gods (B 296). 1447 pantebrev til bispen på en trediedel af de gårde og gods (vel, som pantsætteren ejede) i Fensten (B 37). 1447 el. 51 skøde på samme

gods (B 38). [B 333 og B 54, B 37 og B 38 omhandler de samme ejendomme. I alt altså 2 gårde, et ubekendt antal gårde og noget gods. 1544 19 gårde. 0–17 gårde ikke omtalt]. *Søby*. 1354 brev på (jord i) Søby mark (B 48). 1411 skøde på 1 gård (B 261). 1447 pantebrev til bispen på en trediedel af alle de gårde og gods (vel, som pantsætterten ejede) i Søby og Søby fang (B 37). 1447 el. 51 skøde på samme gods (B 38). 1453 skøde til bispen på 2 gårde (B 16). [B 37 og B 38 omhandler de samme ejendomme. I alt altså 3 gårde og et ubekendt antal gårde. 1544 3 gårde (og 1 øde bol). Ingen gård uomtalt].

Gylling sogn. 1398 skøde på gods i Gylling sogn (B 291). *Gylling by*. 1351 el. 1403 skøde på gods (B 315). 1350 el. 65 brev på gods (B 299). 1402 pantebrev til bispen på 1 gård og 1 byggested (B 313, jævnf. B 314). 1402 el. 32 skøde på det samme gods (B 314). 1404 skøde på gods (B 293). 1426 skøde til bispen på 1 øde jord med byggested (B 17). 1427 skøde til bispen på 1 øde byggested (B 27). 1430 skøde på 2 gårde (B 58 = B 60). 1453 skøde til bispen på 1 gård (B 16). Fire breve, hvis udstedelsesår ikke er opgivet, på gods (B 311). [B 313 og B 314 omhandler de samme ejendomme. I alt altså 4 gårde, noget gods (2 byggesteder og 1 øde jord med byggested). 1544 30 gårde (3 huse). 0–26 gårde ikke omtalt]. *Lerdrup*. 1402 pantebrev til bispen på 2 gårde (B 313). 1402 el. 32 skøde på samme gods (B 314). 1432 skøde til bispen på 3 gårde (B 19). [B 313 og B 314 omhandler samme ejendomme. I alt altså 5 gårde og muligvis noget af godset i Gylling sogn. 1544 8 gårde. 0–3 gårde ikke omtalt].

Alrø. Der regnes med, at det var kongen, der havde overdraget bispestolen de 26 gårde på Alrø. Se ovenfor s. 115.

Åkær hovedgård. Åkærs tilliggende bestod oprindeligt af engen Åkær, i hvilken gårdens bygninger var opført, og nogle agerjorder og skove, der formodentlig havde hørt til byen Svinballe og hovedgården Kærsgård. Senere hen blev gårdens jorder udvidet med de marker, der havde tilhørt de nedlagte byer Astruplund (senere Lunden, nuværende Lundhof) i Ulv sogn og Uldrup i Falling sogn, muligvis også med den nedlagte, ikke stedfæstede by Natveds marker og en del af marken til den nedlagte by Møllerup, der lå i Hundslund sogn og måske var bygget sammen med Son-

drup (se ovenfor s. 125). Indlemmet i Åkærs enemærke er også de jorder, der har ligget til den hovedgård, hvis voldsted ligger ved Bilsbækken, og som muligvis hed Sættrup (se note 21). Uldrup by eksisterede endnu i 1492 (se B 51), og Astruplund mark var tilsyneladende ikke en del af hovedgårdens tilliggende i 1524 (B 326). Det er således højst sandsynligt, at Åkærs jorder først blev udvidet med Uldrup og Astruplund marker efter reformationen, da den energiske Peder Ebbesen Galt blev forlenet med Århusgård og Åkær len og fik avlingen på Åkær overladt som en del af sin løn. Efter de to markers indlemmelse udgjorde hovedgårdens jorder et bælte, der strakte sig fra Horsens fjord op mod Odder, altså gennem det meste af herredet. Det er indlysende, at denne hovedgårdsjordernes beliggenhed var gunstig for lensmandens udnyttelse af den pligt til at yde hoveri til Åkær, der påhvilede lenets bønder i alle dele af herredet. Engen *Åkær* erhvervede bispstolen åbenbart i tiden mellem 1395 og 1400 (B 303, Repertoriet 2. april 1386, 27. maj 1398, 2. marts 1444). Vedrørende erhvervelsen af jorderne i *Svinballe*, *Kærsgård* og *Møllerup* mark se ovenfor under disse bebyggelser, der alle lå i Hundslund sogn. *Uldrup* i Falling sogn. 1357 brev på gods (B 63). 1357 vidisse på brev om gods (B 307). 1400 pantebrev på gods (B 69). 1408 pantebrev på Uldrup med en lille mølle vesten fra byen og et øde møllested i byen (B 35). 1436 skøde til bispen på 10 gårde i Uldrup (B 54). 1492 ejendomsbrev til bispen på gods (B 51). Seks breve, hvis udstedelsesår ikke er opgivet, på 10 gårde i Uldrup (B 259). [B 63, B 69 og B 307, B 35, B 54 og B 259 omhandler de samme ejendomme]. Vedrørende den mulighed, at brevene på gods i Uldrup angår gods i Oldrup i Oldrup sogn se note 27. *Astrup(lund)* i Ulv sogn, nuværende Lundhof. 1360 el. 65 brev på gods i Astrup el. Ålstrup (B 299). 1430 skøde på 1 gård (B 58 = B 60). 1436 skøde til bispen på 1 gård (B 54). Seks breve, hvis udstedelsesår ikke er opgivet, på (gods i) Astruplund (B 259). [B 54 og B 259 omhandler de samme ejendomme]. *Sættrup* i Falling sogn. 1432 brev, at Eske Brok skødede bispen gården Sou-som(?) og hovedgården Sættrup i Falling sogn (B 19). *Natved*, som ikke er stedfæstet til noget sogn. 1408 pantebrev på 3 øde

gårdsteder (B 35). 1436 skøde til bispen på 3 gårde (B 54). [B 35 og B 54 omhandler de samme ejendomme].

Gods i *Hads herred*, som ikke er nærmere stedfæstet. 1398 skøde på gods (B 291). 1400 brev på 1 gård (B 361). 1404 skøde på gods (B 293). Brev om gods solgt til bispen før 1429 (B 66). 1444 skøde til bispen på gods (B 56). 1430 el. 45 købebrev til bispen på rettigheder i gods inden Bilsbæk (B 45b). 1446 skøde til bispen på gods (B 332). 1446 skøde på bondegods (A 437). Det »andet gods«, Thomas Vestenie havde rettighed til og skødede bort i 1406 el 09 (A 20 og A 21), er vel snarest de ejendomme i Ulstrup, Natved, Astruplund, Bovlstrup og Bjerager, som Ilved Andersen tilskødede ham i 1384 (B 68), og på hvilke hans søn Peder Holk gav biskoppen skøde (det vil i så fald sige bekræftelsesskøde) i 1436 (B 54). Se nærmere ovenfor under disse byer. Da Thomas Vestenie pantsatte en del af de pågældende ejendomme i 1408, er 1409 snarest A 20's og A 21's udstedelsesår.

Bjerre herred. Sejet sogn og by. 1416 el. 18 brev på Blommegård (B 114). 1476 pantebrev til bispen på 1 gård og gods (B 112). 1477 skøde til bispen på 1 gård (B 111). [B 111 og B 112 omhandler antagelig samme ejendom. I alt altså 2 gårde og noget gods. 1544 1 gård. Ingen gård uomtalt].

Ørum sogn og by. 1422 tingsvidne på 1 gård (A 148 = S 38). 1435 el. 37. To breve på 1 gård (A 142 = S 36). [1544 ingen ejendomme].

Nepsager, Klakring, Rårup og Skjold sogne. Intet brev dokumenterer bispestolens erhvervelser af ejendomme i disse sogne. [1544 2 gårde i Hornsyld i Nepsager sogn, 5 gårde (2 huse) i Klakring sogn, 1 gård i Rårup sogn og 1 gård i Skjold sogn. 9 gårde ikke omtalt].

Glud sogn. 1349 skøde til bispen på gods (A 134 = S 31). 1444 el. 84 skøde på gods (A 132 = S 29). *Glud by.* 1400 skøde på 1 gård (A 126 = S 25). 1405 pantebrev på gods udstedt til bispen eller af bispen og i så fald indløst af ham (B 121). 1515 brev om jord liggende til en gård i Glud (A 135 = S 32). 1533 mageskiftet brev på 1 gård (B 123). *Nørby.* 1403 pantebrev på 2 gårde, af hvilke den ene var øde (B 117). 1403 el. 30 pantebrev på 1 gård

(B 116). 1404 el. 1562 skøde på 1 stk. jord (A 123 = S 23). *Østrup*. 1403 pantebrev på 2 gårde (B 117). 1405 pantebrev på gods udstedt til bispen eller af bispen og i så fald indløst af ham (B 121). [I alt gods i Glud sogn, 2 gårde, gods (og 1 stk. jord) i Glud, 3 gårde (og 1 stk. jord) i Nørby, 2 gårde og gods i Østrup. 1544 6 gårde (9 huse) i Glud, 4 gårde i Nørby, 9 gårde i Østrup og 4 gårde i Sønderby og Stenvad. 0–16 gårde ikke omtalt].

Hjarnø. Der regnes med, at det var kongen, der havde overdraget bispestolen de 8 gårde på denne ø. Se ovenfor s. 115.

Købegods af Johan Bjørns. 1485, 1503 og 1506 pantebreve, som Johan Bjørnsen, hans fader og hans fætre havde udstedt på gods i Bjerre herred (Æ.D.A. II, s. 5, A 12, 13 og 15). 1508 Johan Bjørnsens skøde på gods i Bjerre herred (Æ.D.A. II, s. 5, A 16). [1544 5 gårde i Breth, 3 gårde (2 huse) i Barrit og Barrithule(?), 9 gårde (4 huse) i (Stags)rode, alle i Barrit sogn, 3 gårde i Ravnholt i Rårup sogn og 3 gårde i Tyrsted sogn i Hatting herred. Som påvist ovenfor s. 111 hørte den ene af gårdene i Tyrsted sogn til det gods, kongen havde pantsat til biskop Niels Clausen. Det er ikke udelukket, at andre af disse ejendomme heller ikke var pantsat eller solgt til bispestolen af Johan Bjørnsen og hans slægt. 1 måske flere gårde omtales altså ikke i ovennævnte breve].

Hatting herred. Torsted sogn og by. 1403 pantebrev på 3 øde gårde (Æ.D.A. II, s. 13, C 28). 1484 mageskiftebrev på 1 gård (Æ.D.A. II, s. 66, Q 16). [I alt 4 gårde, hvoraf de 3 dog var øde. 1544 2 gårde. Ingen gård uomtalt].

Vedrørende *Tyrsted sogn* se ovenfor under Bjerre herred, købegods af Johan Bjørns.

Stenderup sogn og by. 1390 el. 98 pantebrev på 1 gård i Stenderup sogn (B 244). 1530 brev på en af kirkens, d. s. v. bispens, selvejergårde, som var »ganngenn i fald till«, d. v. s. hvis bondeej var tilkendt kirken (A 284 = S 64). [1544 ingen fæstegårde, men flere selvejergårde].

Ølsted sogn og by. 1502 el. 20 skøde på 1 gård (A 304 = S 68). [I alt 1 gård. 1544 1 gård forudsat, at Mogens Wulfs gård ikke lå i Oens. Ingen gård uomtalt]. *Oens*. 1464 pantebrev på 1 gård (B 14). 1484 mageskiftebrev på 1 gård (Æ.D.A. II, s. 66, Q 16).

[De to breve omhandler utvivlsomt samme ejendom. I alt altså 1 gård. 1544 4 eller, hvis Mogens Wulfs gård lå i Oens, 5 gårde. 3-4 gårde ikke omtalt].

Løsning sogn og by. 1477 skøde på 1 gård og 1 bol (A 266 = S 53). 1505 skøde på 1 mølle (A 309 = S 72). [1544 ingen ejendomme]. *Sebberup.* 1420 skøde til bispem på 1 byggested (A 269 = S 56). 1498 skøde på 1 gård (A 305 = S 69). [I alt 1 gård (1 byggested). 1544 9 gårde. 8 gårde ikke omtalt].

Korning sogn. Intet brev dokumenterer bispens erhvervelser af gods i dette sogn. [1544 2 gårde i Sparre og muligvis 1 hus i Merring. 2 gårde ikke omtalt].

Hedensted sogn, Gesager og Årup. 1407 el. 27 skøde på gods (A 312 = S 74). 1418 pantebrev på 3 gårde og 1 møllested (B 241). 1426 opladelsesbrev på gods (A 279 = S 63). 1427 skøde til bispem på 3 gårde (B 239). [De tre sidste breve, muligvis også det første, omhandler antagelig samme ejendomme. 1544 ingen ejendomme].

Davgård sogn og by. 1512 skøde på 1 gård (Æ.D.A. II, s. 47, L 35). [I alt 1 gård. 1544 2 gårde. 1 gård uomtalt].

Engum sogn, Assendrup. Udateret pantebrev på Blaksholm (B 234). 1413 pantebrev på Blaksholm (B 243). 1421 adkomstbrev på Blaksholm i Assendrup (A 287). 1420 el. 26 skøde på gods (B 238). 1438 skøde på Blaksholm, gods og rettigheder i Assendrup mark (B 240). [1544 ingen ejendomme].

Gods i *Hatting herred*, som ikke er nærmere stedfæstet. 1436 el. 37 skøde til bispem på gods (A 276 = S 61). 1449(?) pantebrev til bispem på gods (B 236).

Nim herred. Tamdrup sogn, Enner. 1415 pantebrev til bispem på 3 gårde (B 345). [I alt 3 gårde. 1544 5 gårde (1 hus). 2 gårde ikke omtalt]. (*Vinten*)lund. 1415 pantebrev til bispem på 2 gårde (B 345). [I alt 2 gårde. 1544 8 gårde. 6 gårde ikke omtalt]. *Molger.* 1414 brev, der beviste, at bispem havde tilbudt penge for 1 gård (muligvis en pantsat gård, han ville indløse) (B 346). [I alt 1 gård. 1544 3 gårde (1 hus). 2 gårde ikke omtalt]. *Kørup, Bisgård, Vrønding, Tamdrup.* Intet brev dokumenterer bispens er-

hvervelser af gods i disse byer. [1544 6 gårde (3 huse). 6 gårde ikke omtalt].

Voer herred. Østbirk sogn og by samt Vestbirk. Ingen breve dokumenterer bispens erhvervelser af gods i disse byer. [1544 5 gårde. 5 gårde ikke omtalt]. *Monbjerg.* Et knippe breve om Monbjerg (B 211). [1544 1 gård. 0–1 gård uomtalt].

Yding sogn og by. 1444 opladelsesbrev på gods (B 5). [1544 ingen ejendomme].

Ovsted sogn, Ris. 1444 skøder og pantebreve på »Aggisted Ris« (B 188). [1544 ingen ejendomme].

Vedslet sogn og by samt Grumstrup. Ingen breve dokumenterer bispestolens erhvervelser af gods i disse byer. [1544 (2 huse) i Vedslet og 6 gårde i Grumstrup. 6 gårde ikke omtalt].

Kattrup sogn, Overby. Nogle skøder, hvis udstedelsesår ikke er opgivet, på 1 gård (B 169). *Borup.* 1448 skøde på 1 gård (B 177). »Tonge« eller »Thome« mølle. 1444 pantebrev på denne mølle (B 207). 1448 skøde på møllen (B 177). 1449 brev til bispens på jord og eng ved møllen (B 212). 1491 mageskiftebrev til bispens på møllegods ved Tonge mølle (B 160). [1544 ingen ejendomme i dette sogn].

Ørridslev sogn og by. 1419 el. 69 brev ang. skøde på gods (B 96). 1438(?) opladelsesbrev til bispens på 1 gård (B 198). [I alt 1 gård og noget gods. 1544 2 gårde (1 toft). 0–1 gård uomtalt]. *Hoved(gård).* 1403(?) brev ang. bortskødning af 1 gård eller gods i Hoved mark (B 94). 1403 el. 52 skøde på Hoved gods (B 89). 1419 el. 57 skøde på gods (B 95 = A 95). 1419 el. 69 brev ang. skøde på gods (B 96). 1435 brev på 1 gård, der var pantsat til Ørridslev kirke (B 110). 1443 skøde på gods (B 97). 1445 el. 50 pantebrev på 1 stk. eng (B 101). 1459 kongens stadfæstelse på Hoved gods (B 99). 1462 skøde på 1 bondegård (B 103). 1507 pantebreve og forhøjelsesbreve på 2 gårde (B 104). 1530 (fornyelses)pantebreve til bispens på gods (B 81). [B 104 og B 81 omhandler antagelig de samme ejendomme. Det er i øvrigt et spørgsmål, om der har ligget andre gårde i Hoved, som i det 17. århundrede bestod af to gårde, end de to store gårde, der hørte til Århusgård len i 1544, og som bispens antagelig havde erhvervet

ved brevene B 104 og B 81. Bestod Hoved kun af disse to gårde, angår de breve, som er ældre end 1507 ikke gods, der var afstået til bispestolen. Hvad specielt B 103 angår, tyder B 93 og B 102 på, at den, til hvem den jordegne gård blev afstået, ikke var bispen, men fogeden på Kalø, Niels Sørensen Jul. Hvad enten de ældste breve er udstedt til bispen eller ikke, er afståelsen til bispestolen af de to gårde, jordebogen 1544 omtaler, dokumenteret i registrerede breve]. *Tvingstrup*. 1438 skøde på 1 gård (B 183). 1430 el. 50 brev på 1 gård (B 185). 1443 skøde til bispen på 1 gård (B 159). [1544 ingen ejendomme].

Tolstrup sogn, Eldrup og Gedved. 1444 pantebrev på gods i Eldrup (B 182). [I alt gods i Eldrup. 1544 1 gård i Tolstrup sogn og 1 gård i Gedved. 1–2 gårde ikke omtalt].

Lundum sogn og by samt Lundumskov. 1390 brev på gods (B 190). [1544 ingen ejendomme].

Hansted sogn og by. 1415 pantebrev til bispen på 1 gård (B 345). 1443 skøde til bispen på 1 gård og 2 øde bol (B 159). [I alt 2 gårde og 2 øde bol. 1544 1 gård (2 huse). Ingen gård uomtalt]. *Kannerup*. 1443 skøde til bispen på 1 øde bol (B 159). [1544 ingen ejendomme]. *Egebjerg*. 1441 pantebrev på 1 gård (B 170). 1448 brev på gods (B 203). [I alt 1 gård og gods. 1544 4 gårde. 0–3 gårde ikke omtalt]. *Rådved*. 1499 brev på gods (B 181). [1544 ingen ejendomme].

Vær sogn, Haldrup. 1499 brev på gods (B 181). [I alt gods i Haldrup. 1544 1 gård i Vær sogn, 2 gårde i Haldrup. 0–3 gårde ikke omtalt].

Nebel sogn og by. 1402 el. 07 skøde til bispen på gods (B 209). 1499 tingsvidne på skøde på 1 gård (B 229). [I alt 1 gård og noget gods. 1544 Foruden 3 gårde i Nebel sogn, der antagelig var selvejergårde, 6 gårde (1 hus) i Nebel by. 0–5 gårde ikke omtalt]. *Serridslev*. 1396 skøde på 2 gårde (B 312). 1396 kongens (stadfæstelses)brev på gods (B 287). 1434 skøde på bondegods (B 172). 1444 opladelsesbrev på gods (B 5). [B 312 og 287 omhandler antagelig de samme ejendomme. I alt 2 gårde og noget gods. 1544 2 gårde, af hvilke den ene antagelig var jordegne. Ingen gård uomtalt].

Gangsted sogn og by. 1457 pantebrev på 1 gård (B 189). 1470 pantebrev på 1 gård (B 184). [I alt 2 gårde. 1544 6 gårde (1 hus, 1 stuv, 1 øde mark) samt 6 gårde, der antagelig var jordegne. 4 gårde ikke omtalt]. *Elbæk.* 1429 skøde på 1 gård (B 178). [I alt 1 gård. 1544 1 gård og 3 gårde, der antagelig var jordegne. Ingen gård uomtalt].

Søvind sogn og by. 1427 skøde til bispens på 1 gård (B 27). [I alt 1 gård. 1544 4 gårde. 3 gårde ikke omtalt]. *Brigsted og Brigsted Kær.* 1427 skøde til bispens på 2 gårde og 1 møllested (B 27). [I alt 2 gårde (1 møllested). 1544 6 gårde (1 hus). 3 gårde ikke omtalt]. *Toftum.* Ingen breve, der dokumenterer bispestolens erhvervelser af gods i denne by, er bevaret. [1544 5 gårde. 5 gårde ikke omtalt. Nb: 15. juli 1544 fik Peder Ebbesen Galt kongens ejendomsbrev på 4 gårde i Brigsted og 1 i Toftum (Kronens Skøder, Danske Kancelliregistranter). Brevets oplysninger om fæsterne navne og deres landgilde viser, at ingen af disse gårde var identiske med gårde, som jordebogen 1544 omtaler. Enten er der altså tale om bispegods, som blev afhændet før jordebogens affattelse, eller om gammelt krongods, der lå under Skanderborg]. *Vorsø.* Nogle skøder, hvis udstedelsesår ikke er opgivet, på øen Vorsø (B 175). [1544 1 gård. Ingen gård uomtalt].

Af de 8 sidste ejendomme i Voer herred, som jordebogen 1544 omtaler (s. 114–15), lå den første i Tolstrup sogn, hvis øvrige ejendomme, der hørte til Århusgård len, behandles s. 113 før nogle ejendomme i Østbirk sogn. Den anden lå i Østbirk sogn, hvis øvrige ejendomme altså behandles før ovennævnte ejendom i Tolstrup sogn, den tredje og fjerde lå i Vedslet sogn, hvis øvrige ejendomme behandles s. 113 før ejendommene i Tolstrup sogn, den femte og sjette lå i Ørriidslev sogn, hvis øvrige ejendomme behandles s. 110, og den syvende og ottende lå i Søvind sogn, hvis øvrige ejendomme behandles s. 109–10. Da jordebogen 1534, som ellers kun medtager gods, der lå i Hads herred, omtaler den næstsidste af de 8 ejendomme, er den formodentlig sent erhvervet og indført i bispestolens jordebøger. Det samme er muligvis tilfældet med resten af disse ejendomme. Jævnfør hermed, at det gods, biskop Niels Clausen erhvervede af Johan Bjørn og hans slægt, er opført for sig selv efter bispestolens øvrige gods i Bjerre herred.

Tabel 1.

Sogdenes navne	Gårde, hvis erhvervelse ikke er dokumenteret	Bispestolens fæstegårde ca. 1536
Saksild, Nølev, Randlev, Bjerager, Dyngby	0- 4	23
Odder, Tvenstrup, Ulv, Hvilsted, Torrild ..	11-24	29
Hundslund, Oldrup, Ørting, Halling, Faling	1-19	69
Gosmer, Gylling	5-51	73
Alrø	26-26	26
Hads herred i alt	43-124	220
Sejet, Skjold, Nebsager, Rårup	4- 4	8
Glud	0-16	23
Barrit	0- 0	17
Klakring	5- 5	5
Hjarnø	8- 8	8
Bjerre herred i alt	17-33	61
6 sogne i Hatting herred	14-15	22
Tamdrup i Nim herred	16-16	22
Østbirk, Vedslet	11-12	12
Ørridslev, Tolstrup, Hansted, Vær, Nebel ..	1-14	20
Gangsted, Søvind	15-15	23
Voer herred i alt	27-41	55

Til erhvervelser af gods, der kun er stedfæstet til et bestemt herred, er der ikke taget hensyn ved beregningen af tabellens tal. De erhvervede gårdes antal er nemlig ikke opgivet. Hvis dette gods skulle medtages, ville alle tallene før tankestregerne altså blive 0.

Af de breve, der dokumenterer bispestolens erhvervelser af jordegods i Hads, Bjerre, Hatting, Nim og Voer herreder, er det ældste, til hvilket vi har kendskab, udstedt i 1349. Det jordegods i de fem herreder, som tilhørte bispestolen i 1536, og hvis erhvervelse ikke omtales i breve, som er bevaret eller kendes fra bevarede registraturer, indbefattede altså alle ejendomme, som bispen

ejede i 1536 og havde ejet før 1350. Herudover bestod dette gods af de næppe talrige ejendomme, som var kommet i bispestolens besiddelse i kraft af yngre breve, der er gået tabt. I tabel 1 er de tal, der angiver, hvor mange gårdes erhvervelse de bevarede breve og regester til breve ikke dokumenterer, trykt med *kursiv*, de minimale tal, når de er større end en trediedel, og de maksimale tal, når de er større end halvdelen af antallet af de gårde, bispestolen ejede i de pågældende sogne ca. 1536. Disse tal viser således, i hvilke sogne bispestolens besiddelser, som er ældre end 1350, *kan* have udgjort en væsentlig del af dens gods 1536. Sammenholder man tabellen med et kort, som er forsynet med herreds- og sognegrænser, vil den desuden give et indtryk af, i hvilke dele af de fem herreder bispestolen ejede meget jordegods i 1536 og *kan* have ejet meget jordegods før 1350.

Tabel 2.

	gårde	møller	bol, huse	bygge- steder	jorder, skove	»gods«	i alt
1350–1360					1	4	5
1360–1370						5	5
1370–1380							0
1380–1390	2					1	3
1390–1400	13 3				1	3 1	21
1400–1410	22 9	1		6	3	5 3	49
1410–1420	6 11			1 1	1	1	21
1420–1430	19 5	1		3 2	1	1 1	33
1430–1440	13 4		3		1	5 3	29
1440–1450	6 4	1	2 3		5 2	6 7	36
1450–1460	4 1					1	6
1460–1470	11 2						13
1470–1480	1 3		1			1	6
1480–1490	1 1						2
1490–1500	1 2					3 3	9
	22		6				28
1500–1510	6 2	1	1				10
1510–1520	2 1				1		4
1520–1530	1						1
1530–1540	3 2						5

I samtlige rubrikker angiver tallene længst til venstre antallet af godserhvervelser i Hads herred, medens tallene til højre angiver antallet af godserhvervelser i Bjerre, Hatting, Nim og Voer herreder. I rubrikken gårde er alle de gårde opført, hvis antal brevene opgiver. I rubrikken byggesteder er alle byggesteder, gårdsteder og møllesteder opført. I rubrikken gods er de ejendomme opført, der betegnes som gods, rettigheder i en by eller dens mark, gårde, hvis antal ikke opgives, byer og dele af byer. Omtaler et brev flere lodder i samme bymark, er de behandlet som et enkelt jordstykke, hvorimod lodder i to forskellige bymarker er behandlet som to jorder. På samme måde er gods i to byer regnet dobbelt. Hvis forskellige registraturer anfører hver sit udstedelsesår for et og samme brev, og det ene årstal kan være lige så sandsynligt som det andet, er de godserhvervelser, det pågældende brev omtaler, henført til det år, der ligger midt imellem dem, registraturerne opgiver, når begge årstal tilhører et enkelt eller to til hinanden grænsende ti-år. Er forskellen på de to årstal større, lades det pågældende brev ude af betragtning. De 22 gårde og 6 huse, hvis erhvervelse er opført efter ti-året 1490–1500, er det gods, biskoppen modtog i pant og købte af Johan Bjørn og hans slægtninge. (Den gård, som kongen havde pantsat, og som jordebogen 1544 behandler sammen med dette gods, er ikke medtaget). Vedrørende Johan Bjørns gods se i øvrigt s. 137.

Af de referater, der ovenfor er givet af bevarede breve og udtog af breve, som dokumenterer overdragelsen af rettigheder i jordegods til bispestolen, fremgår det, at biskoppen i de forskellige ti-årige perioder af tiden 1350–1540 erhvervede så meget nyt jordegods i Hads, Bjerre, Hatting, Nim og Voer herreder som anført i tabel 2. Ved nyt jordegods forstås jordegods, som ikke ved ældre breve var pantsat, testamenteret eller på anden måde overdraget til bispestolen. Hvis det i oversigten over adkomstbrevene konstateres, at to eller flere breve omhandler de samme ejendomme, er der altså kun taget hensyn til det ældste af disse breve. I tiden 1350–1536 havde Århus stift følgende biskopper: Svend til (1352), Poul (1354)–69, Olaf 1371–86, Peder Jensen Lodehat 1386–95, Bo Mogensen 1395–1424, Ulrik Stygge 1424–49, Jens Iversen Lange 1449–82, Ejler Madsen Bølle 1482–91, Niels Clausen 1491–1520 og Ove Bille 1520–36. Af tabellen fremgår det klart, at hovedparten af bispestolens godserhvervelser i de fem herreder i perioden 1350–1536 fandt sted i bisperne Bo Mogensens, Ulrik Stygges og Niels Clausens embedstid 1395–1449 og 1491–1520.

Jens Iversen Lange, under hvem største delen af en stor og kostbar ombygning af domkirken blev foretaget, har åbenbart ikke haft penge at undvære til større forøgelse af bispestolens gods i denne del af stiftet. I oversigten over bispestolens adkomstdokumenter og i tabellerne medtages de få og små erhvervelser af krongods, der er dokumenteret i de i Æ.D.A. registrerede breve, men ikke pantsættelsen af kongens fæstegods og hans afgifter af selvejergods i Hads herred, på Endelave og i Dallerup i Hatting herred. Denne betydelige godserhvervelse fandt sted i biskop Niels Clausens embedstid (se nærmere ovenfor s. 111 ff.).

Det er bemærket i det foregående (s. 123 f.), men bør på ny understreges, at tallene i oversigten over adkomstdokumenterne og i tabellerne kun er rigtige under en række generelle og specielle forudsætninger. Disse forudsætninger er utvivlsomt opfyldt i mange, men ikke i alle tilfælde.^{29a)} Tabellernes tal må derfor ikke betragtes som nøjagtige, men kun som omtrentlige angivelser.

Herlighedsafgifter af sognekirker og præstekald samt af deres og domkapitlets fæstere.

Stiftslensmanden og gårdsriveren på Århusgård oppebar ikke blot den landgilde, der svarede af bispestolens hidtidige fæstegods og af jordegne landejendomme og købstadjorder, til hvilke den havde haft herlighedsretten. De indkasserede også de tiender, der før reformationen tilfaldt biskoppen, samt en række herlighedsafgifter, han havde modtaget af præsterne og sognekirkerne og af deres fæstere.

Som påvist i Jyske Samlinger 5. rk. VI, s. 177–213, var gæsteriet pålignet domkapitlets jordegods efter de samme regler som bispegodset, og af lensjordebøger fra Frederik II's tid fremgår det, at kongen, der ved reformationen overtog bispestolens her-

29a) Med mindre biskoppen havde breve på flere gårde i en by end dem, der i 1544 hørte til Århusgård og Akær len, forudsættes det således, at han havde afleveret eller kasseret alle adkomstbreve på gods, han afhændede, mistede eller aldrig fik lov til at tage i besiddelse (se Herreklostrenes godshistorie, s. 143). I henhold til denne generelle antagelse, regnes der ovenfor med, at Ove Lunges mageskiftebrev af 1533 på 1 gård i Glud (B 123) angik en af de ejendomme, jordebogen 1544 omtaler. Af en rettertingsdom afsagt 30. november 1538 fremgår det imidlertid, at gården i Glud var fradømt stiftet (Det kgl. Rettertings Domme og Rigens Forfølgninger udg. af Troels Dahlerup I, s. 785, jævnf. s. 493 f. og 600 f.).

lighedsindkomster, oppebar gæsteriet af største parten af domkapitlets ejendomme. Endelig viser en sammenligning mellem Hans Stygges forleningsbrev og følgebrev på Holbækgård len (Danske Kancelliregistranter 26. april 1540 og 15. januar 1541), at domkapitlets gæsteriagtige fæstebønder hørte med til stiftets, det vil i almindelighed sige bispens tidligere, tjenere. Der kan således næppe være tvivl om, at gæsteriet af hovedparten af kapitlets fæstere i middelalderen var en af bispestolens herlighedsindtægter.³⁰⁾ Da domkapitlet i Århus var stiftet af biskop Peder Vognsen og havde modtaget meget jordegods af ham og hans efterfølgere, var det kun naturligt, at bispestolen havde herlighedsretten til kapitlets gods. Hertil kommer imidlertid, at kannerik og vikarer var præster, og at bisperne havde herlighedsretten til de præstekalds såvel som de sognekirkers fæstegods, hvortil ikke andre havde patronatsret (se Kr. Erslev: Konge og Lensmand, s. 101, og Poul Johs. Jørgensen: Dansk Retshistorie, s. 405, jævnf. biskop Ulriks statutter 1443 § 31 (Thorkelin: Danske Kirkelove, s. 62)). Retten til herligheden af patronatsløse kirker og præstekalds fæstegods var i alt fald Århus bispestols adkomst til modtagelse af inding og forskellige afgifter af en række annekspræstegårde og kirkegårde.³¹⁾

Foruden af domkapitlets og nogle af sognekirkernes og præstekaldenes fæstere oppebar bispestolen herlighedsafgifter af selve sognekirkerne og af præsterne. Hvad de afgifter angår, som præsterne i Århus stift skulle betale til biskoppen, blev de åbenbart allerede i 1251 afløst med en enkelt ydelse.³²⁾ Denne ydelse er

30) Klostergodsets gæsteri var pålignet efter helt andre regler og tilfaldt næppe biskoppen. Modtog bispem gæsteri af klosterne, også efter at de var kommet ind under kongens højhedsret (se Niels Skyum-Nielsen i Scandia XXIII, s. 53 ff.), har det været klosterne selv, han gæstede. Vedrørende gæsteriet af klostergodset se i øvrigt Herreklostrenes godshistorie, s. 152.

31) Når biskoppen modtog herlighedsafgifter af nogle af sognekirkernes og præstekaldenes ejendomme, står det i forbindelse med, at han havde disse ejendomme i sit forsvær. Da han til de retstrætter, han i den anledning måtte føre, havde brug for kirkernes og præstekaldenes adkomstbreve, blev mange af de pågældende kirkers breve deponeret i bispearkivet og er derfor registreret i de i Æ.D.A. II, s. 1-166 trykte registraturer.

32) Ifølge biskop Ulriks statutter 1443 skulle præsterne betale cathedricum et subsidium episcopi (Thorkelin: Danske Kirkelove, s. 78). Cathedricum et subsidium kan imidlertid være den latinske betegnelse for den afløsningsafgift, der på dansk kaldtes præstegæsteri.

formodentlig identisk med det såkaldte præstegæsteri, som er den eneste herlighedsafgift til biskoppen, der synes at være afkrævet stiftets præster på reformationstiden (se nærmere Troels Dahlerup i Kirkehistoriske Samlinger 7. rk. III, s. 5).

Medens praktisk talt ingen af ovennævnte afgifter omtales i jordebogen 1544 (se ovenfor s. 93), medtager denne to af sognekirkernes herlighedsafgifter, som den benævner kirkehavre og kirkelam. De kirker, hvis lam og havreafgifter er indført i jordebogen 1544, lå i Sønderhald, Øster Lisbjerg, Vester Lisbjerg, Hasle, Sabro, Framlev, Ning og Hjelmlev herreder. Disse herreder kan have udgjort Århusgård lens, d. v. s. det biskoppelige fadeburslens, område i middelalderen, medens resten af stiftet i så fald lå under Silkeborg, Østrup, Holbækgård, Isgård og Åkær. Af Silkeborg lens jordebog 1586 fremgår det, at der også blev svaret kirkehavre af kirker i Vrads, Hids, Lysgård og Gern herreder. Da de pågældende kirkers havreafgifter altså ikke er indført i jordebogen 1544, må det formodes, at de allerede i 1544 blev oppebåret af lensmanden på Silkeborg, eller også må de være ført på liste med tienderne (se ovenfor s. 93). Det er muligt, at kirkehavren og kirkelammene af kirkerne i andre herreder ligeledes var ført på tiendelisterne eller forlenet til andre end stiftslensmanden.³³⁾

Også i de herreder, hvis kirkers afgifter kendes fra jordebogen 1544, findes der kirker, som ikke er opført i jordebogens liste over ydelser af kirkelam og kirkehavre. Når man vil bestemme disse kirker, støder man imidlertid på den vanskelighed, at man ikke ved med sikkerhed, hvilke sognekirker der lå i de forskellige herreder i 1544. De udførligste oplysninger om stiftets sogneinddeling i første halvdel af det 16. århundrede giver de regnskaber over landehjælpen 1524–26, der er trykt i Danske Magasin 4. rk. II, s. 34 ff. Det må derfor blive landehjælpsregnskabet, der skal lægges til grund for bestemmelsen.

I henhold til den bevilling, rigsrådet 21. juli 1524 havde givet

33) I 1540 blev Hans Stygge og i 1543 blev Anders Bille forlenet med de herlighedsafgifter, kirketjenerne henholdsvis i Rovsø og i Gern herred skulle betale (Danske Kancelliregistranter 26. april 1540, 15. januar 1541 og 8. marts 1543); men disse forleninger omfattede næppe de øvrige herlighedsindkomster deriblandt kirkehavren og kirkelammene.

kongen på en landeskat, skulle hver sognekirke, som havde korn-tiende eller anden fast indkomst, betale 15 mark i skat; men den rige kirke skulle hjælpe den fattige.³⁴⁾ Ifølge regnskabet beløb summen af skatten af kirkerne i Århus stift sig til 5130 mark. Medregner man Skarresø kirke, som er sprunget over i regnskabet (se note 34), men ikke købstadkirkerne og kirkerne i Nim, Tirstrup og Thorsager og på Endelave, hvis skat biskoppen efter regnskabets (dog i nogle tilfælde atter udstregne) oplysninger ikke havde indkasseret, omtaler regnskabet 342 kirker, der lå i Århus stift. Da 342 gange 15 netop bliver 5130, er Skarresø kirke utvivlsomt den eneste, der fejlagtigt mangler i regnskabet. I regnskabet gøres der som omtalt udtrykkeligt opmærksom på, at 4 landsbykirkers skat ikke blev betalt gennem biskoppen. En jævnføring med vore dages sogneinddeling viser, at i de otte herreder, hvis kirker skulle betale kirkelam og kirkehavre til Århusgård i 1544, må det samme være tilfældet med de kirker, der ligger på Tunø i Ning herred og i Essenbæk i Sønderhald herred. Regnskabet nævner heller ikke Marie Magdalene kirke i Sønderhald herred; men denne kirke er utvivlsomt identisk med den i øvrigt ukendte

34) I Århus stift praktiserede man almindeligvis denne påligningsregel således, at hvert herreds sognekirker blev lagt sammen til et lægd, som betalte 15 mark gange antallet af herredets kirker, medens den enkelte kirkes bidrag varierede fra 2½ til 30 mark. Afvigelser fra denne regel forekommer dog hyppigt. I Bjerre, Rovsø og Sønderhald herreder lå der således henholdsvis 15, 5 og 21 kirker, hvis samlede afgifter skulle være 225, 75 og 315 mark, hvad de også er ifølge regnskabet. Summerne af de enkelte kirkers skat bliver imidlertid 224, 74 og 316 mark. Af de 10, 10 og 11 kirker i Hasle, Sabro og Framlev herreder burde der på samme måde være betalt 150, 150 og 165 mark, medens totalsummerne såvel som summerne af de enkelte kirkers afgifter ifølge regnskabet beløb sig til 147, 152 og 164 mark. Måske udgjorde Hasle og Sabro herreder ikke to, men ét lægd, hvis samlede skat skulle være 300, men var 299 mark. I alt fald kan der næppe være tvivl om, at kirkerne i Vråds og Tyrsting herreder var lagt sammen til et enkelt lægd. Af de 9+9 kirker i de to herreder skulle der nemlig betales 270 mark, og den faktiske skat af deres kirker var henholdsvis 146 og 124 mark, det vil sige netop 270 mark i alt. Skatten af Nim herreds kirker er regelret pålignet, hvis skatten af Nim kirke, der ikke således som de øvrige kirkers skat blev indbetalt gennem biskoppen, lades ude af betragtning, og skatten af Øster Lisbjerg herreds kirker stemmer med reglerne, hvis man antager, at der af Skarresø kirke, som er sprunget over i regnskabet, blev svaret 5 mark, og hvis man medtager Thorsager kirke, uagtet dens skat ikke blev opkrævet af biskoppen. Uforklarlige forekommer de til dels store forskelle, der er på den skat, som burde være betalt, og den skat, der faktisk blev betalt af kirkerne i Hids herred (135-95 mark), i Ning herred (165-192 mark), i Hads herred (285-280 mark), i Voer herred (255-253, efter hvad regnskabet opgiver, 258 mark), i Hjelmslev herred (180-172 mark), i Djurs Sønder herred (225-235 mark), i Hovlbjerg herred (210-239 mark) og i Gerlev herred (195-190 mark).

»Slenstrup« kirke, som ifølge regnskabet skulle betale en skat på 6 mark (Danske Magasin 4. rk. II, s. 41, note 9).³⁵⁾ Hvad de nedlagte kirker angår, har man oplysninger om syv, der lå i de otte herreder, og som ikke figurerer i regnskabet over landehjælpen. Af disse kendes Dals kirke (Lyngå sogn, Sabro herred) kun fra sagn og tvivlsomme fund af rester af fundamenter, og de kirkelige bygninger i Solbjerg (Tiset sogn, Ning herred), Rindelev og Kejlstrup (Frueing sogn, Hjelmslev herred), Boes (Dover sogn, Hjelmslev herred) og Hinnerup (Grundfør sogn, Vester Lisbjerg herred) var muligvis kapeller eller kirker, der ikke benyttedes som sognekirker i 1524 (Trap: Danmark, Sigurd Elkjær i Aarhus Stifts Aarbøger 1918, s. 122 ff., Chr. Heilskov i anførte årbøger 1923, s. 24 og 33 f., og 1935, s. 17). Den eneste nedrevne kirke, til hvilken der sandsynligvis hørte et sogn i 1524, er kirken i Fløjstrup i Sønderhald herred. Denne kirke var inkorporeret i Essenbæk kloster (Repertoriet 19. januar 1492) ligesom Essenbæk sognekirke, der heller ikke omtales i regnskabet.³⁶⁾

Supplerer man regnskabets liste over kirker, hvis skat biskoppen indkasserede, med Skarresø, Nim, Tirstrup, Thorsager, Endelave, Tunø, Essenbæk og Fløjstrup kirker, og går man ud fra, at »Slenstrup« kirke er identisk med Marie Magdalene kirke, vil en jævnføring med lensjordebogens fortegnelse over kirker, af hvilke der svaredes kirkehavre og kirkelam til Århusgård, vise, at disse afgifter ikke blev betalt af kirkerne i Essenbæk, Fløjstrup, Virring og Marie Magdalene sogne i Sønderhald herred, i Lyngby, Kasted og Skejby sogne i Hasle herred, i Mallings sogn og på Tunø i Ning herred samt i Dover, Veng, Illerup, Frueing, Vitved, Skanderup og Vrold sogne i Hjelmslev herred. Skejby kirke var inkorporeret i et vikarie, hvis indehavere havde privilegium på, at de ikke skulle betale nogen som helst afgift af kirken til biskoppen (S.R.D. VI, s. 517), og Marie Magdalene kirke, der er opført i det 15.

35) Professor, dr. phil. Kristian Hald har elskværdigst gjort mig opmærksom på, at Slenstrup utvivlsomt er skrivefejl for Klemstrup, der i vore dage er navnet på en gård, som ikke ligger langt fra Marie Magdalene kirke.

36) Bygninger, som givetvis var kapeller, har der ligget i Ormslev by og sogn, i Langballe i Mårslet sogn, i Hornslet og Essenbæk sogne samt muligvis i Marie Magdalene og Nørre Årslev sogne (Trap: Danmark, Østjydsk Hjemstavn 1945, s. 31 f., Jyske Samlinger 5. rk. VI, s. 98 ff.).

århundredes anden fjerdedel, var antagelig bygget efter kirkehavrens og kirkelammens påligning. Af de øvrige kirker, som ikke betalte kirkelam og kirkehavre, tilhørte Veng kirke og muligvis også kirkerne i Dover og Illerup Øm kloster. Ring kloster ejede Lyngby kirke og formodentlig kirkerne i Fruering og Vitved. Kirken i Kasted tilhørte sandsynligvis Alling kloster, og Essenbæk kloster ejede kirkerne i Essenbæk, Fløjstrup og Virring (se Herreklostrenes godshistorie, s. 137 og 153, og Repertoriet 19. januar 1492). Endelig var kirkerne i Skanderup og Vrold, i hvilke byer kongen havde store og gamle besiddelser, antagelig kongelige patronater,³⁷⁾ medens kirkerne i Malling og på Tunø formodentlig var inkorporeret i præbendet Lime og i domkirkens bygningsfond (S.R.D. VI, s. 469 og 396). Sognekirker, der tilhørte konger, klostre og præbender, var ingenlunde uden videre fritaget for at svare afgifter til biskoppen, men de blev det ofte i kraft af særlige privilegier (jævnf. Troels Dahlerup i Kirkehistoriske Samlinger 7. rk. III, s. 7 ff.). Hvad kirkerne i Dover, Veng, Illerup, Fruering, Vitved, Skanderup og Vrold angår, kan en anden forklaring i øvrigt også komme på tale. De pågældende sogne danner nemlig et sammenhængende område og hørte muligvis ikke til den del af stiftet, hvis kirker svarede havre og lam til Århusgård.

37) Tilføjet i korrekturen: Arkivar Troels Dahlerup har gjort opmærksom på, at to præsentationsbreve på Wuolt og Roolthe utvivlsomt angår Vrold (og ikke som anført i registeret til Frederik I's danske registranter Rold i Hindsted herred). Dette sogn var altså vitterligt et kongeligt patronat.

TILLÆG

HOLBÆKGÅRD LENS JORDEGODS 1544.

I tiden umiddelbart efter reformationen var det inddragne bispegods i Århus stift fordelt på Århusgård, Åkær, Isgård, Holbækgård, Østrup og Silkeborg len. I 1544 solgte kongen imidlertid en del af Isgård lens gods til Anders Christensen Sandberg til Kvelstrup og hele eller en del af Holbækgård lens gods til den hidtidige lensmand Hans Stygge. Hvorvidt kongen afstod alt Holbækgård lens gods i 1544, kan ikke afgøres. Summerne af de afhændede ejendommers landgildeydelse stemmer ganske vist overens med de indtægter af hele lenet, som Kr. Erslev anfører i Len og Lensmænd I, s. 172 f.; men oplysninger om indkomsterne af Holbækgård len findes ikke i de indberetninger, der i øvrigt var Erslevs kilde (Fortegnelse på indtægt af lenene i Nørrejylland 1541–42). Med mindre den pågældende indberetning er forsvundet i mellemtiden, må man derfor formode, at Erslevs tal er overført fra registeret på stiftsgods, som kongen solgte i 1544.¹⁾

Skødet på en part af Isgård lens gods er gået tabt og er ikke indført i kancelliets kopibøger. De oplysninger om summerne af de afhændede ejendommers fæsteafgifter, som registeret på det solgte stiftsgods giver (se ovenfor s. 106 f.), er derfor de eneste vi har om den del af dette lens jordegods, som kongen afstod til Anders Christensen Sandberg. Skødet på Holbækgård lens jordegods er derimod bevaret og ligger nu i Landsarkivet for Nørrejylland. Skødet, som er dateret fredag efter St. Bartholomæi dag, d.v.s. den 29. august, 1544, er skrevet på pergament (41×33, plica 4,5 cm) og har været forseglet med kongens og 15 rigsråders segl, af hvilke 13 segl er bevaret. Skødets beskrivelse af det af-

1) Hvis kongen kun afhændede en del af Holbækgård lens gods til Hans Stygge, foreligger den mulighed, at noget af Århusgård lens gods, f. eks. gårdene i Gerlev herred (jordebogen 1544, s. 65 f.), tidligere havde hørt til Holbækgård len.

hændede gods, som er summarisk refereret i Karl Hansens Danske Ridderborge, s. 45, og i Kronens Skøder I, s. 21, har følgende ordlyd:

Wortt och kronens godtzs och eyendom vdi wortt lanndt Nørreyttlanndt liggerndis, som er førsth *Holbeck gaardt* hoffuitt gaardenn mett thendtz rette eyendom och tilliggelse mett ett rebdrett iordt i *Holbeck haffuer wongh* mett nogre ennge, kallis *Bisper Enge*, *Gliibs Enngh*, *Hylde Becke Krogh*, och ther till th[e]n engh, ther ligger emellom *Wdby marck* och *Holbeck gaardt* marck, och skyller till sammenn en lesth kornn och en tønde smør mett thette effther schreffne godtzs och eyendom, som er tolff gaarde vdi *Holbeck* sogenn, en gaardt, *Peder Pederssenn* i boer och skyller aarligen en ørtugh rough, tuo ørttugh bygh, en ørttugh haffre, en halff skippe smør mett andre smaa bede, *Søffrenn Olssenn* ett pund rough, ett pund bygh, ett pund haffre, en skippe smør mett andre smaa bede, *Iep Pederssenn* ett pund rough, ett pund bygh, ett pundt haffre, en skippe smør mett andre smaa bede, *Peder Lassenn* ett pund rough, ett pundt bygh, ett pund haffre, en skippe smør mett andre bede, *Iens Søffrennssenn* ett pundt rough, ett pundt bygh, ett pundt haffre, en skippe smør mett andre bede, *Anders Thomissenn* ett pundt rough, ett pundt bygh, ett pundt haffre, en skippe smør mett andre bede, *Søffrenn Anderssenn* en ørttug rough, en ørttugh bygh, en ørttugh haffre, en skippe smør mett andre bede, *Søffrenn Ienssenn* ett pundt rough, ett pund bygh, en ørttugh haffre, en skippe smør mett andre bede, *Crestenn Marquordssenn* en ørttugh rough, en ørttugh bygh, en ørttugh haffre, halff andenn skippe smør mett andre bede, *Crestenn Søffrennssenn* ett pundt rough, ett pund bygh, en ørttugh haffre, en skippe smør mett andre bede, *Knudt Symynssenn* en ørttugh rough, en ørttugh bygh, en ørttugh haffre, $\frac{1}{2}$ skippe smør mett andre bede, *Hans Michelssenn* en ørttugh rough, en ørttugh bygh, en ørttugh haffre, en skippe smør mett andre bede. Item vdi *Wdby* sogenn otte gaarde, som heer effter følger: *Crestenn Michelssenn* ett pund rough, ett pundt bygh, ett pund haffre, en skippe smør mett andre bede, *Iens Nilssenn* en ørttugh rough, en ørttugh bygh,

en ørttugh haffre, en skippe smør mett andre bede, *Las Marquordssenn* en ørttugh rugh, en ørttugh bygh, en ørttugh haffre, $\frac{1}{2}$ skippe smør mett andre bede, *Michell Ienssenn* en ørttugh rugh, en ørttugh bygh, en ørttugh haffre, $\frac{1}{2}$ skippe smør mett andre bede, *Giøde Ienssenn* en ørttugh rugh, en ørttugh bygh, en ørttugh haffre, $\frac{1}{2}$ skippe smør mett andre bede. En gaardt i *Ingesløff*, *Crestenn Iepsenn* iboer, skyller en ørttugh rugh, en ørttugh bygh, en ørttugh haffre, $\frac{1}{2}$ skippe smør mett andre bede. En gaardt i *Øster Størup*, *Erich Crestenssenn* i boer, skyller en ørttugh rugh, en ørttugh bygh, en ørttugh haffre, $\frac{1}{2}$ skippe smør mett andre bede. En gaardt i *Øerstedt*, *Lauritz Søffrenssenn* iboer, skyller $1\frac{1}{2}$ ørttugh rugh, $1\frac{1}{2}$ ørttugh bygh, en skippe smør mett andre bede, vdj *Roffsiøe herrett* liggerendis. Sameledis och *Søddrengh byrck* mett aldt byrcke rett, saa frii, som brugis och hollis vdj nogre bircker heer vdj wortt riige Danmarck friieste, som er først en gaardt, kallis *Lyegaardt*, skyller 4 ørttugh rugh, 4 ørttugh bygh, 4 ørttugh haffre, en tønne smør mett andre bede, en gaardt, *Peder Biergh* iboer, skyller aarligen tu grotte pendinge, 30 saltte-steenene, ett skouffswyn, en gaass, 2 høns, sex heste gesterij, och 19 andre gaarde, som *Søffrenn Tordssenn*, *Anders Pederssenn*, *Iens Chrestenssenn*, *Anders Tordssenn*, *Bodill Nilssenn*, *Kyrstinne Anderssis*, *Iens Hummell*, *Anders Matzenn*, *Nils Pederssenn*, *Crestenn Hummell*, *Martthen Ibssenn*, *Iens Mattssenn*, *Søffrenn Pederssenn*, *Anders Benndssenn*, *Crestenn Ibssenn*, *Anders Crestenssenn*, *Anders Bachenssenn*, *Erich Lauritzenn* och *Anders Ibssenn* nu vdj boe, och skyller huer thennom aff samme gaarde liige saa møgett. Ther till alle 20 gaarde giffue till sammenn tuo tønder smør, tuo øxenene, tuo kiøer, 40 faar och lamb, liggerendis vdj *Søddringh* sogenn och bye vdj *Gielloff herrett*.

Ifølge registeret på stiftsgods, som kongen solgte i 1544, beløb de samlede indtægter af Holbækgård og de tilliggende bøndergårde sig til $4\frac{1}{2}$ læst $5\frac{1}{2}$ pund korn, 7 tdr. 1 skæppe smør, 2 okser, 2 køer, 42 svin, 33 får, 39 lam, 39 gæs, 103 høns, 5 mark 7 skilling og $18\frac{1}{2}$ mark 4 skilling for saltsten. En jævnføring med summerne af de i skødet anførte afgifter viser, at omregningerne er foretaget

efter ligningerne 1 læst korn = 12 pund = 24 ørtug korn og 1 skæppe smør = $\frac{3}{4}$ fjerding eller $1\frac{1}{2}$ otting smør.

Af bispestolens adkomstbreve angik nedennævnte gods i Rovsø herred: Repertoriet 1. rk., nr. 4692 (19. juni 1405), nr. 5014 (26. oktober 1408), udateret nr. 227 og 2. rk., nr. 2730 (25. marts 1470). Vedrørende godset i Sødring se Exordium monasterii Caræ Insulæ, *Scriptores minores II*, s. 197 f.

STEDNAVNEREGISTER

Registeret medtager *kun stednavne, der forekommer i de udgivne tekster*, Århusgård og Åkær lens jordebog 1544 (s. 1-86) og skødet på Holbækgård lens jordegods 1544 (s. 154-155); men for at lette de øvrige afsnits benyttelse som kommentar henvises der fra disse afsnit til de medtagne navne. De navne, der er optaget i de af statsministeriet autoriserede stednavnefortegnelser, staves på den i disse fortegnelser angivne måde. Dog benyttes sideformerne med k og g i stedet for opslagsformerne med kj og gj foran fortungevokal. Med hensyn til alfabetiseringen følges ligeledes den i de autoriserede stednavnefortegnelser benyttede fremgangsmåde. Navne, som består af to adskilte ord, alfabetiseres altså efter det første ord, med mindre dette er et adjektiv foran et stednavn. Af forkortelser anvendes foran navnene S. = Sønder, Ø. = Øster, N. = Nørre, V. = Vester og efter navnene S. = Sogn, K. = Kirke, H. = Herred.

- Adslev K., Hjelmslev H.: 32.
 Aldum, Stenderup S., Hatting H.: 44.
 V.-Alling K., Sønderhald H.: 34.
 Ø.-Alling K., Sønderhald H.: 34.
 Alrø Ø., S. og By, Hads H.: 78, 115, 134, 142.
 Amdrup, Ødum S., Galten H.: 9, 11, 110.
 Amstrup, Falling S., Hads H.: 78, 125, 133.
 Anders Jensens Gård, Elev S. og By, V.-Lisbjerg H.: 10.
 Andrup, Skellerup S., Onsild H.: 23.
 Asferg S. og By, Nørhald H.: 29, 30, 87.
 Assedrup, Nølev S., Hads H.: 60, 121, 129.
 Assers Gård, Spørring S. og By, V.-Lisbjerg H.: 9.
 Astrup S., By og K., Ning H.: 15, 32.
 Auning K., Sønderhald H.: 33.
 Balle, Odder S., Hads H.: 69, 113.
 Ballebo, Gangsted S., Voer H.: 51.
 Barrit S. og By, Bjerre H.: 43, 123, 137, 142.
 Barrithule, Barrit S., Bjerre H.: 43(?), 137(?).
 Beder K., Ning H.: 32.
 Birk: se Østbirk.
 Bisgård, Malling S., Ning H.: 14.
 Bisgård, Tamdrup S., Nim H.: 50, 103, 109, 117, 123, 138.
 »Bisper Enge«, Holbæk S., Rougsø H.: 154.
 Bjerager S. og B., Hads H.: 61, 62, 72, 86, 96, 98, 101, 113, 123, 124, 129, 136, 142.
 Bjergby, Borup S., Støvring H.: 28.
 »Biergordtt«, Glud S. og By, Bjerre H.: 41.
 Bjerre H.: 40, 96, 100, 102, 105, 106, 108, 109, 111, 117, 118, 122, 123, 128, 136, 137, 141, 142, 144, 148.
 Blegind S., By og K., Hjelmslev H.: 16, 32.
 Blegvad, Råsted S., Støvring H.: 29.
 Bogens, Vistoft S., Mols H.: 35.
 Borum K., Framlev H.: 32.
 Borup S. og By, Støvring H.: 28.
 Borup, Helgenæs S., Mols H.: 22, 108.
 Bovlstrup, Bjerager S., Hads H.: 61, 72, 125, 128, 129, 136.
 Brabrand S. og K., Hasle H.: 33, 103.
 Bredstrup, Grenå Købstad: 40.
 Bregnet K., Ø.-Lisbjerg H.: 34.
 Brendstrup, Tilst S., Hasle H.: 4.
 Breth, Barrit S., Bjerre H.: 43, 123, 137.
 Brigsted, Søvind S., Voer H.: 52, 54, 141.
 Brigsted Kær, Søvind S., Voer H.: 52, 141.

- Brydegård, Truc By, Brabrand S., Hasle H.: 3.
- Brændbygge, Falling S., Hads H.: 77, 133.
- Brændegård, Hæst By, Trige S., V.-Lisbjerg H.: 8.
- Brændejord, Spørring S. og By, V.-Lisbjerg H.: 9, 10.
- Brøndum, Hvornum S., Onsild H.: 24.
- Dagstrup, Mørke S., Ø.-Lisbjerg H.: 20, 110.
- Lille Dalby, Hedensted S., Hatting H.: 45.
- Store Dalby S., Hatting H.: 44, 114.
- Dallerup, Tyrsted S., Hatting H.: 44, 98, 101, 114, 116, 145.
- Daugård S. og By, Hatting H.: 45, 47, 114, 138.
- Djurs N.-H.: 20, 100, 104, 105, 107, 117, 118.
- Djurs S.-H.: 35, 100, 104, 106, 107, 110, 117, 118, 148.
- Dolmer, Gammelsgn, Djurs N.-H.: 21.
- Dybvad, Gosmer S., Hads H.: 82, 133.
- Dyngby S. og By, nu Bjerager S., Hads H.: 85, 129, 130, 142.
- Dystrup, Ørum S., Djurs N.-H.: 20.
- Dørup, Hørning S., Hjelmslev H.: 16.
- Dørup Mølle, Hørning S., Hjelmslev H.: 16.
- Ebdrup S. og By, Djurs S.-H.: 37.
- Ebeltoft Købstad og Landdistrikt: 38, 39, 91, 104, 107, 117.
- Edderup, Sem S., Onsild H.: 25, 27, 99.
- Edslev Mølle, Kolt S., Ning H.: 15.
- Egebjerg, Hansted S., Voer H.: 53, 140.
- Egå K., Ø.-Lisbjerg H.: 34.
- Elbæk, Gangsted S., Voer H.: 51, 124, 141.
- Elev S., By, K. og Lægd, V.-Lisbjerg H.: 10, 11, 33.
- Elkær, Hundslund S., Hads H.: 66.
- Elsted S., By og K., V.-Lisbjerg H.: 10, 12, 33.
- Endelave Ø, S., By og K., Nim H.: VIII, X, 63, 64, 96, 97, 98, 99, 101, 108, 116, 145, 148, 149.
- Enner, Tamdrup S., Nim H.: 48, 138.
- Falling S. og By, Hads H.: 76, 84, 98, 112, 113, 119, 121, 122, 123, 125, 132, 133, 134, 135, 142.
- Falslev S. og By, Onsild H.: 27, 101.
- Fausing K., Sønderhald H.: 33.
- Feldballe S. og By, Djurs S.-H.: 35, 107, 118.
- Fensholt By, Lægd, Torrild S., Hads H.: 69, 130.
- Fensten, Gosmer S., Hads H.: 82, 94, 108, 109, 125, 127, 133.
- Fensten Gods: se Fyßi Godtz.
- Fillerup, Odder S., Hads H.: 71, 130.
- Fillerup Mølle, Odder S., Hads H.: 62.
- Fjellerup S. og By, Djurs N.-H.: 21, 117.
- Fløjstrup, Beder og Malling S., Ning H.: 14.
- Folby K., Sabro H.: 33.
- Framlev H.: 12, 32, 100, 104, 107, 147, 148.
- Framlev S., By og K., Framlev H.: 12, 32.
- Fregerslev, Hørning S., Hjelmslev H.: 16.
- Lille Fulden, Beder S., Ning H.: 14.
- »Fyßi Godtz« = Fysici eller Fensten Gods, Hads H.: 80, 108, 109.
- Fårup K., Sabro H.: 32.
- Fårup S. og By, Nørhald H.: 30.
- Galten H.: 17, 100, 104, 107, 110.
- Galten K., Framlev H.: 32.
- Gangsted S. og By, Voer H.: 50, 51, 92, 95, 98, 99, 100, 124, 141, 142.
- Gedved, Tolstrup S., Voer H.: 54, 140.
- Gerlev H.: 31, 96, 100, 104, 107, 109, 110, 117, 148, 153, 155.
- Gesing K., Sønderhald H.: 33.
- Gettrup, Skellerup S., Onsild H.: 24.
- Glibing Mølle, Hundslund S., Hads H.: 80, 131.
- »Gliibs Enngh«, Holbæk S., Rougsø H.: 154.
- Glud S. og By, Bjerre H.: 41, 42, 87, 120, 122, 136, 137, 142, 145.
- Gosmer S. og By, Hads H.: 62, 73, 81, 98, 111, 132, 133, 142.
- Grenå: 21, 39, 91.
- Grumstrup, Vedslet S., Voer H.: 53, 139.
- Grundfør S., By, K. og Lægd, V.-Lisbjerg H.: 8, 11, 12, 33, 103, 149.
- Grundfør Mølle, Grundfør S., V.-Lisbjerg H.: 12.
- Gråmølle, Lisbjerg S., V.-Lisbjerg H.: 5, 110.
- Gunnestrup, Tranbjerg S., Ning H.: 15.
- Gylling S. og By, Hads H.: 74, 83, 84, 98, 116, 122, 134, 142.
- Hadrup, Hundslund S., Hads H.: 68, 123.

- Hads H.: VIII, X, 57, 64, 80, 92, 95-118, 121, 124, 128, 129, 136, 141, 142, 144, 145, 148.
- Hadsten K., Sabro H.: 33.
- Hald S. og By, Nørhald H.: 30, 31.
- Haldrup, Vær S., Voer H.: 52, 140.
- Haldum K., Sabro H.: 33.
- Halkær, Falling S., Hads H.: 77, 133.
- Halling S., By og Kirkegård, Hads H.: 72, 73, 83, 93, 95, 101, 111, 115, 125, 132, 142.
- Hammelev S. og By, Djurs N.-H.: 21, 40.
- Handest, Glenstrup S., Nørhald H.: 30.
- Hansted S. og By, Voer H.: 53, 140, 142.
- Harlev K., Framlev H.: 32.
- Harridslev S. og By, Støvring H.: 28, 99.
- Hasle H.: 3, 33, 100, 101, 102, 104, 107, 110, 111, 112, 114, 117, 147, 148, 149.
- Hasle S., By og K., Hasle H.: 5, 33.
- Hasselager, Kolt S., Ning H.: 15.
- Hatting H.: 44, 99, 100, 105, 106, 108, 109, 111, 112, 113, 114, 117, 118, 122, 123, 126, 128, 137, 138, 142, 144, 145.
- Havreballe, Havreballegård, nu Marselisborg, Århus Købstad: 15, 94, 95, 103.
- Hedebøl, Mallings S., Ning H.: 14.
- Hedensted S. og By, Hatting H.: 45, 114, 138.
- Helgenæs S., Mols H.: 22, 107, 108.
- Helsted, Borup S., Støvring H.: 28.
- Hem S. og By, Onsild H.: 25, 26, 99.
- Henriks Gård, Hæst By, Trige S., V.-Lisbjerg H.: 8.
- Lange Henriks Gård, Grundfør S. og By, V.-Lisbjerg H.: 8.
- Herskind, Skivholme S., Framlev H.: 13.
- »Heskyndt Marcke«, antagelig i Harlev S., næppe Herskind i Skivholme S., Framlev H.: 13.
- Hjarnø Ø, S. og By, Bjerre H.: 42, 115, 137, 142.
- Hjelmager, Skødstrup S., Ø.-Lisbjerg H.: 19.
- Hjelmlev H.: 16, 32, 100, 104, 107, 118, 147, 148, 149.
- Hjortshøj K., Ø.-Lisbjerg H.: 34.
- Hobro: 26, 96.
- Holbæk S. og By, Rougsø H.: 154.
- Holbækgård, Holbækgård Len: 110, 146, 147, 153, 154, 155.
- Holme S., By og K., Ning H.: 15, 32.
- Holmegård, nu Rosenholm, Hornslet S., Ø.-Lisbjerg H.: 19.
- Holme Mølle og Møllegård, senere Rosenholm Mølle, Hornslet S., Ø.-Lisbjerg H.: 19.
- Hornslet S., By og K., Ø.-Lisbjerg H.: 17, 34, 95, 149.
- Hornslyd, Nebsager S., Bjerre H.: 41, 136.
- Hou, Mariager Landsogn, Onsild H.: 25, 110.
- Hoved(gård), Ørrildslev S., Voer H.: 54, 124, 125, 139, 140.
- Hundslund S., By, Kirkegård, Lægd, Hads H.: 57, 66, 67, 84, 93, 94, 95, 98, 101, 112, 113, 131, 134, 135, 142.
- Husby, Gosmer S., Hads H.: 72, 111, 132.
- Hvilsager K., Sønderhald H.: 34.
- Hvilsted S. og By, Hads H.: 57, 69, 113, 124, 130, 142.
- Hvirring S. og By, Nim H.: 50, 95, 123.
- Hvitvedgård, Thorsager S., Ø.-Lisbjerg H.: 35, 104, 106, 107.
- Hvornum S. og By, Onsild H.: 24, 25.
- »Hylde Becke Krogh«, Holbæk S., Rougsø H.: 154.
- Hyllested S. og By, Djurs S.-H.: 38.
- Hæst By og Lægd, Trige S., V.-Lisbjerg H.: 7, 11, 12.
- Hørning K., Hjelmlev H.: 32.
- Hørning K., Sønderhald H.: 33.
- Høver By og K., Storrings S., Framlev H.: 13, 32.
- Hår, Haldum S., Sabro H.: 16.
- Ilshøj, Ø.-Tørslev S., Gerlev H.: 31, 110.
- Ingerslev, Estruplund S., Rougsø H.: 155.
- Jelstrup Mark, Harlev S.(?), Framlev H.: 14.
- Jennum, Spentrup S., Nørhald H.: 30.
- Jensgård, Glud S., Bjerre H.: 40.
- Jens' Toft, Vejlbj S. og By, Hasle H.: 5.
- Jep Villumsens Toft, Elev S. og By, V.-Lisbjerg H.: 10.
- »Ioranfell«, Hatting H.: 48.
- Kagsgård eller Kogsgård, Kagsholm eller Kogsholm, Gammelsohn, Djurs N.-H.: 40.
- Kanne, Hvilsted S., Hads H.: 57, 113, 126, 127.
- Karlby, Krogsbæk S., Sønderhald H.: 20.
- Kasted S. og By, Hasle H.: 5, 149, 150.

- Kattens Toft, Grundfør S. og By, V.-Lisbjerg H.: 9.
 Klakring S., Bjerre H.: 42, 136, 142.
 Koed K., Sønderhald H.: 33.
 Kogsgård, Kogsholm: se Kogsgård, Kogsholm.
 Kogsgård, Trige S. og By, V.-Lisbjerg H.: 7.
 Kolt K., Ning H.: 32.
 Kondrup, Borup S., Støvring H.: 28.
 »Kongordt«, Odder S., Hads H.: 57.
 »Kordhorns« Bygge, Hatting H.: 45.
 Korup: se Krørup.
 Krabbes Bol eller Bygge, Bjerager S., Hads H.: 61.
 Krajbjerg, Hornslet S., Ø.-Lisbjerg H.: 17.
 Krstrup K., Sønderhald H.: 34.
 Krogsbæk K., Sønderhald H.: 33.
 Krogstrup, Torrild S., Hads H.: 80, 130.
 Krørup Mark, Gangsted S., Voer H.: 51.
 Kærgård, Hvilsted S., Hads H.: 57.
 Kærsgård, Gammelsohn, Djurs N.-H.: 40.
 Kærsgård, Hundslund S., Hads H.: 67, 101, 131, 134, 135.
 Kørup, Tamdrup S., Nim H.: 49, 128, 138.
- Lading K., Sabro H.: 33.
 Laen, Glesborg S., Djurs N.-H.: 21.
 Langballe, Mårslet S., Ning H.: 15, 149.
 Lem S. og By, Støvring H.: 29, 88, 101.
 Lemmestrup, Gosmer S., Hads H.: 62, 96, 101, 133.
 Lerdrup, Gylling S., Hads H.: 75, 134.
 »Lientofft«, Ørrildslev S. og By, Voer H.: 52.
 Lillenor: se Nor.
 Lillereb, Trige S. og By, V.-Lisbjerg H.: 7.
 Lime K., Sønderhald H.: 34.
 Lindved, Rårup S., Bjerre H.: 42.
 V.-Lisbjerg H.: 6, 33, 100, 101, 104, 107, 110, 111, 112, 114, 147, 149.
 Ø.-Lisbjerg H.: 17, 34, 100, 104, 107, 110, 112, 121, 124, 147, 148.
 Lisbjerg S., By, K. og Lægd, V.-Lisbjerg H.: 6, 11, 33, 94, 104.
 Loverstrup, nu Rathlousdal, Odder S., Hads H.: 59.
 Loverstrup Mølle, Odder S., Hads H.: 62.
 »Lugis tre« eller »iie«, Elev S. og By, V.-Lisbjerg H.: 10.
- Lund, Tamdrup S., Nim H.: 49, 122, 138.
 »Lyegaardt«, Sødring S., Gerlev H.: 155.
 Lyng, Knebel S., Mols H.: 34.
 Lyngå S. og K., Sabro H.: 33, 149.
 Lystrup Toft, Elsted S., V.-Lisbjerg H.: 10.
 Læggerholm, Vistoft S., Mols H.: 34.
 Løsning S. og By, Hatting H.: 46, 47, 114, 122, 123, 138.
- Malling Bisgård: se Bisgård.
 Marselisborg: se Havreballegård.
 Mejlby S. og K., Ø.-Lisbjerg H.: 34, 121, 124.
 Merring, Korning S., Hatting H.: 48(?), 138.
 Mesing K., Hjlemslev H.: 32.
 »Mielgierdt«: se Molger.
 »Mieng«: se Merring.
 Mogens' Bygge, Randlev S. og By, Hads H.: 62, 101.
 Mogens' Bygge, Spettrup By, Urlev S., Hatting H.: 47.
 Molger, Tamdrup S., Nim H.: 50(?), 123, 138.
 Molleruggård, Lisbjerg S., V.-Lisbjerg H.: 94.
 Mols H.: 21, 100, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 118.
 Monbjerg, Østbirk S., Voer H.: 54(?), 124, 139.
 Morsholt, Odder S., Hads H.: 59, 87, 130.
 Munkemølle, Hatting H.: 47.
 Mygind K., Sønderhald H.: 34.
 Mørke S., By og K., Ø.-Lisbjerg H.: 18, 34.
 Mårslet S. og K., Ning H.: 32, 149.
- »Nartredings« Lægd, Hads H.: 70.
 Nebel S. og By, Voer H.: 52, 100, 123, 140, 142.
 Nebsager S., Bjerre H.: 41, 136, 142.
 Nim H.: 48, 99, 100, 105, 106, 108, 109, 116, 117, 118, 122, 123, 124, 127, 128, 138, 142, 144, 148.
 Ning H.: 14, 32, 100, 101, 102, 104, 107, 147, 148, 149.
 Nor, Malling S., Ning H.: 14.
 Norring By og K., Folby S., Sabro H.: 16, 33.
 »Norue Kronens Boll«, Hvilsted S., Hads H.: 57.

- Nølev S. og By, Hads H.: 60, 71, 85, 98, 113, 129, 142.
- Nørager K., Sønderhald H.: 34.
- Nørby, Glud S., Bjerre H.: 41, 120, 136, 137.
- Nørhald H.: VIII, X, 29, 98, 99, 100, 101, 104, 107, 108, 109, 110, 111, 117.
- Odder S. og By, Hads H.: 58, 69, 70, 84, 101, 113, 122, 130, 135, 142.
- Oens, Ølsted S., Hatting H.: 48, 137, 138.
- Oldrup S., By og Lægd, nu Hundslund S., Hads H.: 57, 67, 68, 84, 111, 112, 123, 131, 132, 142, Se også Uldrup.
- Ommestrup, Mørke S., Ø.-Lisbjerg H.: 19.
- Ommestruppgård, Mørke S., Ø.-Lisbjerg H.: 18.
- Ondrup, Odder S., Hads H.: 59, 71, 130.
- Onsild H.: VIII, X, 22, 97, 98, 99, 100, 101, 104, 107, 108, 109, 110, 111, 117.
- N.-Onsild S. og By, Onsild H.: 23, 110.
- S.-Onsild S. og By, Onsild H.: 24, 25, 110.
- N.- eller S.-Onsild S. og By, Onsild H.: 22.
- Ormslev S., By og K., Ning H.: 32, 149.
- Ovdrup, Hundslund S., Hads H.: 65, 123.
- Ovstmølle, Borup S., Støvring H.: 29, 101.
- »Pallis:r«, True By, Brabrand S., Hasle H.: 3.
- Pannerup, Trige S., V.-Lisbjerg H.: 8, 12.
- »Per Mikelsens« eller »Per Nickelsens« = Per Nielsens Gård, Elev S. og By, V.-Lisbjerg H.: 10.
- Per Tyrresens Jord, Endelave, Nim H.: 63.
- »Pillg:r«, True By, Brabrand S., Hasle H.: 3.
- Pøel, Malling S., Ning H.: 14.
- Ramten, Ørum S., Djurs N.-H.: 20.
- Randlev S., By og Lægd, Hads H.: 61, 62, 72, 101, 113, 115, 120, 125, 127, 129, 142.
- Rathlousdal: se Loverstrup.
- Ravnholt, Rårup S., Bjerre H.: 43, 137.
- Remmerslund, Hedensted S., Hatting H.: 46.
- Revn, Vejlbj S., Djurs S.-H.: 38.
- Rode, nu Staksrode, Barrit S., Bjerre H.: 43, 137.
- Rosenholm og Rosenholm Mølle: se Holmegård og Holme Mølle.
- Rostved, Thorsager S., Ø.-Lisbjerg H.: 17.
- Rougø H.: 109, 110, 147, 148, 155, 156.
- Rude, Saksild S., Hads H.: 61, 72, 129.
- Rødemølle, Lisbjerg S., V.-Lisbjerg H.: 12.
- Rørt, Bjergager S., Hads H.: 61, 86, 121, 130.
- Rårup S., Bjerre H.: 42, 43, 136, 137, 142.
- Sabro H.: 16, 32, 100, 104, 107, 147, 148, 149.
- Sabro K., Sabro H.: 32.
- Saksild S. og By, Hads H.: 60, 71, 113, 129, 142.
- Sandby, Haldum S., Sabro H.: 16.
- Sander, Odder S., Hads H.: 58.
- Sangnæs Ålegård, Voldby S., Djurs N.-H.: 40.
- Sangstrup, Voldby S., Djurs N.-H.: 40.
- Sebberup, Løsning S., Hatting H.: 47, 122, 138.
- »Seffne«: se Søvind.
- Sejet S. og By, nu Uth S., Bjerre H.: 42, 136, 142.
- Seldrup, Beder S., Ning H.: 15.
- Selling, Ødum S., Galten H.: 17.
- Sem S. og By, Onsild H.: 26, 27, 101, 104.
- Serridslev, Nebel S., Voer H.: 53, 100, 123, 126, 140.
- Settings Bygge, Hedensted S.(?), Hatting H.: 45.
- Sjelle K., Framlev H.: 32.
- Store Sjørup, Estruplund S., Rougø H.: 155.
- Skablund, Hundslund S., Hads H.: 64.
- Skader K., Sønderhald H.: 34.
- Skarresø K., Ø.-Lisbjerg H.: 34, 148, 149.
- Skøjby S., By, K. og Lægd, Hasle H.: 4, 5, 149.
- Skellerup S. og By, Onsild H.: 23.
- Skiivholme K., Framlev H.: 32.
- Skjold S. og By, Bjerre H.: 42, 136, 142.
- Skjolddelev K., Lading S., Sabro H.: 33.
- »Skoffuelker«, Hornslet S., Ø.-Lisbjerg H.: 20.
- Skovby K., Framlev H.: 32.

- Skovgårde, Ebeltoft Landdistrikt, Mols H.: 35, 117.
- Skrødstrup, Hem S., Onsild H.: 22, 26, 27.
- »Skynsnettet«, Elev S. og By, V.-Lisbjerg H.: 10.
- Skyttens Gård, Tilst S. og By, Hasle H.: 4.
- Skødstrup S., By og K., Ø.-Lisbjerg H.: 19, 34.
- Skørring K., Sønderhald H.: 34.
- Skørring K., Framlev H.: 32.
- Skårup(gård), Feldballe S., Djurs S.-H.: 21, 107, 110, 118.
- Smøderup, Gosmer S., Hads H.: 81, 128, 133.
- »Smettofft«, Nørhald H.: 30.
- Snovdrup, Mallings S., Ning H.: 14.
- Snæbum S. og By, Onsild H.: 24, 27.
- Snærild, Odder S., Hads H.: 70, 113, 130.
- Snåstrup, Framlev S. og H.: 12.
- Solgård, Randlev S. og By, Hads H.: 62.
- Sondrup, Hundslund S., Hads H.: 65, 66, 101, 125, 128, 131, 134.
- Sparre, Korning S., Hatting H.: 48, 138.
- Spettrup, Urlev S., Hatting H.: 46, 122.
- Spøttrup, Halling S., Hads H.: 73, 132.
- Spørring S., By, K. og Lægd, V.-Lisbjerg H.: 9, 10, 12, 33.
- Staksrode: se Rode.
- Stavtrup, Kolt S., Ning H.: 15.
- Stenderup S. og By, Hatting H.: 44, 113, 114, 137.
- Stensmark, Hammelev S., Djurs N.-H.: 40.
- Stensmark Len: XIII, 86, 91, 92, 96, 102, 104, 106.
- Stenvad, Glud S., Bjerre H.: 40, 137.
- Stilling K., Hjelmlev H.: 32.
- Stjær K., Framlev H.: 32.
- Størenor: se Nor.
- Størring K., Framlev H.: 32.
- Stovby, Hald S., Nørhald H.: 30.
- Stovbjerg, Store Dalby S., Hatting H.: 44.
- Stubberup, Løsning S., Hatting H.: 46, 123.
- Ø.-Størup fejl for Ø.-Sjørup: se Store Sjørup.
- Støvring H.: VIII, X, 28, 96, 98, 100, 101, 103, 104, 107, 108, 109, 111, 117.
- Svejgård, Bovlstrup By, Bjerager S., Hads H.: 61.
- Svejstrup, Lyngå S., Sabro H.: 17.
- Svejstrup, Råsted S., Støvring H.: 29.
- Svinballe, Hundslund S., Hads H.: 67, 131, 134, 135.
- Svinholt, Krogsbæk S., Sønderhald H.: 20.
- Svorbæk, Odder S., Hads H.: 58, 130.
- Søby S., By og K., Sønderhald H.: 20, 34.
- Søby, Albøge S., Djurs S.-H.: 37, 117.
- Søby, Gosmer og Gylling S., Hads H.: 83, 124, 134.
- Sødring Birk, Gerlev H.: 155.
- Sødring S., Gerlev H.: 155, 156.
- Soften S., By, K. og Lægd, V.-Lisbjerg H.: 7, 11, 33, 87.
- Sønderby, Glud S., Bjerre H.: 40, 137.
- Søndergård, Spettrup By, Urlev S., Hatting H.: 46.
- Sønderhald H.: 20, 33, 100, 104, 107, 110, 147, 148, 149.
- Søvind S. og By, Voer H.: 51, 141, 142.
- Tamdrup S., By og K., Nim H.: 50, 116, 117, 122, 123, 124, 128, 138, 142.
- Tamdrup Bisgård: se Bisgård.
- Tendrup, Hornslet S., Ø.-Lisbjerg H.: 18, 95.
- Tendrup, Hundslund S., Hads H.: 65.
- Terp, Kousted S., Nørhald H.: 30.
- Terp, Odder S., Hads H.: 57.
- Terp, Tamdrup S.(?), Nim H.: 50.
- Thorsager S., By og K., Ø.-Lisbjerg H.: 34, 100, 148, 149.
- Thorsø, Voldby S., Djurs N.-H.: 21.
- Tilst S., By, K. og Lægd, Hasle H.: 4, 5, 33.
- »Tirsis Stuedt«(?), Gangsted S. og By, Voer H.: 50.
- Tiset S., By og K., Ning H.: 15, 32, 149.
- Todbjerg K., Ø.-Lisbjerg H.: 34.
- Toftum, Søvind S., Voer H.: 51, 141.
- Tolstrup S. og By, Voer H.: 53, 121, 140, 141, 142.
- Tolstrup Mark, Onsild H.: 23.
- Torrild S. og By, Hads H.: 68, 80, 81, 113, 122, 130, 142.
- Torsted S. og By, Hatting H.: 48, 113, 137.
- Torup, Hundslund S., Hads H.: 66, 67, 84, 131.
- Tranbjerg K., Ning H.: 32.
- Trige S., By, K. og Lægd, V.-Lisbjerg H.: 7, 11, 33.
- True By, K. og Lægd, Brabrand S., Hasle H.: 3, 5, 33, 117, 123.

- True, Svenstrup S., Onsild H.: 29, 30, 110.
- Trustrup, Hundslund S., Hads H.: 57, 64, 65, 66, 124, 131.
- Tulstrup K., Ning H.: 32.
- »Tuordtz Tofft«, Hedensted S., Hatting H.: 46.
- Tvenstrup S. og By, nu Odder S., Hads H.: 57, 85, 98, 111, 130, 142.
- Tvingstrup, Hobro Købstad: 23.
- Tyrsted S., Hatting H.: 44, 98, 101, 111, 113, 116, 137.
- Tørring, Ø.-Tørslev S., Gerlev H.: 31, 104.
- Ø.-Tørslev S. og By, Gerlev H.: 31, 104.
- Tåstrup, Feldballe S., Djurs S.-H.: 36.
- Tåstrup, Harlev S., Framlev H.: 13.
- Tåstrup, Neder Tåstrup, Ødum S., Galten H.: 9, 12, 110.
- Udby S. og By, Rougsø H.: 154.
- Ulstrup, S.-Onsild S., Onsild H.: 23.
- Ulstrup, Ørum S., Djurs N.-H.: 20.
- Ulv S., nu Odder og Falling S., Hads H.: 58, 71, 111, 122, 130, 134, 135, 142.
- Vedslet S. og By, Voer H.: 54(?), 139, 141, 142.
- Veggerslev S. og By, Djurs N.-H.: 21.
- Vejlby S. og By, Djurs S.-H.: 38.
- Vejlby S., By, K. og Lægd, Hasle H.: 4, 5, 6, 33.
- Vejlby K., Sønderhald H.: 34.
- Vestbirk, Østbirk S., Voer H.: 54, 139.
- Vester Lægd, Alrø, Hads H.: 80.
- Viby S., By og K., Ning H.: 32, 100.
- Villads' Jord, Spørring S., V.-Lisbjerg H.: 9.
- Vintenlund: se Lund.
- Vinterslev, Galten S. og H.: 17.
- Vitten K., Sabro H.: 33.
- Vivild K., Sønderhald H.: 34.
- Voer H.: 50, 92, 95, 100, 105, 106, 108, 109, 111, 117, 118, 122, 123, 124, 125, 128, 139, 141, 142, 144, 148.
- Vorsø, Søvind S., Voer H.: 54, 92, 99, 124, 141.
- Vosnæs, Skødstrup S., Ø.-Lisbjerg H.: 18.
- Vrønding, Tamdrup S., Nim H.: 50, 95, 123, 138.
- Vær S., Voer H.: 52, 103, 140, 142.
- Yderup, Lyngby S., Hasle H.: 3.
- Øde Bol, Alrø, Hads H.: 80.
- Vester Ødegård, Alrø, Hads H.: 80.
- Øster Ødegård, Alrø, Hads H.: 80.
- Ølsted S. og By, Hatting H.: 46, 48, 113, 114, 137.
- Ølsted S., By og K., V.-Lisbjerg H.: 6, 33.
- Ørridslev S., By og K., Voer H.: 52, 139, 141, 142.
- Ørsted S. og By, Rougsø H.: 155.
- Ørting S. og By, Hads H.: 62, 73, 81, 96, 98, 101, 112, 119, 126, 132, 142.
- Østbirk S. og By, Voer H.: 54, 139, 141, 142.
- Øster Lægd, Alrø, Hads H.: 80.
- Østrup, Glud S., Bjerre H.: 40, 120, 137.
- Østrup Have, Trige S., V.-Lisbjerg H.: 11.
- Åby S., By og K., Hasle H.: 4, 33.
- Åkær Slot, Ladegård og Len: VIII, IX, X, 1, 55, 57, 59, 62, 80, 89, 91-119, 123-127, 131-135, 145, 147, 153.
- Ålrode, Ålsø S., Djurs S.-H.: 37.
- Ålstrup, Falling S., Hads H.: 77, 98, 116, 120, 121, 122, 123, 125, 126, 132, 133, 135.
- Århusgård, Århusgård Ladegård, Århusgård Len: VIII, IX, X, 1, 32, 80, 89, 91-109, 111, 114, 117, 118, 122, 135, 139, 141, 145, 147, 149, 150, 153.
- Årslev K., Hasle H.: 33.
- Årslev S. og K., Sønderhald H.: 33, 149.
- Åstrup, Gammelsogn, Djurs N.-H.: 40.

KILDER TIL KIRKE- OG PRÆSTEGODSETS HISTORIE

Sjællands Stifts Landebog 1567 (Udgiver: Svend Gissel. Tilsyn: Kr. Hald). Udkommet (Pris 15.00 kr.).

Århusgård og Åkær lens jordebog 1544 (Udgiver: Poul Rasmussen. Tilsyn: Troels Dahlerup). Udkommet (Pris 15.00 kr.).

BOL og BY

Meddelelser fra Udv. f. Udgivelse af Kilder til Landbefolkningens Historie.

1. Gunnar Olsen: Præsteindberetninger. Udkommet (Pris 4.50 kr.).

2. Jens Holmgaard: Indberetninger om kornavlen i Danmark 1778. (Under udarbejdelse).

LANDBOHISTORISKE SKRIFTER

1. Gunnar Olsen: Hovedgård og bondegård. Studier over stordriftens udvikling i Danmark i tiden 1525–1774. Udkommet (Pris 35.00 kr.).

ÆLDRE DANSKE KIRKEBØGER

Sørbymagle kirkebog: Begravede 1646–91, 1717–31 (Udgiver: Ole Højrup. Tilsyn: Sigurd Jensen). (Pris 30.00 kr.). Ventes udsendt 1960.

Udvalget forbereder udgivelsen af:

ÆLDRE DANSKE KIRKEBØGER

Vonsild kirkebog (Udgiver: Frode Gribsvad).

LANDSTINGENES SKØDE- OG PANTEPROTOKOLLER FØR 1660

Viborg landstings skøde- og panteprotokoller før 1660 (Udgiver: Jens Holmgaard. Tilsyn: Johan Hvidtfeldt og Carl Lindberg Nielsen).

DANSKE ADKOMSTDOKUMENTER 1513–1559

(Forberedelser og registreringsarbejder under ledelse af Sigurd Jensen).

Udvalget søger i øvrigt efterhånden at få udgivet bl. a.:

Viborg landstings ældre dombøger.

Jordebøger over adelens, gejstlighedens (inkl. kapitlernes) og kronens gods i beg. af 1660'erne.

Udvalgte markbøger til Christian V.s matrikel.

Jordebøger m. m. fra Åbenrå og Løgumkloster amter 1609 og 1704.

Udvalgte bondeskifter.

Aktstykker vedr. universitetets og kommunitetets godsforvaltning.

Indberetninger om landbrugets tilstand og bøndernes kår før, under og umiddelbart efter reformtiden i 1700-årene.